

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

LA MATEMÁTICA EN LA

EDUCACIÓN PRIMARIA

DE ESPAÑA

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

BIBLIOTECA
PÚBLICA

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL.....181

PRELAT

- Decret d'incardinació del sacerdot Mateu Seguí de Vidal
- Homilia per al Dia del Malalt (2-V-1999)
 - “ de la Trobada al Toro de preveres i religiosos/es (8-V-1999)
 - “ de la pregària per la pau a Kosovo (8-V-1999)
 - “ del 30 aniversari de l'Agrupament escolta “Federico Pareja” (9-V-1999)
 - “ de la XIII Trobada Interdiocesana de Vida Creixent (11-V-1999)
 - “ de la Eucaristia aniversari de las Religiosas; Sor Antonia Cots, Sor Antonia Pieras y Hemana Isabel Olaiz, muertas en accidente de tráfico (23-V-1999)
 - “ dels 50 anys de la canonització de santa Joana de Lestonnac (5-VI-1999)
 - “ de la Festa del Corpus (6-VI-1999)
- Presentació dels materials de catequesi per al nou curs
- Carta als preveres demanant la manifestació de la seva disponibilitat d'acord amb les propostes 130 i 112 de l'Assemblea Diocesana.
 - “ d'agraïment als joves (13-VI-1999)
- Exhortació per la Jornada “Menorca Missionera” (2-V-1999)
 - “ per la Jornada de Vida Contemplativa (30-V-1999)
 - “ per al Dia Nacional de Caritat (6-VI-1999)
 - “ amb ocasió de les vacances (20-VI-1999)
 - “ per al Dia del Papa (27-VI-1999)
- Paraules per al I Congrés de Gent Gran de Menorca (7-VI-1999)
- Decret d'aprovació del Pla Pastoral Diocesà 1999-2002 i de l'Organigrama Pastoral
- Pla Pastoral Diocesà 1999-2002
- Organigrama Pastoral

VICARIA GENERAL

- III Jornades de Formació Permanent
- Festa de Jesucrist Summe Sacerdot
- Excercicis Espirituals
- Pla Pastoral Diocesà

SECRETARIA GENERAL

- Nomenaments
- Confirmacions
- Nota sobre la festa de Sant Pere
- Estatut Marc dels Consells Pastorals Parroquials

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri
 - Full informatiu (24-III-1999)
 - Convocatòria (12-V-1999)
 - Full informatiu (12-V-1999)
 - Convocatòria (2-VI-1999)
 - Full informatiu (2-VI-1999)
- Consell Pastoral Diocesà
 - Acta de la reunió extraordinària (24-IV_1999)
 - Convocatòria (12-VI-1999)
 - Acta de la reunió conjunta amb el Consell del Presbiteri (12-VI-1999)
 - Convocatòria (17-VII-1999)
- Consell Diocesà d'Economia
 - Reunió i principals acords (18-VI-1999))
- Delegació Diocesana de Joventut
 - Reunió de la Delegació (29-V-1999)
- Delegació d'Ensenyança
 - Memòria del curs 1998-99

SECCIÓ INFORMATIVA265

- Activitats del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana

SECCIÓ DOCUMENTAL274

- Carta del Papa Joan Pau II als artistes
- Conferència Episcopal Espanyola - "La Eucaristía, alimento del pueblo peregrino"
- " " " - "El pan del Camino".
- Comisión Episcopal de Pastoral Social - Sé solidario. Tu solidaridad es su voz
- Comisión Episcopal de Apostolado Seglar - Tu compromiso socio-político, expresión de la caridad
- Comisión Mixta de Bisbes i Superior Majors - Dia pro Orantibus
- Conveni general de col·laboració entre el Consell Insular de Menorca i la Diòcesi de Menorca sobre el patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica.

1975

MEMORIA DEL COMITÉ DE INVESTIGACIÓN DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE SAN PEDRO DE LOS RÍOS

SECRETARÍA DE EDUCACIÓN Y CULTURA

COMITÉ DE INVESTIGACIÓN DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE SAN PEDRO DE LOS RÍOS

MEMORIA DEL COMITÉ DE INVESTIGACIÓN DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE SAN PEDRO DE LOS RÍOS

SECRETARÍA DE EDUCACIÓN Y CULTURA

COMITÉ DE INVESTIGACIÓN DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE SAN PEDRO DE LOS RÍOS

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

DECRET D'INCARDINACIÓ DEL SACERDOT MATEU SEGUÍ I VIDAL

Nos, el Dr. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, per la gràcia de Déu i de la Seu Apostòlica, Bisbe de Menorca

Per donar compliment a l'acord establert entre l'Excm. i Revdm. Bisbe de Menorca i l'Excm. i Revdm. Bisbe Prelat de l'Opus Dei, redactat en base als canons, 268, 1 i 271,1 del Codi de Dret Canònic i signat el dia 9 de març de 1995, en relació al desig del Dr. Mateu Seguí i de Vidal, de quedar incardinat a la Diòcesi de Menorca,

DECRETEM

Art. primer.- Que a efectes de tramitació administrativa es comuniqui a la Cúria Diocesana la incardinació del Dr. Mateu Seguí i de Vidal, amb tots el drets i deures dels preveres diocesans.

Art. segon.- El lliurament immediat de dues còpies autèntiques d'aquest Decret, dirigides a l'Excm. i Revdm. Bisbe Prelat de l'Opus Dei i al Dr. Mateu Seguí de Vidal.

Art. tercer.- La publicació d'aquest Decret en el Butlletí Oficial del Bisbat Donat a Ciutadella de Menorca, a 1 de maig de 1999.-

Ho decreta i firma l'Excm. i Revdm. Sr. Bisbe,

Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí
Bisbe de Menorca

Per manament del Sr. Bisbe de Menorca
Modest Camps Mascaró
Canceller-Secretari

HOMILIA PER AL DIA DEL MALALT (2-V-1999)

Hem escoltat a l'Evangelí un fragment del discurs de despedida de Jesús. És una reflexió sobre qui és Jesús ("Jo sóc el camí, la veritat i la vida") i sobre la seva relació amb Déu Pare ("Ningú no arriba al Pare si no hi va per mi (...) Qui em veu a mi veu el Pare").

Jesús es presenta com l'únic camí per arribar a Déu Pare perquè ell, amb les seves paraules (recordem la paràbola del fill pròdig) i, sobretot, amb el seu comportament misericordiós i compassiu (malalts, pobres, necessitats, pecadors...), manifesta, dona a conèixer el Pare. "Qui em veu a mi veu el Pare".

contesta Jesús a la petició de Felip. El comportament de Jesús donava a conèixer qui és Déu Pare: un Déu de bondat, de misericòrdia, de compassió, solidari amb els més necessitats moralment i material.

Avui un dia ens arriba, des de molts sectors i formulada de moltes maneres, aquella interpel·lació continguda en la pregunta del salm: “On és el vostre Déu?” O la petició que fa Felip a Jesús: “Mostreu-nos el Pare”. És un repte que ens planteja el món secularitzat, de la increença d’avui. ¿Mostrem, nosaltres com Jesús, el vertader rostre del Déu Pare? El nostre Déu, aquell en qui diem creure i que hauríem de manifestar sobretot amb les nostres obres, és un Déu de misericòrdia, de compassió, d’atracament als més necessitats. ¿El nostre Déu és realment el Déu Pare manifestat per Jesús?

Avui, en el Dia del Malalt, reunits en aquest Santuari dedicat a la Verge Maria, volem recordar que una persona senzilla, com nosaltres, però profundament fidel a la voluntat, als plans de Déu com Jesús, va manifestar al llarg de tota la seva vida el rostre misericordiós de Déu Pare. Em refereixo a la Verge Maria. Avui ho agraïm a Déu i ho recordem perquè en Maria hi veiem una persona molt propera a nosaltres, molt humana, molt sensible a les nostres necessitats. Ella se’ns presenta com un model assequible, que està a l’abast de les nostres possibilitats humanes. Com ella també nosaltres, ajudats per la força de l’Esperit, estem cridats a reflectir en la nostra vida el rostre misericordiós i compassiu de Déu Pare.

Recordam-la, per exemple, en les bodes de Canà. Tots coneixem aquell fet evangèlic que ens conta Sant Joan. Ella se n’adona de la situació desagradable, ridícula, vergonyosa, humiliant, que viuran els nuvis per la manca de vi; amb la seva intuïció molt femenina percep les coses més amb el cor que amb el cap; no necessita grans raonaments per comprendre la situació i les seves conseqüències: “No tenen vi”, diu senzillament. Això indica en Maria una sensibilitat especial, una preocupació i una obertura als altres; vivia més per als altres que per a si mateixa. El qui viu tancat en el seu egoisme difícilment captarà les necessitats materials o espirituals dels altres. Maria ens dóna aquest exemple d’atenció a les necessitats dels altres... Però Maria no sols capta la situació sinó que també s’hi identifica. És realment una dona compassiva, que pateix amb els altres; és a dir, sap i vol compartir el dolor, el sofriment, l’angoixa dels altres. Converteix en cosa pròpia aquell problema, aquella situació difícil; el viu com a propi i per això, des d’aquesta identificació, no es queda aturada, sinó que cerca remei, acudint al seu Fill i movent-lo a fer un miracle.

Maria és un bon exemple de com afrontar les situacions difícils de la vida, les pròpies o les dels altres... Situacions difícils entre les quals podem posar la malaltia.

Maria les afronta amb realisme. No es dedica a fer discursos ni accepta resignadament la situació sinó que cerca els mitjans oportuns per tal ajudar... Davant de qualsevol situació de necessitat, en lloc de quedar-nos en lamentacions, ens hauríem de preguntar. “Què hi puc fer? Què hi he de fer?”

Maria no viu tancada en el seu món, en les seves pròpies preocupacions... Ella s'identifica amb el sofriment dels altres, es fa sensible a les seves necessitats... Una malaltia dels altres pot ser una crida a ser més sensibles, més compassius i a ajudar... I la pròpia malaltia, que certament pot suposar una temptació de tancament, d'aïllament, pot convertir-se en una oportunitat per un enriquiment molt gran de les relacions: conèixer altres persones, donar i rebre ajuda, companyia, consol...

Maria no manifesta cap refús davant les situacions negatives, desagradables de la vida; les assumeix activament com una ocasió per manifestar la seva fidelitat a Déu i el seu amor als altres... Davant d'aquestes situacions no es perd en queixes. Estima i ajuda. Omplir el propi dolor o els dolors dels altres amb amor és el miracle més bonic de la fe cristiana. No oblidem que l'eficàcia d'una vida depèn de l'amor que s'ha sembrat. Cap desgràcia, cap situació negativa, cap malaltia ni sofriment pot privar-nos de seguir estimant. Puc perdre els meus projectes de futur, la mateixa salut però res pot robar-me la capacitat d'estimar i de ser estimat.

Davant la necessitat Maria acudeix al seu Fill, Jesús. Bon exemple també per a nosaltres. Per a tot creient l'oració ens permet viure el misteri de la debilitat i posar-nos en contacte amb Déu, font de tota salvació. Martín Descalzo, sacerdot i periodista malalt, escrivia: "Mai no demano a Déu que em curi la malaltia. Li demano que m'ajudi a portar-la amb alegria, que la faci fructificar, que jo no la faci malbé amb el meu egoisme. Viure com a malalt no és cap plaer però sí que pot ser un do de Déu, potser l'últim que podré posar en mans del Pare.

Tots, en la nostra vida, sigui en salut o en la malaltia, hem de manifestar, com Jesús i com Maria, el rostre misericordiós de Déu el nostre Pare, essent sensibles a les necessitats dels altres. Que la Verge Maria, a la qual invoquem avui com "salut dels malalts", ens ajudi a viure com ella va viure perquè, ajudats per la força de l'Esperit, transparentem sempre la bondat misericordiosa del nostre Déu. Aquest és el testimoni que el món espera de tots nosaltres els seguidors de Jesús, tant si estem bons com si estem malalts.

HOMILIA DE LA TROBADA AL TORO DELS PREVERES, RELIGIOSOS I RELIGIOSES (8-V-1999)

La Verge Maria es va implicar personalment en la vida de Jesús des del primer moment. L'Anunciació és el punt de partida d'un camí que durarà tota la seva vida mortal i que es perpetua en la vida eterna de Maria. Una paraula resumeix aquesta implicació personal de Maria: la seva fe. Maria va ser una dona profundament creient. "Feliç tu que has cregut..." (Lc 1,45), li va dir la seva cosina Elisabet. "Feliç tu que t'has fiat de Déu". ¿Què comporta per a Maria la fe, aquest fiar-se de Déu?

La fe és una acceptació mental, sense reserves del que li diu la Paraula de Déu. Maria es fia molt més de la lògica de Déu que de la seva pròpia lògica. La seva lògica li diu que és impossible ser mare sense tenir relació amb un home. Déu li diu que no. I Déu té raó. Ell sabrà com podrà ser. La fe de Maria és, abans de res, un lliurament del seu enteniment, que des d'ara s'aplicarà a veure i comprendre el que Déu és i el que Déu vol. Hi ha una frase en el relat de l'Anunciació que recull aquest primer moment de la fe de Maria: *“Per a Déu no hi ha res impossible”* (Lluc 1,37).

Però la fe de Maria és més que una acceptació mental; és també un abandonament confiat, sense cap reserva, del seu present i futur en Déu. Quan se'ns crida a una cosa difícil, que trenca tots els nostres plans i esquemes anteriors, neix en nosaltres tot un món de pors: podré? seviré? voldré? Són interrogants lògics que constitueixen aquesta reserva cautelosa que neix del noble instint de conservació. Maria ho va viure així. Però la fe de Maria va consistir en superar aquesta reserva, aquestes pors. Ella es va llençar confiadament en els braços de Déu: *“que sigui el que Déu vulgui”*. *“Que es compleixin en mi les teves paraules”* (Lc 1,38).

Aquest abandonament confiat insinua el tercer component de la fe de Maria: la seva obediència. Ella ho té clar. Déu proposa i les seves propostes són per a Maria imperatives. No regateja, no presenta propostes alternatives menys exigents, més suaus. Per a ella Déu és Déu i quan crida s'ha d'obeir. No hi ha ambigüetat ni mitges tintes. Hi ha una paraula que expressa això: és la paraula *“fiat”* - *“que es compleixin”* (Lc 1, 38).

Però la fe obedient de Maria és obediència del cor, no sols de la voluntat i de la ment. En Maria hi ha una *“complicitat afectiva”* amb tot el que Déu vulgui. Hi ha una afinitat i un goig en voler el que Déu vol. Hi ha un moviment espontani del cor. Joan Pau II ens dirà que *“Maria ha respost amb tot el seu jo humà i femení. (RM 13). Hi ha en Maria una connaturalitat amb la voluntat de Déu. La qual cosa no significa facilitat. Perquè la fe de Maria va experimentar dificultats com la d'Abraham. Ella també va conèixer la foscor de la fe. Però mai no va faltar a la fidelitat. Karl Rahner va escriure: “Maria ha cercat amb ànsia, ha conegut l'angoixa, ha plorat, no ho ha sabut tot, s'hagut de preguntar moltes vegades per què, com els altres homes”. Una fe difícil com la de tants altres en la història, com la nostra mateixa fe. Per això ens dirigim a ella no sols com una mare, sinó també com una germana en la fe, perquè la seva fe va ser, com la nostra, fosca i potser difícil. Ella participa de la nostra nissaga.*

Moguda per l'Esperit i atiada per la dificultat, la fe de Maria va anar progressant al llarg de la vida. Ella va anar fent-se cada vegada més crient. I el factor principal d'aquest creixement en la fe va ser la proximitat física, afectiva i religiosa al seu Fill Jesucrist. Ella va registrant i rumiant amorosament les paraules i gestos de Jesús. *“La seva mare conservava tot això en el seu cor”* (Lc. 2,51). Com moltes de les nostres mares en contacte amb nosaltres han anat comprenent millor el

misteri de la nostra vocació a través de les nostres paraules, dels nostres gestos, dels nostres comportaments. Així va anar revelant Jesús, per l'acció de l'Esperit Sant, el seu propi misteri a la seva mare Maria.

Germans i germanes, tenim aquí una mina per fer el nostre retrat per contract davant el rostre de la fe de Maria, davant la riquesa de fe que ens mostra la Verge Maria. Quan contemplem la Verge Maria no podem oblidar que ella és imatge, model i profecia de cadascun de nosaltres, els membres de l'Església, sobretot dels consagrats. Us ofereixo unes preguntes que poden ajudar a interioritzar aquest model de dona creient que se'ns ofereix en la Verge Maria.

¿En tots els aspectes de la meua vida dominen els criteris evangèlics o en alguns domina "el sentit comú del món", que em va secularitzant per dintre? ¿Quines són les meves dificultats per deixar el meu futur confiadament en mans de Déu? ¿Estimo la voluntat de Déu també amb el cor? ¿Em dóna pau saber que compleixo la seva voluntat? ¿M'identifico amb Maria en les dificultats de la meua fe? ¿Estic progressant, estancat, en regressió? ¿Cultivo la proximitat del Senyor amb una pregària fidel i constant i amb una sincera direcció espiritual?

HOMILIA DE LA PREGÀRIA PER LA PAU A KOSOVO (8-V-1999)

L'ombra sinistra de la guerra s'ha apoderat novament del cor d'Europa, portant dolor i mort a una immensa multitud de germans nostres. Les víctimes principals, com sempre, són els més indefensos i els innocents: els infants, els ancians, els malalts, amb la conseqüència dolorosa de nombroses famílies desfetes. Ho veiem diàriament en les escenes commovedores que ens ofereixen els mitjans de comunicació. I tot això està passant en els dies en què celebrem la Pasqua de Nostre Senyor Jesucrist Ressuscitat aquesta dramàtica situació de terrible i sagnant conflicte entre germans.

1.- Com a cristians, hem d'ajudar les víctimes d'aquesta situació inhumana, sobretot els refugiats. L'actuació de Caritas i la de tots els cristians no ha de tenir altra motivació que l'amor de Crist que cerca, per damunt de qualsevol altra consideració d'estratègia o tàctica política i militar, el bé integral de les persones i de les famílies, atenent les seves necessitats més immediates i elementals i preparant, amb una raonable previsió, el retorn a casa de tots els refugiats.

2.- Hem de promoure, en la nostra vida personal i en els nostres comportaments públics, la moral i la cultura de la pau, propiciant i defensant sempre els camins d'una solució pacífica i dialogada de tots els conflictes, tal i com ho reclama amb insistència el Papa. Res es resol amb la guerra; és més, tot queda seriosament compromès amb la guerra. Sempre és possible, sempre hi ha temps per canviar l'argument de les armes, encara que pugui semblar justificat i inevitable per tal de defensar els

dèbils i explotats, per l'argument de la negociació i del diàleg. A més, els cristians, amb tota l'Església hem de ser, en tot moment, constructors de pau, fent nostres, en la pràctica de cada dia, les exigències cíviques de l'Evangelí de les benaurances: "Feliços els constructors de la pau, perquè ells seran anomenats fills de Déu". D'aquest Evangelí se'n dedueix una conseqüència recordada sovint pel Papa: la vida, la dignitat i els drets fonamentals de la persona humana i de la família, el bé comú, no es poden subordinar a cap interès, a cap objectiu, a cap programa sociopolític, per molt ponderades i atractives que siguin les raons -econòmiques, ètniques, culturals, religioses, històriques...- amb què es vulgui justificar. Cap diferència, basada en aquest tipus de raons, pot anteposar-se al valor inalienable de la persona humana, a la seva condició de criatura i a la seva vocació de fill de Déu: al reconeixement de l'altre com a pròxim, millor, a l'acceptació de l'altre com a germà.

3.- Hem de demanar al Senyor ressuscitat el do de la pau, amb humilitat i perseverança. Sense el do del seu Esperit, sense la gràcia de la conversió, l'home es veu impotent per aconseguir-la, preservar-la i recuperar-la, quan s'ha perdut. La pau és fruit de la justícia vertadera que brota de cors i de voluntats lliures convertides a l'amor de Déu i als germans. La pregària per la pau no és un refugi còmode i resignat davant una situació difícil. L'oració ens ajuda a veure la realitat amb els ulls de Déu i, per tant, ens mou a assumir actituds actives de rebuig de tota violència i a realitzar una ajuda generosa per les víctimes d'aquestes situacions inhumanes. L'oració és el millor recurs per desarmar els cors -el nostre i el dels altres- i per moure'ns a un compromís de treballar per la pau i la reconciliació entre les persones.

Que la Verge Maria, que va portar al món el qui és el Príncep de la pau, intercedesqui perquè arribi ben aviat la pau a la regió europea de Kosovo, aquesta regió tan propera i tan nostra, i també a totes les parts del món. Reina de la Pau, pregau per nosaltres.

HOMILIA EN EL 30 ANIVERSARI DE LA FUNDACIÓ DE L'AGRUPAMENT ESCOLTA "FEDERICO PAREJA" (9-V-1999).

Ens hem reunit per celebrar l'Eucaristia, l'acció de gràcies a Déu Pare per Jesucrist... Avui volem donar gràcies a Déu pels 30 anys d'activitats del vostre Agrupament Escolta. 30 anys de vida signifiquen una gran riquesa d'experiències de servei, de generositat... crec que podeu mirar el vostre passat amb satisfacció i agraïment: heu realitzat una gran tasca educativa... Heu sembrat molta llavor per tal d'aconseguir uns al·lots i unes al·lotes amb un estil de ser joves i adults ben peculiar, propi de l'estil escolta, amb un gust per l'aire lliure, per l'esforç i pel servei. Jo us agraïxo tot el bé que heu fet... Si el vostre passat se'ns presenta ben espèndid, espero i demano a Déu que el futur del vostre Agrupament sigui ben ric per al bé dels joves. I serà ric si sou fidels a Jesucrist, a la Llei Scout i a la vostra Promesa.

Avui, en el fragment evangèlic que acabem de llegir, Jesús us proposa el que ha de seguir essent el vostre ideal per al futur: ser constructors de fraternitat, una fraternitat arrelada en l'acceptació d'un Déu Pare, que ens estima a tots i que vol que ens estimem.

Hem escoltat aquestes paraules de Jesús: "Si m'estimeu, guardareu els meus manaments"... "El qui m'estima és aquell qui té i compleix els meus manaments". Ell va dir aquestes paraules en el discurs de comiat, després del sant sopar... Vénen a ser com la manifestació del seu testament, de la seva última voluntat. Com un pare o una mare, que intuïnt la seva mort, diu als seus fills: "Si realment m'estimeu, seguireu fent el que m'agrada"... I què és el que agrada a Jesús? Quina és la novetat que Ell ens havia portat, com el seu missatge més propi i original: "Estimeu com jo he estimat"... Sabem com va estimar Jesús: al Pare amb una fidelitat total... a tots els homes amb una donació plena, fins a donar la seva vida... Amor a Déu i als germans... Aquesta és la síntesi dels valors que hauríeu de seguir cultivant en el vostre Agrupament.

Amor a Déu Pare... Ho tenia ben clar el fundador de l'escultisme, Baden Powel... "Una organització com la nostra faltaria a la seva finalitat si no dinfongués en els seus associats la pràctica de la religió". L'escultisme, en el pensament de Baden Powel, no és indiferent al fet religiós. Déu no és una realitat irrellevant. Déu hauria de ser com el teló de fons de tot a la vostra tasca educativa. Per què l'escultisme estima la natura? Perquè és una criatura de Déu, destinada a ser fill de Déu...

Amor al pròxim... També ho tenia ben clar Baden Powell ja que ell, per mitjà de l'educació en els valors de responsabilitat, de senzillesa, de sentit de l'honor, de l'amistat, de la fidelitat, de la disponibilitat i del servei volia que els al·lots i al·lotes valoressin la fraternitat, la germanor amb tothom fins assolir aquella fraternitat universal que ell desitjava. "El camí autèntic per arribar a la felicitat és fer feliços els altres", "Sempre preparats per servir"... Eco de les paraules de Jesús. "Fa més feliç donar que rebre". Educar en l'amor gratuït, desinteressat és formar persones madures i cristians segons l'estil de Jesucrist.

Anem a renovar la donació de Jesucrist... Que estimuli el nostre compromís de ser fidels al camí d'amor, que us senyala la Llei Scout. Essent fidels a les millors intuïcions de Baden Powell sereu fidels a les exigències de l'Evangeli, sobretot al manament de Jesús. "Estimeu com jo he estimat".

HOMILIA PER LA XIII TROBADA INTERDIOCESANA DE "VIDA CREIXENT" (11-V-1999)

La 1ª Lectura ens ha presentat Sant Pau empresonat. I és exemplar constatar que aquella situació de privació física de llibertat no impideix a l'apòstol Pau anunciar

l'Evangelí de Jesucrist: *“Creieu en Jesús, el Senyor, tu i tota la teva família, i us salvareu”*, li diu a l'escarceller. *“I van anunciar la paraula de Déu a ells i a tots el de casa seva”* (Ac 16,31-32). Realment podem dir que Sant Pau, mogut per l'Esperit, tenia un instint evangelitzador. Evangelitzava sempre i aprofitava totes les circumstàncies. Tenia en el seu interior un foc que l'abrusava i el movia a anunciar l'amor salvador de Jesucrist. No podia amagar aquella “bona notícia”, que, per voluntat de Déu, anava destinada a tothom, sense cap restricció. Això ho expressa Sant Pau amb l'exclamació: *“Ai de mi si no anunciàs l'Evangelí!”* (1Cor 9,16).

L'obligació d'evangelitzar, que urgia l'apòstol Pau i que el va portar a recórrer els països i les ciutats més importants de l'imperi romà, no és només quelcom que s'imposà l'apòstol Pau. Jesucrist va encarregar aquesta missió evangelitzadora a tota l'Església. A tota ella va manar: *“Anau, doncs, a tots el pobles i feis-los deixebles meus...”* (Mt 28,19). Per això l'evangelització és una missió ineludible de l'Església. És la seva primera obligació, la nota essencial (cf. AG 2). Ella existeix per evangelitzar (cf EN 14). Per tant, l'evangelització és el primer deure no sols dels bisbes, dels preveres i diaques sinó també de tots els fidels cristians. I per tal que l'Església pogués complir aquesta obligació, Jesús va prometre el seu Esperit: *“Us convé que me'n vagi, perquè si no me n'anés, el Defensor no vindria a vosaltres: però quan hauré marxat, us l'enviaré”* (Jn 16,7), hem escoltat en el fragment evangèlic que s'ha proclamat. Després de la seva resurrecció, Jesucrist va enviar l'Esperit als apòstols com el seu gran o pasqual perquè fos llum i força en la tasca evangelitzadora. *“Arribat el dia de Pentecostés es trobaven reunits tots junts. De cop, com si es girés una ventada impetuosa, se sentí del cel una remor que omplí tota la casa. Tots van quedar plens de l'Esperit Sant i començaren a parlar en diverses llengües”* (AC 2,2-4)

Tant la promesa de l'Esperit com la seva efusió plena apareixen explícitament relacionades amb la missió dels apòstols i de l'Església. *“Quan vingui l'Esperit de la veritat, us conduirà cap a la veritat sencera”* (Jn 16,13) *“Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres. Llavors alenà damunt d'ells i els digué: Rebeu l'Esperit Sant”* (Jn 20, 21-22). El primer discurs de Pere als gentils i els fruits de conversió que produeix en ells són impensables sense el poder i la saviesa de l'Esperit Sant.

Si la missió evangelitzadora és pròpia de tota l'Església, també ho és dels fidels laics, de tots vosaltres, perquè també vosaltres, els fidels seglars, heu rebut el do de l'Esperit, *“agent principal”* (EN 75) de l'evangelització. Tots els fidels seglars sou, per exigència del vostre baptisme i de la vostra confirmació, uns enviats i uns apòstols per anunciar l'Evangelí de Jesucrist, per donar raó de la vostra esperança a qui us la demani (cf. 1 Pe 3,15) i per servir l'home en la seva totalitat. Sense fidels seglars conscients i actuant en la realització de l'única missió confiada per Crist a tota l'Església, tindríem una Església mutilada, sobretot en el món d'avui, on va creixent cada dia més el nombre de presones que cerquen la veritat i es van multiplicant, per tant, els camps de l'apostolat: com, per exemple, en l'educació i celebració de la fe, promovent grups de formació cristiana i animant les

celebracions litúrgiques: en el camp de la promoció caritativa i social, com l'atenció als necessitats, als malalts, a les persones que viuen soles, als marginats...; i en molts altres camps cívics i socials on la presència dels cristians pot afavorir el creixement de la civilització de l'amor.

De vegades es discuteix sobre la manera de realitzar el testimoni cristià. En el fons del debat, hi ha el desig que la veritat de l'Evangelí arribi a tots els homes, sotmesos a molts condicionaments que els impideixen obrir-se al do de Déu. És lloable el desig de cercar els mètodes més idonis. Però no oblidem que, en últim terme, l'Evangelí de l'amor de Déu ha de fer-se visible en la vida i obres de cada cristià, com a fruit de la seva incorporació a Crist. El món necessita persones que brillin per les seves bones obres i visquin l'Evangelí amb tota senzillesa i grandesa; persones la vida de les quals no necessiti justificacions ni interpretacions; persones, endefinitiva, il·luminades per Crist que ofereixin un testimoni clar i admirable del que significa viure l'amor del Pare Déu, expressat en l'amor als germans. *“Sobrarien les paraules si ho manifestessin les obres. No hi hauria cap pagà si nosaltres fóssim vertaderament cristians”* (Sant Joan Crisòtom. Homilia sobre la I Carta de Sant Pau a Timoteu, 10).

Vivim moments d'especial foscor, ocasionats per l'progressiu allunyament de l'home de la veritat amorosa de Déu. Però també avui la paraula de Crist sona imperativa: *“Que brilli igualment la vostra llum davant la gent: així veuran les vostres bones obres i glorificaran el vostre Pare del cel”* (Mt 5,16). No es tracta d'un consell; és un manament. Cal fer patent Crist, aquell qui és *“camí, veritat i vida”*: (Jn 14,6) per a l'home. En aquesta missió no podem deixar-nos portar per la inhibició, pel respecte humà o per temors pusil·lànimes. No ens hem d'avergonyar de la pura veritat de l'Evangelí, aquesta que s'imposa per si mateixa i que només necessita, com un ciri, un canelobre on brillar. *“Per tant no t'avergonyeixis de donar testimoni de nostre Senyor”* (2 Tim 1,8). També Jesús ens adverteix d'aquesta tentació: *“Si algú s'avergonyeix de mi i de les meves paraules, el Fill d l'home s'avergonyirà d'ell quan vindrà en la seva glòria”* (Lc9,26). Avergonyir-se de Crist és caure en el sense sentit de la llum que s'encèn perquè no doni llum o de la sal que no té capacitat per donar bon sabor.

A les nostres diòcesis, on hi ha una llarga tradició religiosa, tenim el perill de pensar que l'evangelització ja està feta; mai no hem de donar-la per suposada. Poques coses es realitzen un cop per sempre. Cal anar fent-les dia a dia. L'amor, que no es cultiva, perd força i mor. Qualsevol empresa demana continuïtat i seguiment. També, l'evangelització; mai no està acabada. La tasca d'anunciar l'Evangelí i d'ajudar a viure'l és perenne. Per altra banda ens hem de preguntar com evangelitzem les generacions més joves, que necessiten models de referència per viure l'Evangelí.

Germans i germanes de Vida Creixent, crec que tots vosaltres sou ben conscients que el vostre moviment, com a moviment profundament eclesial, és i ha de seguir essent evangelitzador; un moviment, els membres del qual sintonitzen plenament

amb l'ara i avui de l'Església que, a les portes del nou mil·lenni, viu, com Sant Pau, la urgència d'anunciar l'Evangelí de Jesucrist, amb obres i parules, als més allunyats de Déu i de l'Església o als qui havent-hi estat aprop ara en viuen lluny.

La Paraula de Déu d'aquesta Eucaristia ens ha recordat aquesta necessitat de ser evangelitzadors, anunciadors de l'Evangelí. Per això vam rebre la llum i la força de l'Esperit Sant en el Baptisme i en la Confirmació. No va ser un do del Pare Déu per al nostre profit personal sinó perquè, moguts per l'Esperit, visquem, com Sant Pau, el sant neguit i el zel apostòlic de que el Pare Déu sigui conegut i estimat i que la salvació de Jesucrist arribi a tothom. L'apòstol és qui té la capacitat de comunicar el Crist que ell mateix a descobert. Que el Senyor ens doni a tots el neguit de Sant Pau: "*Ai de mi si no anuncià l'Evangelí!*" (1 cor 9,16).

HOMILIA EN LA MISSA ANIVERSARIO DE LAS RELIGIOSAS, SOR ANTONIA COTS, SOR ANTONIA PIERA I HERMANA ISABEL OLAIZ, MUERTAS EN ACCIDENTE DE TRÁFICO (23-V-1999).

¡Paz a vosotros!

He aquí el saludo del Señor Resucitado: la paz; y con la paz, el gozo de verlo vivo. "Los discípulos se llenaron de alegría al ver al Señor" (Jn 20,19). El Crucificado es el mismo que ahora, en la plenitud de la vida, les comunica el don del Espíritu Santo. "Recibid el Espíritu Santo" (Jn 20,23). Este es el misterio de pentecostés, que hoy celebramos: Jesucristo, el Viviente por siempre, comunica a su Iglesia el Espíritu, el Señor y Dador de vida.

Culmina el tiempo de Pascua, con esta efusión del Espíritu, signo de la presencia del Señor en la Iglesia y en el mundo. Pentecostés revela que Cristo es el manantial de la Vida: que de su costado brota el agua vivificante del Espíritu; que en su triunfo sobre la muerte podemos alcanzar el perdón de los pecados y la garantía de la vida eterna. En la resurrección de Cristo el cristiano renace misteriosamente a una vida nueva de amor, a la vida según el Espíritu. "El es el Espíritu de la vida o la fuente del agua que salta hasta la vida eterna (cf Jn 4,14; 7,38-39), por quien vivifica el Padre a todos los muertos por el pecado hasta que resuciten en Cristo sus cuerpos mortales (LG 4). Quien ha recibido la vida nueva del Espíritu, ya no toma con excesivo afán las cosas de la tierra; le preocupan, naturalmente, pero no le agobian. Otros bienes superiores le atraen con fuerza irresistible. Oye voces que le llaman de otra patria invitándole a encaminar sus pasos hacia un lugar donde ya no hay más lágrimas y el gozo consiste en amar con Jesucristo en la dulce compañía de la muchedumbre de los santos.

En esta Eucaristía queremos recordar a las tres hermanas religiosas, Sor Antonia Cots, Sor Antonia Pieras y la Hermana Isabel Olaiz, que hace un año fueron arrebatadas de entre nosotros en un inesperado y cruel accidente. Su muerte arrojó sobre

nosotros el velo de la aflicción. Por lo brusca y por lo inesperada. Pero aquel hecho luctuoso les llevó a ellas a participar definitivamente de la Pasqua, en el misterio de la muerte y resurrección del Señor. Aquella Pasqua que, en su fidelidad al carisma de la vida religiosa, buscaron en ellas cada vez más la figura de Cristo por la fuerza del Espíritu del amor.

ERI concilio Vaticano II afirma que la vida religiosa “imita más de cerca el anonadamiento el Señor y da de él un testimonio más evidente” (LG 42). Los religiosos y religiosas tenéis que ser unos muertos y anonadados con Cristo. Pero tenéis que ser también de verdad y sobre todo unos resucitados, que vivís una desde la ultimidad, según las exigencias del Reino consumado, anticipando, con la fuerza del Espíritu, la vida futura (cf LG 44) y convirtiéndoos, por ello, en signos clarísimos del Reino de los cielos (cf PC 1). La vida religiosa es como una alianza del amor esponsal que os sumerge de una manera especial en el misterio pasqual del Señor y os invita a vivir, en docilidad al Espíritu, en una actitud nueva. “Vestíos del Señor Jesucristo”, dice San Pablo (Rom 13,13). Vestiré de Cristo es aceptar que nuestro hombre interior se vaya conformando a su imagen por la acción del Espíritu; más aún, que Cristo se forme en nosotros como si de un nuevo nacimiento se tratara. Pero la única manera de revestirse de Cristo es desprenderse de sí mismo, negarse radicalmente, disponerse para el nuevo nacimiento en el Espíritu. Acojamos la fuerza, el don del Señor Resucitado i demos muerte, por el Espíritu, a todo lo que es contrario a la vida y sirve al pecado y a la muerte. “Es doctrina segura: Si morimos con él, viviremos con él. Si perseveramos hasta el fin con él, reinaremos por siempre con él” (2 Tim 2,13).

La muerte de nuestras hermanas, a las que hoy piadosamente recordamos, es para nosotros un anuncio evangélico, como lo fue su vida. En su muerte, se nos enseña y se nos exhorta a poner nuestra esperanza en el Señor de todo, en el Señor de nuestras vidas y de la historia. Y a vivir más y más de esta esperanza, que es fuente de libertad con respecto a las cosas y a los trabajos, a los planes y a las circunstancias de este mundo. Nuestras vidas son del Señor y para el Señor; Él y sólo Él es “nuestro lote”, nuestra heredad (cfr Lm 3,24; Sal 16,5; 73,26). Y se nos exhorta a la vigilancia. A vivir “ceñida la cintura y encendidas las lámparas, como quienes aguardan a su Señor” (Lc 12,35 ss). El Señor vino y sin avisar. Y confiamos que las hermanas religiosas, por la misericordia divina, participan ya de la dicha que el Señor prometió a sus servidores fieles y vigilantes. El mismo Señor, a quien ellas sirvieron consagrando toda su vida a Él y a los hermanos, les estará sirviendo ahora en la mesa del hogar familiar al que pertenecemos y hacia el cual peregrinamos. En ese hogar, el Señor lava los pies fatigados, enjuaga las lágrimas, cura las llagas y alivia el cansancio de los que termina su peregrinación.

Se trata de eso, nada más. De ser absolutamente fieles a nuestra vocación de humildes criados y servidores del Señor y del prójimo. De vivir con alegría y entusiasmo nuestra vida cristiana, desde nuestra vocación radical de servicio, como quien aguarda al Señor, que un día nos hará sentar en su mesa y nos irá sirviendo. Lo de

menos es cuándo va a llegar el Señor, que, por otra parte, ya está en medio de nosotros. Vendrá, y eso sí que lo sabemos, cuando menos se piense, entrada la noche o de madrugada. Lo que importa es estar en vela aguardando a que el Señor venga de la boda para abrirle gozosamente la puerta apenas venga y llame.

HOMILIA COMMEMORATIVA DELS 50 ANYS DE LA CANONITZACIÓ DE SANTA JOANA DE LESTONNAC (5-V-1999)

El canonge Sr. Fernando Martí, en el "*Butlletí Oficial del Bisbat*" de l'any 1949, conta que el dia 12 de juny d'aquell any van tenir lloc a Ciutadella unes celebracions especials amb motiu de la canonització de Santa Joana de Lestonnac, fundadora de la Companyia de Maria. Es va celebrar una solemníssima Missa pontifical aquí, a la Catedral. Presidia la celebració la imatge de la nova Santa. Al capvespre, després de l'exercici del tríduo, la imatge de Santa Joana de Lestonnac fou portada triomfalment, diu el cronista, des de la Catedral a l'església del Sagrat Cor (cf. BOOM 1949), pàg. 130). Avui, cinquanta anys després, la imatge de Santa Joana de Lestonnac presideix novament aquesta celebració commemorativa. I als antics alumnes del col·legi de "*l'Ensenyança*" de Ciutadella, ¿quants records, quantes vivències religioses i humanes, polides i importants per a les vostres vides, no us suggereix aquesta imatge?

Fa cinquanta anys Ciutadella donava gràcies a Deu per la canonització de Santa Joana de Lestonnac. Avui Déu ens ha tornat a congregat per celebrar aquesta Eucaristia d'acció de gràcies per la santedat que va obrar en la persona de Joana de Lastonnac. L'Església, esposa santa de Jesucrist, es va enriquant incessantment amb la vida i el testimoni de sants i santes. I ens els proposa a tots nosaltres perquè complim la nostra vocació i missió de santedat en el lloc concret de l'Església o del món, o ens toca servir els designis del Pare Déu.

Tots els alumnes de "ca las Madres" van poder descobrir fàcilment, i fins i tot, van poder aprofitar-vos humana i espiritualment del carisma que Santa Joana va voler transmetre a les seves religioses. Les cases de la Companyia de Maria, volgudes per ella, son aquells llocs visitats pel Senyor, com aquella tendra on vivia Abraham, que les converteix en cases d'oració, cases de vida fraterna en el goig del Crist i cases de servei generós sobretot per als més joves; i, d'entre aquests, per als més necessitats material o espiritualment. Cases, on es cerca unir la vida contemplativa a la vida activa, -contemplatives en l'acció- alimentat-se constantment amb la Paraula del Crist, Mestre de la saviesa cristiana i comunicant-la després vivencialment en l'educació integral dels fillets, adolescents i joves. Per això la relació tan intensa de la Companyia amb la Verge Maria, ja que en ella Joana de Lestonnac hi va descobrir la imatge perfecta d'aquesta síntesi: la Verge

Maria, deixeble perfecta del Senyor i el model més adequat, que uneix la vida contemplativa, la vida d'unió amb el Déu Pare, amb la preocupació per les necessitats dels altres. La Verge Maria és aquella que "*conservava totes les coses en el seu cor*" (Lc 2,51) i estava també atenta a la manca de vi a les bodes de Canà (cf. Jn 2,1-12).

Avui, tots els qui vau passar per les classes de "ca las Madres" recordeu, amb afecte i agraïment, els esforços que feien les germanes de la Companyia de Maria per transmetre-us, amb l'ensenyança de les matemàtiques o de la música, les seves vivències profundes de fe. Perquè la seva preocupació, heredad de la seva Santa Fundadora, formada en l'humanisme del seu oncle Michel Montaigne, era transmetre-us una educació que assegurés l'assimilació d'uns valors, que us ajudessin a ser més humans i a fer de Ciutadella una societat més rica en sentiments nobles i altruistes. Era una educació que cercava incorporar un conjunt de valors que avui apareixen molt desdibuixats en el nostre context social. Em refereixo, sense fer-ne una relació exhaustiva, als valors que inspira la visió cristiana de la persona i de la vida i que tenen la seva font en l'Evangeli de Jesucrist: la veritat entesa com a fidelitat personal a pròpia veritat, la simplicitat, la lleialtat com a fidelitat, la llibertat com a capacitat per fer el bé, l'amistat, la generositat, la gratuïtat; valors que estan més en la línia del "ser" que no pas del "fer" i del "tenir". Valors tots ells que va ensenyar i va viure el Senyor Jesús (cf Mt 5 22). Haver assimilat aquests valors us ha ajudat, sens dubte, a donar un sentit cristià i profundament humà a les vostres vides. Haver passat per "ca las adre" us ha donat una tarannà propi. Realment es viu el que s'aprèn. Haver conviscut en una comunitat educativa, preocupada per fer presents els valors evangèlics i amb una adequada formació religiosa, és haver construït la vida sobre roca (cf Mt 7, 24 ss), amb la possibilitat de ser homes i dones amb uns fonaments sòlids per sobreviure esperanadament als embats del confusionisme i del materialisme regnants.

I allò que vau aprendre jo us demano que ho transmeteu als vostres fills, als vostres néts, als vostres alumnes, a les persones amb les quals us relacioneu. Heu de ser models de referència. Perquè per a un vertader aprenentatge dels valors humans i cristians no n'hi ha prou que estiguin en les programacions dels col·legis o escoles ni tan sols que l'ensenyança religiosa sigui donada amb una gran qualitat de continguts i de pedagogia. Cal que aquests valors siguin vius, es vegin encarnats en persones concretes: pares, avis, professors, adults, en general..., que ajudin, amb el seu comportament, a crear un clima social on la vivència d'aquestes actituds propiciï la seva estima real. Perquè si bé és veritat que es viu el que s'aprèn, també ho és que s'aprèn el que es viu o el que es veu que es viu.

Se'ns demana, per tant, coherència, unitat de vida; aquella coherència i unitat de vida que apareixen en la vida de Santa Joan de Lestonnac, malgrat les circumstàncies tan diverses de la seva vida: casada, mare de família, vídua, religiosa contemplativa, religiosa de vida activa... Una unitat de vida que va convertir, al mateix temps, en un testimoni de Déu i en una dona del seu temps.

Aquesta unitat només s'explica des del seu seguiment radical i fidel de Jesucrist. Es va configurar amb Crist de tal manera que sempre va viure en Ell i des d'Ell l'aventura apassionant de l'amor als germans. Avui, quan cerquem camins d'evangelització, hem d'aprendre de Santa Joana de Lestonnac a viure primer profundament units a Crist. El vi nou, que ella va saber donar a la societat del seu temps, és el mateix vi que primer ella havia tastat en el seu interior, en la intimitat orant amb el Senyor i en la participació joiosa en l'Eucaristia, on va aprendre a ser "eucaristia" per als altres, és a dir, vida lliurada als germans. Aquest va ser el camí que va seguir per evangelitzar i que hauríem de seguir nosaltres: donar Crist i donar-nos també nosaltres. Si no donem Crist, l'evangelització esdevé pura ideologia o simple promoció humana: si no ens donem nosaltres, l'Evangelí perd tota la seva credibilitat. Només qui dóna la seva vida, a semblança del Crist, fa creïble l'Evangelí que predica.

Que aquesta celebració commemorativa, amb tots els seus records i riques vivències desvetlli en nosaltres el zel evangelitzador de Santa Joanna de Lestonnac. L'arbre de la vostra vida va rebre una saba molt bona i rica: el testimoni d'unes religioses preocupades per transmetre-us la bona llavor de la fe cristiana. Que l'arbre de la vostra vida segueixi donant bons fruits de vida cristiana, perquè les noves generacions rebin, d'alguna manera, l'influx benefactor d'un col·legi que tingué l'influx inspirador de Santa Joana de Lestonnac, declarada santa per l'Església ara fa cinquanta anys. Que ella, des del cel, segueixi intercedint per nosaltres!

HOMILIA DE LA FESTA DEL CORPUS (6-VI-1999)

"Anuncieu la mort del Senyor fins que ell vingui" (1 Cor 11, 26)

El Senyor Jesús ens convoca avui, una vegada més, per celebrar la seva Pasqua amb nosaltres. Com aquella multitud, reunida al seu entorn, per escoltar la seva Paraula de vida, estem avui aquí amb els mateixos desitjos per associar la nostra fam amb la seva Veritat i amb el seu Sant Sacrament. El Sagrament del seu Cos i de la seva Sang! Damunt l'altar dispositarem una mica de pa i el calze amb vi; i, pronunciada l'acció de gràcies i la benedicció que ens va deixar el Senyor Jesús, aquest pa i aquest vi es transformaran en el seu Cos i la seva Sang, amb els quals alimentarem la nostra vida eterna. Un miracle molt més gran que el de la multiplicació dels pans i dels peixos es realitza sobre l'altar cada vegada que repetim la tradició, que ens ve del Senyor Jesús i que es transmet inalterable gràcies a la successió apostòlica.

"La tradició que jo he rebut i que us he trasmès a vosaltres ve del Senyor", diu Sant Pau (1 Cor 11,23). Aquestes paraules de l'apòstol produeixen en nosaltres una

profunda commoció perquè ens introdueixen en la mateixa acció de Crist, per la qual ell entrega la seva vida en sacrifici perfecte; perquè ens recorden que l'Església neix de l'Eucaristia i es destina a ella; perquè ens insereixen en l'aliança segellada amb la sang del Fill de Déu; perquè ens anticipen el goig del convit del Regne dels cels; perquè ens inviten a fer de la nostra pròpia existència una donació en favor del homes. I afegeix: *"Perquè cada vegada que mengeu aquest pa i beveu aquesta copa anuncieu la mort del Senyor fins que ell vingui"* (1 cor 11,36). Què significa aquest anunci?

"Anunciar la mort del Senyor" significa, en primer lloc, que l'Eucaristia és el lloc privilegiat on els homes coneixen l'anunci de la Bona Notícia per excel·lència: que el Fill de déu, Jesucrist, ha mort i ha ressuscitat per nosaltres. Aquí ho celebrem, aquí ho vivim. L'Església, que neix de l'Eucaristia, rep des d'aquí el compromís de fer arribar a tots els homes l'anunci de la mort redemptora del Fill de Déu. El seu Cos lliurat i la seva Sang vessada -és a dir, la seva vida sacrificada, oferta per als homes-, és l'anunci joios de l'Evangelí: Crist va morir i es va lliurar per nosaltres per donar-nos vida.

"Anunciar la mort del Senyor" significa, en segon lloc, proclamar que Crist ha estimat els homes fins a l'extrem (cf Jn 13,1), fins a donar la seva vida. El seu sacrifici en favor dels homes confirma les seves paraules: *"Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels amics"* (Jn 15,13). L'Eucaristia fa evident aquest amor, l'exalta i ens el proposa com el camí propi dels cristians. La vida dels cristians, en efecte, està cridada a ser una *"eucaristia perfecta"*. *"Us exhorto a oferir-vos vosaltres mateixos com una víctima viva, santa i agradable a Déu: aquest ha de ser el vostre culte verdader"* (Rom 12,1). Sant Pau presenta aquí la vida dels cristians com un verdader culte, agradable a Déu mitjançant l'ofrena de si mateix. La caritat de Crist, que va impulsar la seva donació al Pare i als homes, és la mateixa caritat que ha d'impulsar els cristians en el seu lliurament a Déu Pare i en el servei als seus germans. L'amor de Crist, que es manifesta en l'Eucaristia, és el mateix amor que s'ha de manifestar en la vida dels qui el seguim. Només així s'arriba a entendre l'Eucaristia com la proclamació de la mort del Senyor. Una mort que manifesta amor i causa amor. En participar de l'Eucaristia no sols reconeixem que Crist ens ha estimat *"fins a l'extrem"* (Jn 13,1), sinó que ens comprometem a estimar tal com ell mateix ens estima. Correspon als cristians viure en plenitud el que celebren; realitzar en la seva vida el que l'Eucaristia significa. Fer patent l'amor.

En el Dia nacional de la Caritat aquest és el compromís que hauriem d'assumir els cristians: fer patent l'amor que celebrem en l'Eucaristia. No separar el culte i la vida. Viure la vida com un culte espiritual, en expressió de Sant Pau. I aquesta és la contribució més gran que podem fer a l'evangelització? convertir tota la nostra vida, mitjançant el servei i l'amor, en anunci de l'Evangelí de Crist. La caritat cristiana ha estat sempre el signe més clar i eloqüent de l'Evangelí que l'acompanya. La caritat no necessita paraules ni explicacions. S'imposa per ella

mateixa. S'explica a si mateixa. Supera tota resistència ideològica, qualsevol límit social o cultural. I, com a signe de fe, obre al camí per a la fe. L'evangelització té en la caritat l'arma més poderosa, perquè toca la mateixa entranya de l'Evangelí i la part més íntima del cor de les persones, sempre necessitades d'amor.

En aquesta celebració eucarística i en la processó pels carrers de la nostra ciutat, professem públicament la nostra fe en la presència viva i real de Crist en el Sacrament eucarístic. Aquesta presència vivia i real de Crist, signe del gran amor que Déu ens té (cf Jn 13,1), alimenta les exigències de la caritat i ens urgeix a viure-la en favor dels pobres i dels excelsos de la nostra societat del benestar. La festa del *Corpus* i el *Dia nacional de la Caritat* ens recorden, des de l'amor a l'Eucaristia, la dura realitat de la pobresa i ens criden a una comunicació de béns amb els més desfavorits. Per això, avui, insisteixo en la importància de l'acció caritativa i social de l'Església. El compromís d'ajudar els necessitats és un deure essencial de tota comunitat cristiana com va quedar ben reflectit en les Propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana. No és cosa d'uns pocs. No és només obligació del grup de Caritas. Els pobres són per tota comunitat cristiana un compromís de solidaritat, testimoniant l'amor que Déu i Crist els tenen. Només així tota l'activitat de la nostra Església, el mateix culte, serà autèntic, "*en esperit i en veritat*" (Jn 4,23).

Avui, en el dia de l'amor per excel·lència, també volem recordar, des de la pregària, la situació, encara no resolta definitivament, de la guerra, que es viu en alguns països dels Balcans. Avui la nostra oració es veu una mica confortada per unes perspectives esperançadores de pau, que finalment semblen obrir-se camí, encara que amb dificultats. Preguem perquè aquests humils indicis de pau es confirmin i es consolidin. S'ha vessat ja massa sang innocent i s'han perpetrat massa ofenses contra la dignitat i els drets de les persones i dels pobles. No podem oblidar que cap violència, ni verbal ni física, pau justa i estable; i comprometem-nos a "*treballar sempre per la pau*": Així "*Déu ens anomenarà fills seus*" (Mt 5,9).

PRESENTACIÓ DELS MATERIALS DE CATEQUESI PER AL NOU CURS

El servei eclesial dels catequistes i de les catequistes té una gran importància en l'activitat pastoral de les parròquies. Per això l'Església posa a la vostra disposició els seus catecismes oficials i insisteix que rebeu una sòlida preparació. Encara que la catequesi no és una tasca fàcil, quan hi ha una fe viva, joiosa i esperançada, que es cultiva amb constància en l'oració personal i en l'estudi, es celebra en comunitat i es porta a la vida de cada dia, la força del testimoni converteix el catequista i la

catequista en un vertader focus de llum. I una de les benediccions més necessàries per una parròquia i per tota la Diòcesi és poder comptar amb catequistes que valoren el servei que l'Església, en nom de Déu, els ha confiat i que es mantenen oberts a una formació permanent

Es el vostre cas. A Menorca hem de donar gràcies a Déu pels qui esteu desenrotllant aquesta tasca amb els infants, joves i adults. A més de ser molts, ho feu amb l'alegria il·lusionant que brolla de la fe. Ho estic vivint en la Visita Pastoral. Sou conscients de que ser catequista és un do de Déu, però és necessari que aquest carisma es cultivi amb una formació oportuna. Per això l'Església Diocesana us ajuda a través de la Delegació de Catequesi i d'altres serveis: Institut de Teologia, Escoles de preparació per a catequistes, Tallers d'oració...

Un component important de la catequesi són els materials. La Delegació de Catequesi, cada curs, fa l'oferta dels materials preparats pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i Balears. Són els materials que recomanem els Bisbes d'aquestes Diòcesis. Per al pròxim curs es presenta una novetat important: *uns catecismes d'iniciació cristiana per als cursos de 7 a 9 anys, corresponents a la preparació per la 1ª Comunió i que estan pensats també per la Catequesi familiar. Es titulen **Amb nosaltres (I) i (II)***. Crec que són uns bons materials i espero que tinguin una bona acollida.

A més d'agrair a la nostra Delegació Diocesana l'esforç que està realitzant per ajudar-vos a complir millor la vostra missió, com a germà en la fe i com a Bisbe de la Diòcesi, aprofito l'ocasió per recordar-vos que també a vosaltres us ha tocat una tasca molt bonica, una herència fascinant (cf Sal 16,6): presentar als finants, als joves i als adults la vida, mort i resurrecció de Jesucrist per iniciar-los en la fe. Seguiu fent-ho amb una gran esperança

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

Ciudadella de Menorca, maig de 1999.

CARTA ALS PREVERES SOBRE DISPONIBILITAT PER ALS CÀRRECS

Benvolgut/da en Crist:

La posada en marxa de les "Propostes d'actuació" de l'Assemblea Diocesana de Menorca fa camí. Algunes Parròquies han celebrat Assemblees assumint iniciatives de l'A.D.M. Algunes Delegacions han programat el present curs seguint les orientacions de la mateixa A.D.M. Jo mateix he dedicat el cruceu a la Visita

Pastoral a les Parròquies del Carme de Maó i de les de Ciutadella. Els Consells del Presbiteri i de Pastoral Diocesà, tenint en compte les prioritats de la mateixa A.D.M., han elaborat un Pla Diocesà de Pastoral per al pròxim trienni, que ha de ser, prioritant els sectors de família, joventut i ensenyança, el marc evangelitzador per celebrar el Jubileu de l'Encarnació i per entrar en el nou mil·lenni. També els dos Consells han treballat, valorant acuradament les aportacions positives dels diversos estaments diocesans, la revisió del Directori Sacramental. S'ha presentat un projecte d'Estatus-marc pels Consells Pastorals Parroquials. En la sessió conjunta dels dos Consells, -dia 12 de juny,- s'ha aprovat el Pla Diocesà de Pastoral i el nou Organigrama demanants per l'A.D.M., que he assumit plenament.

L'aprovació de l'Organigrama i la renovació -pròxim novembre- dels Arxiprestos ofereixen l'ocasió per demanar-vos a sacerdots, religiosos/es i laics, amb càrrecs de nomenament episcopal directe, com Vicaris General i Judicial, Delegats i Arxiprestos, que, en compliment de la proposta 130 de l'A.D.M, em manifesteu la vostra "*disponibilitat per servir la Diòcesi en el lloc més adequat*", i demanar-vos als preveres, especialment els rectors de Parròquies i d'altres llocs de culte, que, segons la proposta 112 de l'A.D.M., tingueu "*disponibilitat per tal que el Bisbe pugui harmonitzar les seves qualitats segons les necessitats pastorals actuals i les peculiaritats de cada comunitat parroquial o lloc de culte*".

Seguint, per tant, la dinàmica de l'A.D.M. i mirant, sobretot, el bé de la Diòcesi, et demano la col·laboració efectiva per anar realitzant els acords corresponsables de l'A.D.M., posant a la meva disposició el teu càrrec i encetant amb mi un diàleg, per tal de discernir conjuntament la conveniència de seguir en el mateix càrrec o d'assumir-ne un altre el qual, a partir d'ara, serà per un període de sis anys renovables (proposta 111 de l'A.D.M.).

Et demano que, *durant el juny i fins el dia 10 de juliol*, et posis en contacte amb mi, per escrit o personalment, per tal d'indicar-me la teva disponibilitat per al servei de la Diòcesi. Sóc conscient que el temps no passa impunement per les persones i que potser no és fàcil decidir-se per un canvi de càrrec, de lloc o d'arxiprestat, tot reconeixent els possibles beneficis personals, que això et podria reportar. Sens dubte, tots estem convençuts que, en la presència de Déu, tot càrrec pastoral té la mateixa dignitat i és mereixedor d'igual estima i consideració.

En espera, doncs, de que em diguis alguna cosa sobre la teva disponibilitat, et saluda amb tot afecte en Crist.

CARTA D'AGRAÏMENT ALS JOVES GRÀCIES, JOVES!

Abans de Nadal vaig escriure una "Carta als joves de Menorca", invitant els grups de les parròquies a reflexionar-la i a fer-me arribar les seves impressions. Els grups d'algunes parròquies i el grup d'universitaris de Barcelona ho han fet. Els agraeixo les seves sinceres aportacions. A mi em gratifica el fet de saber que les meves paraules els ha estimulat a pensar en la seva vida i en el món juvenil, del qual formen part. Crec que tots necessitem que se'ns ajudi a pensar. En un món on regna una gran superficialitat i on es viu a flor de pell, tota iniciativa que ens ajudi a entrar en el nostre interior i a revisari la nostra vida, pot ser positiva.

En algunes de les respostes dels joves hi he trobat una visió pel món juvenil diferent a la meva. I és ben lògic. Primer, perquè és difícil d'enquadrar un col·lectiu tant diversificat i canviant en una descripció sumària. Segon, perquè jo contemplo els joves des d'una perspectiva d'adult. I és normal que certs aspectes de les seves vides, que ells troben normals, com la seva fascinació per la nit, a mi em resultin un xic estranys.

La meva oferta, en nom de l'Església, segueix essent la mateixa: convidar els joves a obrir els ulls a la llum de la vida, al Crist Jesús. I per això els repeteixo el missatge central de la meva carta: si cerqueu un camí alternatiu, que us pugui portar més enllà d'un món tancat en l'egoisme, Jesús us l'ofereix. El trobareu al seu Evangeli. No és un camí de facilitats ni de comoditats. Mai l'amor vertader ha estat fàcil. Si l'amor no vol amagar un egoisme dissimulat, comporta sempre sacrifici i renúncia. Si la llibertat s'entén com la possibilitat de fer sempre el bé, demana renunciar a altres eleccions, tenir una gran fortalesa d'esperit i no la volubilitat del penell. Ja sé que aquesta oferta no està de moda. No vol ser l'oferta d'un marxant d'il·lusions que cerca explotar la vostra set de felicitat. És una proposta per construir el vostre present i futur des d'un domini intel·ligent de les vostres vides i amb un aprofitament de tots els recursos de la vostra personalitat. Demostreu la lucidesa sobre tot allò que ha de fonamentar la vostra vida! Discerniu-la a la llum de Crist Jesús, que us mostra la manera de sortir dels cercles en què us podeu tancar! Amb Ell, estimareu plenament la vida!

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

EXHORTACIÓ PER LA JORNADA “MENORCA MISSIONERA” ELS NOSTRES MISSIONERS

Celebrem la jornada “Menorca Missionera”, destinada a donar suport espiritual i material als nostres missioners diocesans. És una obligació que tenim com a membres de l'Església. Anunciar l'Evangelí és avui un deure que seguix urgint tots els batejats. “Ai de mi -deia Santa Pau- si no anunciés l'Evangelí!” (1 Cor 9,16). L'impuls missioner de l'Església no és, per tant, una de les característiques que l'honoren, sinó una de les seves notes més pròpies (cf AG 21). Així ho va reconèixer l'Assemblea Diocesana: “L'Església diocesana ha d'expressar la seva comunió missionera universal per l'intercanvi de recursos i persones amb altres esglésies, especialment les més necessitades” (ADM 10; cf també 32 i 103).

Certament és motiu de satisfacció i d'orgull per nosaltres saber que els nostres missioners, preveres, religiosos, religioses i laics, dòcils a la crida de l'Esperit, han deixat la nostra illa, els seus familiars i fins i tot els seus quefers pastorals i professionals. Ara viuen dedicats plenament a anunciar, amb obres i paraules, la salvació integral que ens porta Jesucrist. Però ells i elles són, al mateix temps, una gran responsabilitat que pesa sobre tots i cadascun de nosaltres. Ell fan present en els països de missió la nostra Església de Menorca.

L'anunci missioner mai no és un fet personal perquè la fe cristiana és sempre una fe eclesial. El seu anunci es fa sempre en nom i en unió amb la comunitat eclesial. Els missioners anuncien la fe en virtut d'un manament rebut i encara que un missioner estigui físicament sol, està unit per vincles invisibles, però reals i profunds, a l'actividad evangelitzadora de la nostra Església. Els oients de l'Evangelí, més aviat o més tard, coneixen, a través del missioner, la comunitat que l'ha envitat i li dóna el seu suport espiritual i material.

Però la nostra cooperació missionera no s'ha de reduir sols a algunes activitats particulars, sinó que ha de ser un signe de la maduresa de la fe i d'una vida cristiana que dóna fruits. La cooperació missionera eixampla els límits de la caritat del creient, manifestant la seva preocupació i sol·licitud pels qui estan apropo o lluny. Prega per les missions i per les vocacions missioneres. Ajuda, amb una gran creativitat, els missioners, sempre necessitats de tot. I, quan tornen, els acull joiosament com les primeres comunitats cristianes escoltaven dels Apòstols les meravelles que Déu havia obrat per mitjà d'ells.

Ajudem els nostres missioners amb el nostre afecte agraït, amb la nostra pregària sacrifici i amb la nostra ajuda material. La nostra generositat, posada a les seves mans, és un gran instrument per fer néixer a tot arreu la fraternitat de la família dels fills de Déu.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca.**

EXHORTACIÓ PER LA JORNADA DE LA VIDA CONTEMPLATIVA PREGAR PER LES QUE PREGUEN

Avui se'ns invita a recordar amb afecte les nostres germanes religioses contemplatives i a pregar per elles. És un deure d'agraïment. Elles han consagrat la seva vida al Senyor que tal d'imitar-lo en la seva dimensió orant, portant una vida reiterada de les activitats del món però tenint molt present aquesta vida del món en el seu cor d'intercessores davant de Déu. No estan en el món però estimen el món i per ell preguen constantment. Aquesta és la seva missió eclesial i així cooperen a l'acció evangelitzadora de l'Església. Avui, en la nostra Església, preguem especialment per les noves vocacions. Seria un enriquiment per les seves comunitats i una expressió de la profunda vitalitat de la nostra Església.

Les vocacions a la vida contemplativa normalment només poden sorgir d'ambients familiars i eclesials, on es valora la pregària i on es té plena consciència que tot és do de Déu i que la nostra missió és, sobretot, demanar el creixement del Regne perquè "no són res ni el qui planta ni el qui rega; només compta Déu, que fa créixer" (1 Cor 3,7).

Els participants en l'Assemblea Diocesana van expressar la convicció sobre la necessitat de l'oració dedicant-li nou propostes, dues de les quals es van considerar prioritàries: la que indica la relació dinàmica entre pregària i vida i la que exhorta tots els fidels a trobar el temps i el mètode més adient per pregar, "de manera que les activitats i els compromisos eclesials i socials no siguin una excusa per deixar de pregar, sinó més tost una font de pregària en el cor de la vida" (ADM 43). La mateixa Assemblea ens convida "a aprofitar i a donar a conèixer els tallers i escoles d'oració, especialment els que ofereixen els dos monestirs de vida contemplativa" (ADM 45). Hem d'agrair a les nostres religioses contemplatives aquesta disponibilitat en transmetre'ns la seva experiència orant i contemplativa. La seva vida i les seves iniciatives en promoure el cultiu de la vida espiritual són un do de Déu per la nostra Església. Per això, des de l'agraïment de que "ja que ofereixen a Déu un excel·lent sacrifici de lloança, enriqueixen el poble de Déu amb veritables fruits de santedat, el mouen amb l'exemple i l'eixamplen amb fecunditat apostòlica misteriosa. Així són l'honor de l'Església i font de gràcies celestials" (Vaticà II. PC 7).

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca.**

EXHORTACIÓ PER AL DIA NACIONAL DE CARITAT EUCARISTIA: INVITACIÓ A LA SOLIDARITAT

En la festa del Corpus Christi l'Església ens invita a donar gràcies al Pare Déu pel do del seu Fill Jesucrist entregat per nosaltres en el sagrament de l'Eucaristia. Ell va voler quedar-se entre nosaltres sacramentament baix les espècies eucarístiques del pa i del vi perquè, rebut en la comunió, sigui nodriment pel nostre esperit, font d'unió entre tots i exemple de donació gratuïta. Els qui participen plenament en l'Eucaristia rebent Crist en la comunió han d'estimar com Crist ens ha estimat i ens estima amb una donació total de si mateix. El cristià, que rep la comunió, ha de ser instrument de fraternitat entre tots els homes, amb una preferència ben clara pels més necessitats.

Cada any, en la festa del Corpus, Caritas ens proposa celebrar la Jornada Nacional de la Caritat. I és ben lògic. Ens ho diu el Concili Vaticà II: "El renovellament, en l'Eucaristia, de l'aliança del Senyor ab els homes, atreu i inflama en els ficels la caritat ardent de Crist" (SC 10). L'Eucaristia ens compromet a viure la solidaritat enfront de l'individualisme i l'egoisme.

No oblidem les exigències de la solidaritat cristiana. Voler ser solidaris significa molt més que donar uns diners quan s'esdevé alguna situació dramàtica en la humanitat: guerra, terratrèmol, aiguats... Un gest puntual d'ajuda no vol dir tenir un esperit realment solidari. L'esperit solidari treballa per aconseguir la igualtat entre totes les persones per tal que les relacions humanes s'inspirin en la justícia, però amb una clara consciència de que aquesta és insuficient. Es necessita també l'amor. En un món on s'hagués establert definitivament la justícia, però que fos un món sense amor, sense misericòrdia, sense compassió l'home seguiria essent infeliç. Perquè l'únic tracte digne de la condició humana és l'amor.

La solidaritat cristiana consisteix en l'amor fraternal des de l'experiència viscuda d'un Déu Pare que ens estima entranyablement i que en Jesucrist, per l'acció de l'Esperit Sant, ens ha fet fills seus i germans els uns dels altres. Un amor fraternal que troba també la seva inspiració i la seva força en l'Eucaristia, en el Cos de Crist compartit, que ens agermana amb un amor que no pot excloure ningú i, si ha de tenir alguna preferència, ha de ser pels més dèbils. Per tant, ser realment solidari demana un estil de vida auster per tal de compartir part dels propis béns amb els més necessitats des del convenciment de que es pot ser persona i viure més feliç posseint potser menys béns però descobrint la joia de la generositat.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca.**

EXHORTACIÓ AMB OCASIÓ DE LES VACANCES

APROFITAR LES VACANCES

Amb l'estiu arriba el temps de les vacances. Aquestes no haurien de ser un temps per despreocupar-se de tot i per no fer res. Haurien de ser un temps d'oci entès com l'entenien els clàssics llatins: un temps per deixar les ocupacions ordinàries i dedicar-se a altres, potser no tan absorbents ni rutinàries però sempre profitoses. El temps d'oci cal omplir-lo assumint valors profundament humans i vitals.

Els valor sociocultural del temps lliure és reconegut avui per tothom: els sociòlegs parlen de la cultura de l'oci, els pedagogs valoren l'extraordinària importància d'aquest temps de vacances per la formació d'al.lots i joves; els poders públics organitzen activitats culturals especials per a l'estiu. Les mateixes institucions eclesials programen múltiples activitats que no cerquen la simple distracció sinó l'aprofitament del temps: exercicis espirituals, jornades, cursets, campaments, peregrinacions... Hi ha molts aspectes de la vida humana i religiosa, als quals pel tràfec absorbent de les ocupacions de la vida de cada dia, no hi podem dedicar tot el temps que seria necessari. Les vacances ens ofereixen aquesta oportunitat. És el temps propici per a la lectura reposada d'uns llibres, per conversar amb pau i tranquil·litat, per badar un capvespre davant la bellesa de la mar o d'una posta de sol... Per això, quan vulguem programar el nostre temps lliure, val la pena que pensem en dedicar-lo a alguna d'aquestes activitats. L'estiu no es pot convertir en un no fer res. Per al cultiu de l'esperit no hi ha vacances. Tampoc n'hi ha per a l'amor a Déu i als germans.

Aquest és consell que ens dóna el Concili Vaticà II en la seva "Constitució pastoral sobre l'Església en el món actual": "Que els ocis s'esmercin degudament en relaxar l'esperit i envigorir l'ànima i el cos, amb la dedicació lliure a activitats i estudis, amb els viatges pels altres països (turisme), que afina l'esperit i enriqueix els homes coneixent-se mútuament, amb exercicis i competicions esportives, que ajuden a conservar l'equilibri espiritual i a establir relacions fraternes entre homes de tota condició, país o raça.

Les vacances han de ser, per tant, un temps d'oci que ens permeti sortir de les preocupacions més immediates per trobar-nos amb les realitats més importants: la família, els amics, nosaltres mateixos i Déu.

**Frances Xavier
Bisbe de Menorca.**

EXHORTACIÓ PER AL DIA DEL PAPA EL PAPA: FONAMENT VISIBLE DE LA UNITAT

Amb la festa de Sant Pere, que celebrarem el dia 4 de juliol, coincideix també el Dia del Papa. És una bona ocasió per meditar sobre el servei específic del successor de Sant Pere, el Papa, en l'Església i la seva importància per a la nostra vida cristiana.

La missió pròpia de Sant Pere en la comunitat eclesial procedeix de la voluntat de Jesucrist, que va voler que aquest Apòstol i els seus successors siguin l'instrument a través del qual l'Esperit Sant constitueixi la unitat de l'Església.

En el Credo confessem que l'Església, una és la vida sacramental que l'anima i un és el Senyor, que la fonamenta i en qui creiem. I tota aquesta realitat la poseu i la viu l'Església sota l'acció de l'Esperit Sant que el dia de Pentecostés la va reunir en la unitat i segueix congregant-la fins a la fi del temps. Des de l'Esperit l'Església confessa la seva única fe en Jesucrist com el seu únic Senyor i fonament.

Ara bé, la unitat eclesial resultant de l'acció de l'Esperit Sant, per ser estrictament espiritual, és en si invisible. I davant d'aquesta realitat sorgeixen les preguntes: La unitat eclesial, és només espiritual i invisible? Què congrega l'Església com a realitat visible?

Així com en Jesucrist hi ha dues naturaleses, una divina i l'altra humana, i mitjançant la naturalesa humana ha realitzat la redempció en anunciar l'Evangelí i morir en la Creu, de manera semblant també l'Església té una realitat interna i divina, la fe i la gràcia, servida i expressada externament per la realitat operativa del servei jeràrquic. La visibilitat de l'Església es concreta a nivell de cada Església particular en el Bisbe que la serveix i a nivell de l'Església universal en el legítim successor de Sant Pere, el Papa. El ministeri de Sant Pere, a través del ministeri del Papa, aglutina des del seu servei de presidència els Bisbes de les Esglésies particulars i constitueix la unitat visible de l'Església. En funció, per tant, de la unitat de l'Església, Jesucrist va instituir el ministeri de Sant Pere, quan li va atorgar a ell i als seus successors l'encàrrec de pasturar des de la fe i l'amor el seu ramat (cf, Mt 16,18-19; Jn 21, 15-17). Així ho va recollir el Concili Vaticà II en la "Constitució sobre l'Església": "El Pontífex de Roma, en tant que successor de Pere, és el principi i el fonament perpetu i visible d'unitat, tant si es tracta dels bisbes com de la comunió dels fidels" (LG 23).

Per això pregem en aquest dia especialment per la persona i pel servei eclesial del Papa Joan Pau II. És veritat que en totes les Misses demanem pel Papa en recitar la pregària eucarística, però avui hem de reforçar la nostra oració com feia la primitiva comunitat de Jerusalem per l'apòstol Pere (cf Ac 12,5). Demostrem sempre el nostre agraïment, amor i fidelitat al Successor de Sant Pere, el Papa.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

PARAULES PER AL I CONGRÉS DE LA GENT GRAN DE MENORCA (7-V-1999)

1.- Corregir l'actual representació de la vellesa.-

No m'agrada l'expressió "tercera edat" per anomenar el col·lectiu de persones majors. Em recorda el tercer món, els vagons de tren de tercera classe..., com si la gent major fos un col·lectiu marginat, degradat... Quan de fet les persones majors formen un col·lectiu cada vegada més nombrós en número i cada vegada més ric en possibilitats.

A més les persones majors formen un col·lectiu tan heterogeni, tan variat com qualsevol altre col·lectiu social. No val ja l'estereotip que ens presenta la persona major com el vellet tremolós que va a la plaça a pendre el sol. És a dir, com una persona plena d'anys, amb moltes xacres, només amb molts records i sense cap futur. Hi ha una gran varietat de situacions dins el col·lectiu de persones majors.

Hi ha un llibre que us recomano, "La vellesa com oportunitat", editat pel Ministeri d'Assumptes Socials. S'hi reivinica una intuïció molt important: hem aconseguit rescatar les persones majors de la marginació en què es trobaven; ja se'ls reconeixen els seus drets de ser ciutadans; ja fan viatges; ja tenen centres on reunir-se; ja tenen possibilitats d'aprendre a fer moltes coses que abans no podien...; però els falta quelcom més: ser i sentir-se útils. El falta aconseguir que la seva existència no sigui només un "posar anys a la vida sinó un posar vida als anys", com deia Kennedy. I per això tenen dret al qual podríem anomenar la seva "segona carrera", que comença a partir del moment de la jubilació. Llavors se li han d'obrir un conjunt de possibilitats però amb una característica: que l'ajudin a ser útil, que l'ajudin a omplir la seva vida de persona. Han de donar-li un sentit a la seva vida. Han de passar de la visió pessimista del qui diu "ja no serveixo per a res" a considerar-se i a ser considerat persona com qualsevol altra, digna d'estimar i de ser estimada. Respecte d'aquest tema existeix un llibre per a infant que es titula "la segona infància para D. Honorato". És la història d'una persona que es jubila i que tenia molts projectes per quan arribés aquest dia. Però tota la seva família està convençuda de que, pel fet de jubilar-se, s'ha de sentir molt malament, de que no sabrà què fer amb la seva vida i le van desmuntant tots els seus projectes, convertint-lo en un ser inútil, limitant-li la seva autonomia. La persona major ha de reivindicar la seva autonomia i no consentir que el tractin com un fillet perquè és un ésser adult, potser amb les seves limitacions, però adult.

Observo també, en la gent gran, el perill d'una crisi de pertinença. Certament, no podem viure com illes, al marge dels altres, sinó que hem de viure formant part de la societat. Però la nostra societat està rebutjant les persones majors, està dient clarament o subliminalment que els majors no serveixen per a res, que són un càrrega. Hem de desfer aquesta visió negativa. Els majors tenen un lloc en la societat, tenen deures que complir respecte d'ella i no sols drets. Superar aquesta crisi, ajuda a créixer, a viure aquesta etapa com la culminació de la vida, amb un valor

propi i que, per tant, no s'ha de viure enyorant el passat. La vellesa no és la degradació de la joventut que hem d'enyorar com l'etapa ideal de la vida. La vellesa s'ha de viure i viure com un altra etapa també rica de la vida amb la seva riquesa pròpia. Per això trobo encertat el tema d'aquest any que la ONU ha volgut dedicar a les persones majors: "Vers una societat per a totes les edats". Una societat multigeneracional, on totes les generacions siguin valorades, on es reconegui que totes les generacions tenen la seva aportació específica a fer dins de la societat i on, per tant, no es margini cap generació. L'església, en paraules del Papa Joan Pau II, considera les persones majors com a "subjectes actius d'un període humanament i espiritualment fecund de l'existència humana. Teniu encara una missió a complir, una contribució a donar". La vellesa té tota la bellesa d'un capvesre polí, d'una posta de sol sempre bonica...

Aquesta eclosió de la generació de majors és un fet social nou que demana preparar un context humà, social i espiritual, en el qual cada persona pugui viure amb dignitat i plenitud aquesta etapa de la vida. I això també dintre de l'Església.

2.- Les persones majors són un do de Déu per a l'Església i per a la societat.

Les persones majors col·laboren a la vida de l'Eglésia i de la societat amb les seves qualitats pròpies. En cessar la seva activitat professional i laboral, tenen un espai nou per a la seva creativitat. Per ser i actuar com persona humana i com a cristià no hi ha jubilació. Hi haurà una nova manera de fer les coses que pot ser tant o més eficaç als ulls de Déu que el que es podia fer durant els anys d'activitat laboral. Ser persona major s'ha de considerar com un privilegi: no sols perquè no tothom té la sort d'arribar a aquesta meta, sinó sobretot perquè aquest és el període en què, per l'experiència adquirida pels anys, es valora molt més el que és essencial. És l'edat de l'autèntica saviesa. No fa massa llegia unes paraules del filòsof Julián Maria. Als seus vuitanta-cinc anys ha escrit un llibre preciós -"La perspectiva cristiana"- i en una entrevista confessava: "Me encuentro en un momento de gratitud a Dios... Mi experiencia me dice que llega un momento en que se en las cosas claras. Hay que confiar en la madurez de la razón y en Dios" (Alfa y Omega n. 160, pag. 24).

3.- Un exemple per a la societat i per a l'Església: Joan Pau II.-

La persona major s'ha de fer cada vegada més conscient que té encara un futur per construir, perquè mai s'acaba el compromís de ser testimoni de l'amor. "Hi ha molt a segar" (Mt 9,37). Aquestes paraules de Jesús s'apliquen també al camp de l'acció de les persones majors. Tenen molt a fer i a testimoniar als joves.

Un exemple extraordinari el tenim en el Papa Joan Pau II. Ell viu la seva vellesa amb una extrema naturalitat. En comptes d'amagar-la, la posa davant els ulls de tothom. Amb serena simplicitat diu: "Sóc un capellà ancià". Viu la pròpia vellesa en la fe, al servei de la voluntat de Déu. Els seus setanta-vuit anys complerts no l'han privat de la joventut d'esperit. Físicament es fràgil però manté l'entusiasme per dedicar-se plenament a la seva missió.

4.- Any dedicat a Déu Pare.-

És una coincidència providencial que l'any dedicat a les persones majors sigui l'any que l'Església, en la preparació del Jubileu de l'any 2000, dedica a Déu Pare. Pot ser l'ocasió per estrènyer els lligams fraternals que han d'existir entre totes les persones siguin de la generació que siguin. Tots, com a fills d'un mateix Pare Déu, ens hem d'estimar, ajudar i respectar.

Acabo desitjant que la societat i l'Església sapiguem donar a les persones majors el protagonisme que els pertoca en la construcció d'un futur humà millor i que la gent gran, conscient de la riquesa innegable dels seus valors, assumeixi el seu protagonisme social.

DECRET D'APROVACIÓ DEL PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002 I DE L'ORGANIGRAMA PASTORAL DE LA DIÒCESI DE MENORCA.

DECRET 04/99.- Ciutadella de Menorca, 14 de juny de 1999.-

En compliment del que es prescriu en les "Propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana" (ADM n 105, ref. n. 24; n., 134 i n. 135) els Consells del Presbiteri i Pastoral Diocesà han elaborat, al llarg del curs 1998-99, el "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002" i l'Organigrama Pastoral de la Diòcesi de Menorca", que han estat aprovats en sessió conjunta d'ambdós Consells el dia 12 de juny de 1999.

Considerant que el "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002" i "L'organigrama Pastoral de la Diòcesi de Menorca" poden ser unes bones eines dinamitzadores de la pastoral de la nostra Església, que vol celebrar el Jubileu de l'Encarnació i entrar en el nou mil·lenni amb una renovada força evangelitzadora.

PEL PRESENT aprovo el "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002" i "l'Organigrama Pastoral de la Diòcesi de Menorca".

Ho decreta i firma el Rvdm. Sr. Bisbe de Menorca.

† Francesc Xavier Ciuraneta Aymí
Bisbe de Menorca

Per manament del Sr, Bisbe

Modest Camps Mascaró
Canceller-Secretari

PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002

Introducció metodològica

El Pla Pastoral

Què és?

És un instrument al servei de l'acció pastoral de l'Església Diocesana perquè aquesta realitzi conjuntament la seva missió *d'evangelitzar, santificar i servir*.

Què exigeix?

1. Un marc doctrinal i pastoral de referència.- Aquest marc ens l'ofereixen les "*Propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana de Menorca 1996-1998*"

2. Un procés de discerniment.- Aquest procés ha d'anar en una doble direcció:

a) coneixement actualitzat de la Diòcesi, que ha estat present en tota la celebració de l'Assemblea Diocesana;

b) determinació de l'objectiu general que es vol potenciar al llarg d'un temps determinat. Aquest objectiu és la meta vers la qual vol progressar la comunitat diocesana. La mateixa Assemblea Diocesana ha presentat aquest Objectiu general: **pastoral evangelitzadora (cf ADM 24 i 105)**

3. Concreció dels sectors pastorals en què s'ha d'incidir prioritàriament. S'ha optat que s'havia d'accentuar a *dimensió evangelitzadora* en aquests tres sectors: **família, joventut i ensenyança.**

Un Pla Pastoral Diocesà no pot contemplar tota la rica i variada acció pastoral de la Diòcesi. S'accentuen aquests camps o sectors perquè ara es consideren prioritàris i urgents i s'intensifica l'acció en ells, dedicant-hi temps, pregària, persones, recursos materials.

La selecció d'aquests sectors o invalida que la pastoral ordinària de la Diòcesi, amb els arxiprestats, delegacions, parròquies, moviments, etc., segueixi el seu curs normal.

4. Determinació dels objectius específics per a cada sector prioritzat. S'ha indicat un objectiu específic per a la família, per a la joventut i per a l'ensenyança.

5. Concreció dels objectius específics en programes operatius: Determinació de les accions, dels seus responsables, de la coordinació i del calendari.

6. Posada en marxa del Pla Pastoral Diocesà 1999-2002. Encara que s'hagi indicat una institució diocesana -normalment una Delegació- com l'encarregada d'impulsar cadascuna de les accions i també s'han assenyalat les instàncies pastorals, amb les quals haurà de coordinar-se per dur a terme cada acció, *la posada en marxa d'aquest Pla Pastoral exigeix la implicació de totes les persones i de totes les institucions de l'Església Diocesana (delegacions, arxiprestats, parròquies, moviments, associacions, agents pastorals, etc.).* Tothom s'hi ha de sentir cridat, acollint-lo amb interès i sentint-se corresponsable de la seva execució, segons el ministeri i el carisma rebuts en bé de tota la comunitat. La seva força vinculant no pot néixer d'una imposició normativa sinó d'un *clima eclesial de comunió* (acollida empàtica, disponibilitat, col·laboració...).

7. Indicació del període de temps per al seu compliment.- S'ha optat per un Pla de tres anys. S'aconsella sempre un mínim de tres anys i un màxim de cinc. Menys de tres, no és oportú perquè mancaria temps per dur-lo a terme. Més de cinc, no convé perquè pot convertir-se en lletra morta ja que els temps canvien ràpidament.

8. Avaluació periòdica i final.- Aquesta avaluació cal fer-la per mesurar, d'alguna manera, els resultats i per prendre consciència sobre implicació de tota l'Església Diocesana en la seva missió evangelitzadora, santificador i de servei. Això possibilita noves programacions.

1 Presentació.

L'Església de Menorca ha viscut durant dos llargs anys l'experiència eclesial de l'Assemblea Diocesana, a partir de la qual s'ha demanat des d'unes noves actituds presentar el Pla Pastoral Diocesà per als anys 1999-2003, que vol ser el signe de renovació amb que volem celebrar el Jubileu de l'Encarnació i l'inici del nou mil·lenni.

L'Assemblea Diocesana, que posa com a proposta prioritària l'elaboració d'un Pla Pastoral Diocesà, diu textualment: "El Consell del Presbiteri i el Consell Pastoral Diocesà elaborin un Pla Pastoral Diocesà durant els cursos 1998-00, per tal de posar en pràctica les propostes aprovades. Aquest Pla Pastoral Diocesà concreti els objectius a llarg i a curt termini, els destinataris, els mitjans i agents, els mecanismes de seguiment i avaluació" (ADM 105, ref. n° 24).

El Consell Pastoral Diocesà ha elaborat aquest Pla Pastoral Diocesà, des del mes de setembre-98 fins al mes de març-99 a fi de presentar-lo al Consell del Pres-

biteri també per al seu estudi i reelaboració en una sessió conjunta posterior. El Consell del Presbiteri ho ha estudiat en les seves sessions d'abril, maig i juny. El Pla Pastoral Diocesà ha quedat aprovat en la sessió conjunta d'ambdós Consells el dia 12 de juny de 1999 i ha estat assumit pel Bisbe. El mètode seguit ha estat el de sempre, és a dir, el de la previa consulta per part dels respectius representants a ambdós Consells, als arxiprestats-parròquies i a les delegacions diocesanes amb representació en el Consell Pastoral Diocesà.

L'objectiu ha estat concretar les propostes de l'Assemblea Diocesana en accions que s'han de dur a terme a partir d'unes actituds que volen resumir l'esperit de l'Assemblea Diocesana, compatnat amb uns repsonsables, amb un calendari i coordinació adequada.

S'han prioritzar per al proper trienni 199-2002 els sectors pastorals de la FAMÍLIA, els JOVES i l'ENSENYANÇA, sense oblidar el que és i ha de ser sempre la tasca permanent de l'Església, cridada a la santedat, a escoltar avui la veu del Senyor, el qual, des dels que reptes del món d'avui, ens crida i ens envia novament: "Anau i anunciau l'Evangelí" (Mt 28,19). Un testimoniatge que ha de ser creïble perquè, des d'una comunió viva amb Jesucrist i guiats, com Ell, pel Sant Esperit, transparentem el rostre compassiu i misericordiós de Déu Pare.

II Evangelitzar

L'Església existeix per evangelitzar, és a dir, per dur la Bona Nova a tots els ambients de la humanitat i, amb la seva influència, transformar des de dins, renovar la humanitat mateixa. El manament missioner de Jesús implica diversos aspectes íntimament units entre si: anunciau, feis deixebles i ensenyau, sigueu els meus testimonis, batiau, feis això que és el meu memorial, estimau-vos els uns als altres. Anunci, testimoni, ensenyança, sagrament, amor a l'altre, fer deixebles: tots aquests aspectes són vies i mitjans per la transmissió de l'únic Evangelí i constitueixen els elements de l'evangelització (cf Directori General per a la Catequesi, 46).

III. Les actituds evangelitzadores

1. Anunciar la PARAULA DE DÉU

Per anunciar la Paraula amb actitud missioner és necessari fer-ho des de la vivència de la Paraula i des de la mateixa vida i, acollint les persones amb actitud de proximitat, escolta i acompanyament.

1. Deixar-se evangelitzar

La **Paraula de Déu** només pot ésser anunciada des d'aquella actitud d'*humilitat i pobresa personal* que sap que l'evangelitzador primer s'ha de *deixar evangelitzar*. La pròpia conversió a la Paraula que ha de ser proclamada fa possible que sigui transmesa amb paraules i fets amb convenciment, sense dogmatismes ni protagonismes, amb senzillesa, amb la força de l'anunci i de la denúncia, amb el rostre que estima i dóna el que viu. Així és Bona Notícia i interpel·lació a la vegada, crida al seguiment i a la conversió.

Això és possible quan la Paraula és *acollida personalment i en comunitat* des de la fe, quan és objecte de *pregària i formació* i feta *anunci* amb un *llenguatge entenedor* i utilitzant tots els mitjans de transmissió possibles, començant pel *testimoni personal* i aprofitant qualsevol ocasió de contacte amb les persones, tant en els moments en els quals es reuneix la comunitat cristiana com en qualsevol altra circumstància de la vida de cada dia on les persones es troben, dialoguen i conviuen.

2. Obertura missionera

Forma part essencial de l'**actitud evangelitzadora** la decisió personal del contacte o *aproximació als qui han deixat la fe o s'han allunyat de la pràctica habitual en la comunitat cristiana*. És fonamental en aquesta aproximació el *testimoni de coherència de vida cristiana*, la *cordialitat i delicadesa* amb què han de ser tractades les persones, evitant proselitismes i *oferint amb claretat el seguiment de Jesús* i l'ocasió de formar part de la comunitat de fe. El sentit del *diàleg*, l'*alegria*, la connexió amb les preocupacions i anhels dels altres, la *voluntat d'aprendre* i de *deixar-se interpel·lar*, la *transparència dels fets*, l'*estimació pel que es comunica*, ha d'impregnar d'esperit evangèlic la relació amb els més allunyats.

3. Actituds acollidores

La **transmissió de la Paraula de Déu** inclou també aquelles actituds que fan possible que la relació entre les persones sigui veritablement humana: un *respecte* inicial a la pluralitat de formes de viure i de creences, una *estimació als més febles* i més pobres, un *esperit constructiu* treballant totes les connexions possibles entre el missatge evangèlic i l'humanisme cristià amb *actitud humil i sense complexos d'inferioritat*, una *confiança en la capacitat interior de la persona*, en tot allò que l'Esperit de Déu ha sembrat i segueix sembrant dins el seu cor.

2. Celebrar els SAGRAMENTS

Per celebrar els Sagraments amb actitud missionera és fer de la trobada cristiana que es dóna en ocasió de cada sagrament un *anunci* i una projecció renovada i engrescadora del *compromís cristià*.

4. Aprofundir el sentit dels sacraments

Això demana la voluntat **d'aprofundiment en cadascun dels sacraments**, del seu *significat*, del seu *llenguatge* verbal i simbòlic, del seu sentit de *vivència personal i comunitària*, del *temps* que es dedica a la preparació i a la celebració, com la *incidència en la vida* que hi segueix. I també suposa la revalorització d'aquells sacraments o celebracions que encara estan poc valorats, oblidats o que es practiquen molt rutinàriament o amb indiferència.

Per això és necessària l'*actitud d'aprenentatge* des de la formació bíblica, teològica i específicament sacramental i des de la *pregària*, com sobretot des de la mateixa pràctica sacramental viscuda en un *ambient acollidor, crient, comunitari, fraternal, festiu, proper i participatiu*, on cadascú realitza la pròpia missió dins la celebració de l'Església.

5. Acollir els allunyats.

Si aquestes són les actituds que se'ns demana en relació a les **celebracions habituals**, més encara s'ha d'accentuar quan hi ha moments en els qual hi ha persones que no celebren amb freqüència o més bé s'hi senten allunyats o estranys. *Cuidant l'acollida i els signes celebratius*, s'ha d'insistir en la *necessitat de formació cristiana i preparació sacramental*. És aquesta una oportunitat evangelitzadora perquè molts descobreixen la **comunitat cristiana -l'Església-** propera a ells, se sentin valorats i convidats en nom de Jesús a continuar celebrant.

6. Celebracions amb una noble simplicitat (cf SC 34)

Serà important, com **actitud evangelitzadora** i per l'impacte negatiu que sovint produeix *evitar l'ostentació* tant en l'ornamentació de l'entorn i de les persones com de les expressions verbals i simbòliques, sabent clar que el **centre de la celebració és Jesucrist mort i ressuscitat**. Per això, s'ha d'ajudar a entendre els sacraments per tal que no es banalitzin i expressin el sentit de pelegrinatge comunitari vers el Pare per Jesucrist i en l'Esperit.

3. Exercir la CARITAT

Per exercir la Caritat amb actitud missionera hem de partir del **manament de l'amor** que ens ha deixat Jesús i de totes les exigències que inclou.

7. Conseqüència d'escoltar la Paraula de Déu i celebrar els sacraments

L'exercici de la caritat fet amb actitud missionera és una conseqüència de viure de la Paraula de Déu i de la força dels Sacraments, especialment l'Eucaristia i, per això,

demana fer-ho amb alegria, amb actitud permanent de conversió a servir i no cercant ser servits, amb sensibilitat solidària respecte a la posada en pràctica dels drets humans, especialment les campanyes que afavoreixen qualsevol acció humanitària, l'educació per a la justícia i la pau, amb consciència d'Església i evitant la temptació dels protagonismes personals que desplacen Jesús i neguen el valor del fet comunitari o social.

8. Compassió davant les realitats de pobresa

L'Actitud d'obertura al món i a la gent que Déu estima ens ha d'ajudar a conèixer la seva realitat, els seus valors positius, les seves mancances humanes i espirituals, els seus dubtes i incoherències. Novament *l'actitud acollidora* de tota aquesta realitat és la base per a l'exercici de la caritat que, quan es fa amb actitud missionera, ha de superar el tancament en els propis instal·laments personals i de grup.

9. Promoció integral de la persona

L'actitud missionera treballa per la *promoció humana i espiritual de la persona*, de qualsevol condició que sigui, i evita tot paternalisme i actitud de beneficència i opta per una acció que té en compte *l'acompanyament permanent* de la persona fins arribar a sortir millor pels propis mitjans, de la situació negativa en què es troba. La pedagogia evangèlica és el punt de referència més vàlid per entendre com exercir la caritat amb actitud missionera.

10. Discreció i respecte

Una actitud necessària és la *discreció* que ens fa ser caritatius sense fer-ne objecte de prestigi personals a costa dels més pobres, és a dir, cal actuar amb aquella actitud que fa que la mà dreta no sàpiga el que fa la mà esquerra", com diu l'Evangeli.

IV Els sectors pastorals prioritaris

Objectiu general

Promoure accions evangelitzadores en els àmbits de la família, de la joventut i de l'ensenyança.

1. FAMÍLIA

Objectiu específic

Assegurar l'atenció i promoció cristiana de la família com "església domèstica" perquè sigui espai de comunió entre els seus membres, visqui cadascú d'ells la vocació específica i sigui testimoni d'amor per a tothom.

Acció 1ª CATEQUESI FAMILIAR

Fer que a partir del primer any del trienni pastoral s'organitzi la Catequesi familiar de forma permanent a cada parròquia i centre catequístic on encara no hi és.

Responsable: Delegació de Catequesi.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Col.laboren: Delegació de Família i Vida.

Acció 2ª CENTRE D'ORIENTACIÓ FAMILIAR

Crear un Centre d'Orientació Familiar, que sigui un servei d'ajuda especialitzada per dur a terme una actuació socioeducativa de les famílies manques de recursos o amb altres problemes (ADM 87, 26a ,b, c, 31h).

Responsable: Caritas Diocesana

Calendari: En començar el Pla Pastoral Diocesà

Col.laboren: Delegació de Família i Vida, Vicaria judicial.

Acció 3ª ESCOLES DE PARES

Promocionar i coordinar les Escoles de pares, amb un programa concret de tres cursos de formació i d'activitats, a fi d'assegurar l'atenció pastoral dels pares. (ADM 28f)

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002.

Col.laboren: Delegació de Família i Vida.

Acció 4ª FORMACIÓ DELS AGENTS DE PASTORAL PRE MATRIMONIAL

Organitzar cada any un curs de formació i fer el seguiment dels equips responsables dels cursos de preparació al sagrament del matrimoni.

Responsable: Delegació de Família i Vida.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Acció 5ª PREPARACIÓ AL MATRIMONI

Organitzar d'una forma estable i regular els cursos de preparació al sagrament del matrimoni a dur a terme als arxiprestats i/o parròquies amb el sug-

geriment d'una periodicitat trimestral. (ADM 63,65,68,70)

Responsable: Delegació de Família i Vida.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Acció 6ª ACOMPANYAMENT DE PARELLES JOVES

Fer l'acompanyament pastoral de les parelles casades durant els darrers cinc anys amb trobades trimestrals que poden incloure el seguiment de la seva formació cristiana i l'ajuda per al despertar religiós dels seus fills (ADM 3_1 j).

Responsable: Delegació de Família-Vida.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Col.laboren: Delegacions de Catequesi i d'Ensenyança.

Acció 7ª ELS GRUPS D'ESPIRITUALITAT MATRIMONIAL

Potenciar els grups d'espiritualitat matrimonial, com són els Equips de la Mare de Déu.

Responsable: Delegació de Família i Vida.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Col.laboren: Delegacions de Catequesi i Equips de la Mare de Déu.

Acció 8ª JORNADES SOBRE QÜESTIONS FAMILIARS

Jornades anuals de formació i informació sobre qüestions familiars que ajudin a aprendre, reflexionar i dialogar sobre la vida familiar.

Responsable: Delegació de Família-Vida.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002

Col.laboren: Delegacions de Caritas, Catequesi, Joventut, Ensenyança i Mitjans de Comunicació.

2. JOVES

Objectiu específic.

Organitzar unes accions pastorals conjuntes que ajudin al jove a descobrir Jesucrist i a seguir-lo, comptant amb l'acolliment i l'acompanyament de la comunitat cristiana, a fi que vagi madurant d'una manera integral per a comprometre's cristianament en l'Església i en la societat.

Acció 9ª LA DELEGACIÓ DE JOVENTUT

Reestructurar la Delegació de Joventut fent-ne una ampliació que contempli dos nivells: 1) la Taula de Joves, lloc de posada en comú, intercanvi d'experiències dels diversos col·lectius de joves que integra i coordinació-promoció d'activitats conjuntes, i 2) grup de suport format pel delegat i un grup de consiliaris i experts.

Responsable: Delegació de Joventut

Calendari: Curs 1999-2000.

Acció 10ª PLA DE PASTORAL JUVENIL

Estudiar i impulsar un Pla de pastoral juvenil (ADM 27 a) a partir de la realitat actual i comptant amb l'estudi socio-religiós dels joves.

Responsable: Delegació de Joventut

Calendari: Curs 1999-2000.

Acció 11ª PLA DE FORMACIÓ D'AGENTS DE PASTORAL JUVENIL

Organitzar un pla formatiu de tres anys dels agents de pastoral juvenil. (ADM 27 b)

Responsable: Delegació de Joventut

Calendari: Començar el curs 1999-2000.

Col·laboren: Institut de Teologia, Delegacions de Catequesi, Ensenyança i Vocacions.

Acció 12ª ITINERARI CREIENT PER ALS JOVES

Confeccionar el Pla d'educació gradual de la fe per a joves o "procés catecumenal" que posi l'accent en la conversió personal a Jesucrist; la resposta personal a la crida de Déu o vocació, ja sigui com a laics, ja sigui com a preveres o religiosos i religioses; la celebració i vivència de l'Eucaristia i els altres sacraments; l'oració personal i en grup; la incorporació a la comunitat eclesial; la responsabilitat missionera (ADM 18).

Responsable: Delegació de Catequesi.

Calendari: el curs 1999-2000 (elaboració) i el curs 2000-2002 (aplicació)

Col·laboren: Delegacions de Joventut, Vocacions i Litúrgia.

Acció 13ª ELS GRUPS DE FE

Consolidar, dins la Delegació de Joventut, l'equip que coordina i anima l'atenció pastoral als grups de fe.

Responsable: Delegació de Joventut.

Calendari: Aquest curs de 1998-1999.

Col.laboren: Delegacions de Catequesi

Acció 14ª ACOLLIDA DELS JOVES A LES PARRÒQUIES

Organitzar a cada parròquia grups d'adolescents i de joves.

Responsable: Delegació de Joventut.

Calendari: aquest curs de 1999-2002.

Col.laboren: Delegacions de Catequesi

Acció 15ª MOVIMENT CRISTIÀ D'INFANTS I ADOLESCENTS

Creació d'un moviment d'infants i adolescents.

Responsable: Delegació de Joventut.

Calendari: Aquest curs de 1999-2000.

Col.laboren: Delegacions de Catequesi i Família - Vida.

Acció 16ª MOVIMENT DE JOVES D'ACCIÓ CATÒLICA.

Potenciar un moviment juvenil d'Acció Catòlica (ADM 27 e)

Responsable: Delegació de Joventut.

Calendari: aquest curs de 1999-2000 (preparació) i curs 1999-2001 (inici).

Acció 17ª ATENCIÓ PASTORAL ALS UNIVERSITARIS

Continuar l'atenció als joves universitaris a fi d'assegurar un acompanyament cristià i coordinar algunes activitats conjuntes.

Responsable: Delegació de Joventut.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002.

Col.laboren: Delegacions d'Ensenyança, Vocacions i Família i Vida.

Acció 18ª ESPIRITUALITAT JUVENIL

Organitzar una trobada durant l'estiu i exercicis espirituals com a oferta per a cultivar l'espiritualitat juvenil.

Responsable: Delegació de Joventut

Calendari: El trienni pastoral 1999-2000.

Col.laboren: Delegacions de Vocacions, Vida Consagrada, Catequesi, Ensenyança i Litúrgia.

Acció 19ª TROBADA DIOCESANA DE JOVES

Organitzar cada any una trobada diocesana de joves.

Responsable: Delegació de Joventut

Calendari: El trienni pastoral 1999-2000.

Col.laboren: Delegacions de Catequesi, d'Ensenyança, de Mitjans, de Litúrgia i Vocacions.

Acció 20ª TROBADA DIOCESANA DE JOVES

La creació d'un Centre d'orientació vocacional a fi de treballar en el despertar i acompanyament vocacional dels joves (ADM 27 d)

Responsable: Delegació de Vocacions

Calendari: que entri en funcionament dins l'any 2000.

Col.laboren: Delegacions de Joventut, Vida Consagrada, Ensenyança, Catequesi, Família i Vida.

3. ENSENYANÇA

Objectiu específic.

Assegurar la formació dels educadors cristians a fi que els llocs d'ensenyança siguin vertaders espais d'evantgelització i de diàleg amb la cultura d'avui.

Acció 21ª ATENCIÓ DIOCESANA A LES ESCOLES

Vetlar i acompanyar amb dues o tres visites durant l'any programades i preparades l'orientació diocesana de les Escoles de l'Església.

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002.

Col.laboren: Directors dels Centres educatius cristians.

Acció 22ª COOPERACIÓ COL.LEGIS-PARRÒQUIES

Organitzar la cooperació entre els Col·legis de l'Església i les comunitats cristianes, a fi de descobrir les necessitats socials que hi ha i fer un treball conjuntat per donar-hi resposta (ADM 28 b, e).

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002.

Col·laboren: Parròquies i Delegació de Vida Consagrada.

Acció 23ª SUPORT ALS PROFESSORS CRISTIANS

Atenció i suport als professors cristians que treballen tant en els Centres Públics com Concertats, en trobades personals i col·lectives d'animació espiritual, professional i humana.

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral 1999-2002.

Col·laboren: L'Institut de Teologia.

Acció 24ª ASSOCIACIÓ DE MESTRES CRISTIANS

La creació d'una associació de mestres cristians (ADM 101 3) articulant els vehicles necessaris per a la seva formació que impulsi i animi el seu compromís d'educadors cristians dins l'escola.

Responsable: Delegació Diocesana d'Ensenyança.

Calendari: preparació dins el curs 1999-2000; inici: 2000-2001.

Acció 25ª PROFESSORS DE RELIGIÓ

Elaborar un pla de formació permanent dels professors de religió (ADM 28b, c).

Responsable: Delegació Diocesana d'Ensenyança.

Calendari: preparació primer trimestre curs 1999-2000; inici: gener de l'any 2000.

Col·laboren: Institut de Teologia.

Acció 26^a LA CLASSE DE RELIGIÓ

Potenciar l'escola de religió a totes les institucions educatives, públiques i concertades amb campanyes anuals d'informació i sensibilització.

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

Col.laboren: Delegació de Família-Vida, Catequesi.

Acció 27ª ASSOCIACIONS DE PARES I MARES

Mantenir contactes amb les APIMAs i pares en general, com a mínim, una trobada a principi del curs escolar a les escoles públiques, i les trobades que es creguin necessàries a les escoles concertades.(ADM 28 f)

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

Col.laboren: Delegació de Família-Vida i Centres Públics i Concertats.

Acció 28ª ATENCIÓ ALS ALUMNES MÉS POBRES

Fer realitat que en els Projectes educatius dels Centres de l'Església quedi recollida l'atenció preferencial als alumnes més pobres(ADM 101 c)

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

Col.laboren: Els Centres d'Església.

Acció 29ª SUPORT ALS ALUMNES NECESSITATS

Organitzar durant l'estiu o temps de vacances la formació, classes de repàs i activitats per al.lots amb necessitat especial (ADM 28 e)

Responsable: Delegació d'Ensenyança.

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

Col.laboren: Delegació de Càritas.

Acció 30ª DIMENSIÓ MISSIONERA A L'ESCOLA

Afavorir la mentalització missionera a les escoles públiques i concertades, facilitant-hi sobretot la presència de missioners durant el curs escolar.

Responsable: Delegació de Missions

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

≠Col.laboren: Delegació d'Ensenyança i Vida Consagrada.

Acció 31ª AULA-TALLER

Promoure les Aula-Taller.

Responsable: Caritas Diocesana

Calendari: El trienni pastoral de 1999-2002.

Col.laboren: Delegació d'Ensenyança, Centres Públics i Concertats, Conselleria d'Educació.

Acció 32ª OPTATIVA SOBRE COMUNICACIÓ

Oferir un contacte amb els Mitjans de Comunicació Social de l'Església als Centres concertats de la Diòcesi, dins l'àrea optativa de processos de Comunicació del segon cicle de Secundària.

Responsable: Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

Calendari: preparació curs 1999-2000; inici: curs 2000-2001

Col.laboren: Delegació d'Ensenyança i els Col.legis concertats.

Altres accions comuns

Acció 33ª MOVIMENT CRISTIÀ D'ADULTS

Crear un moviment d'adults que doni continuïtat a l'atenció pastoral dels laics que provenen dels moviments de joves, de la catequesi familiar o d'altres.

Responsable: Vicaria General

Calendari: preparació, el curs 1999-2000; i inici a partir del 2001

Col.laboren: Delegacions de Catequesi, Joventut, Família i Vida, Ensenyança.

Acció 34ª CENTRE DE RECURSOS AUDIOVISUALS

Obrir al públic la Biblioteca del Seminari Diocesà i crear un Centre de Recursos Audiovisuals on hi hagi a disposició els materials dispersos, a fi d'oferir un servei comú.

Responsable: Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

Calendari: Preparació: curs 1999-2000; Inici: 2000-2001

Col.laboració amb: totes les Delegacions.

Acció 35ª BIBLIOTEQUES PARROQUIALS

Crear biblioteques parroquials que ajudin a la formació.

Responsable: Cada Parròquia

Calendari: El trienni 1999-2002.

Col.laboren: Seminari Diocesà, Institut de Teologia i Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

Acció 36ª FULL D'ORIENTACIÓ VOCACIONAL

Publicació trimestral d'un Full informatiu i formatiu d'orientació vocacional que ajudi a l'acompanyament i discerniment de la vocació.

Responsable: La Delegació de Vocacions.

Calendari: El trienni 1999-2002.

Col.laboren: Delegacions de Família-Vida, Joventut i Mitjans de Comunicació.

Acció 37ª ESTRUCTURACIÓ DE L'INSTITUT DIOCESÀ DE TEOLOGIA

A fi que l'Institut Diocesà de Teologia pugui complir l'objectiu que se li assigna en l'Assemblea Diocesana (ADM 9), durant el pròxim curs, s'estructurarà convenientment amb uns estatuts i reglament de funcionament.

Responsable: Vicaria General

Calendari: Curs 1999-2000

Col.laboren: Vicaria Judicial, Delegació d'Ensenyança, Seminari Diocesà.

Acció 38ª FORMACIÓ SISTEMÀTICA TEOLÒGICO-PE-DAGÒGICA

Gestionar, al llarg del primer trimestre del pròxim curs, la possibilitat d'estudis tant de diplomatura com de llicenciatura en Ciències Religioses que capacitin per l'exercici apostòlic en el món de l'ensenyança religiosa.

Responsable: Vicaria General

Calendari: Primer trimestre curs 1999-2000

Col.laboren: Seminari Diocesà, Delegació Ensenyança.

ORGANIGRAMA PASTORAL DE LA DIÒCESI DE MENORCA

Encàrrec de l'Assemblea Diocesana

L'Assemblea Diocesana de Menorca, en la *proposta 134* indica que “**per tal d'assolir una millor coordinació i simplificació de l'acció pastoral i per a un millor exercici de la corresponsabilitat i participació, s'estudii un nou organigrama, on s'agrupin els organismes diocesans en tres àrees pastorals: evangelitzar, santificar i servir**”.

I la *proposta 135* assenyala que “**els Consells del Presbiteri Pastoral Diocesà concretin, a partir d'aquests criteris i durant el curs 1998-99, l'organigrama pastoral i redactin un directori regulador de la nova estructura organitzativa**”.

Eix evangelitzador

El present organigrama vol estar al servei de l'acció evangelitzadora de l'Església de Menorca. Aquesta configuració, en la qual l'evangelització és l'eix transversal de tota l'acció eclesial, ens obliga a una nova nomenclatura respecte a la indicada en la proposta 134 “evangelitzar, santificar i servir” i incloure-hi tots els elements de la pastoral territorial i de la pastoral sectorial a la nostra diòcesi.

Pastoral diocesana

I. PASTORAL TERRITORIAL

ARXIPRESTAT DE CIUTADELLA (Comprèn les parròquies de Ciutadella)

ARXIPRESTAT DEL CENTRE (Comprèn les parròquies d'Alaior, Ferreries, Es Mercadal, Es Migjorn Gran i Fornells)

ARXIPRESTAT DE MAÓ (Comprèn les parròquies de Maó, Es Castell, Sant Lluís i Sant Climent).

I. PASTORAL TERRITORIAL

VICARIA GENERAL

Clergat, Seminari Diocesà, Consell d'Economia, Comissió del Patrimoni, Delegació de Vida Consagrada, Delegació de Pastoral Vocacional, Arxiu Diocesà, Residències sacerdotals.

SECTOR PASTORAL D'ANUNCI DE LA FE

Formació

Delegació de Catequesi

Delegació de Missions i Cooperació entre les Esglésies

Delegació d'Ensenyança

Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

Institut Diocesà de Teologia (Escola diocesana de Teologia i Teologia a distància)

Apostolat Seglar

Delegació de Família i Vida (EMD, Vida Creixent, Pastoral prematrimonial)

Delegació de Joventut (Escoltisme, Esplais i Centres juvenils, Grups de fe, Moviments de Joves)

SECTOR PASTORAL DE CELEBRACIÓ DE LA FE I ESPIRITUALITAT

Delegació de Litúrgia

Delegació de Turisme i Santuaris

Confraries

Associacions pietoses (Apostolat de l'Oració, Maries dels Sagraments i Adoració nocturna)

SECTOR PASTORAL D'ACCIÓ CARITATIVA I SOCIAL

Caritas Diocesana (Migracions i Voluntàries vicencianes)

Delegació de Pastoral de la Salut

Frater

Conferències de Sant Vicent de Paul

Mans Unides.

VICARIA GENERAL

III JORNADES DE FORMACIÓ PERMANENT

El Toro, 13 i 14 de maig de 1999

Tema: LA LECTURA CREIENT DE LA BÍBLIA

L'experiència diocesana de
com iniciar grups d'aproximació a la Paraula de Déu

Dia 13, dijous (de 10.30 matí fins les 17.30 del capvespre)

a) L'origen d'una iniciativa

- al servei de l'evangelització
- el Consell presbiteral
- La constitució de l'Equip Evangeli

b) Els mitjans al servei d'aquesta iniciativa

- Experiència en els arxiprestats
- Presentació de l'objectiu a les parròquies
- Els animadors
- Els materials

c) L'experiència de la Lectura creient

- reunió per grups
- posada en comú

Dia 14, divendres (de 10.30 matí fins després de dinar)

a) Disseny del pla complet de Lectura creient

b) Primer cicle

c) Pas al compromís

d) Segon cicle

Dirigirà les Jornades:

**La Delegada de Catequesi de la diòcesi de Santander,
Gna. Maria Jesús Amundarain.**

El dijous, dia 13, a les 20.30 h. i a la Sala dels Arcs del Seminari Diocesà
Explicació d'aquesta experiència pastoral sobre la *Lectura creient de la Bíblia*
oberta a tothom.

FESTA DE CRIST SUMME SACERDOT

Ciutadella de Menorca, 19 de maig de 1999

“Jesucrist, mitjancer de la nova aliança,
és sacerdot per sempre” (He 7,24)

Benvolgut en Crist:

Quan vam fer la programació de les trobades de pregària, de convivència i de formació permanent per al present curs, hi vam afegir una trobada que podria servir de clenda i que estaria relacionada amb una festa molt nosra, molt del presbiteri: la festa de Jesucrist, sacerdot per sempre, que té la celebració litúrgica el dijous després de Pentecostés.

Aquest és el motiu pel qual **ens feim arribar la invitació a participar-hi.** Som conscients que es tracta d'un dijous no sempre les nostres obligacions ens permeten fàcils canvis d'horaris, però en quant depengui de la nostra part i sigui possible, aniria bé que hi assistíssim, encara que la resta de l'any no ens hagi estat possible fer-ho. El sentit és celebrar una festa en torn de Jesucrist i que toca el cor de la nostra identitat sacerdotal.

És bo fer memòria d'un fragment de la carta possinodal *Pastores dabo vobis* que diu: “Hi ha una fisonomia essencial del sacerdot que o canvia: en efecte, el sacerdot de demà, no menys que el d'avui, haurà d'assemblar-se a Crist. Quan vivia a la terra, Jesús reflectí en si mateix el rostre definitiu del prevere, tot duent a terme un sacerdoti ministerial de qual els apòstol foren els primers investits i que està destinat a durar, a reproduir-se incessantment en tots els períodes de la història. El prevere del tercer mil.lenni serà, en aquest sentit, el continuador dels preveres que, en els mil.lennis precedents, han animat la vida de l'Església. També en el dos mil la vocació sacerdotal continua essent la crida a viure l'únic i permanent sacerdoti de Jesucrist. Però certament, la vida i el ministeri del sacerdot també han d'adaptar-se a cada època i a cada ambient de vida... Per això, per la nostra part hem de procurar obrir-nos tant com sigui possible, a la il.luminació superior de l'Esperit Sant, per descobrir les orientacions de la socetat moderna, reconèixer-ne les necessitats espirituals més profundes, determinar-ne les tasques concretes més importants, els mètodes pastorals que haurà d'adoptar, i així respondre de manera adequada a les expectatives humanes” (PDV 5).

Aquest podrà ser un dia de **compartir el nostre sacerdoti agraint junts a Déu**

aquest do que ens ha fet i a la vegada de pregària perquè hi hagi noves respostes a les moltes crides que fa. Per això, ho farem al Seminari fent-nos presents en el lloc de la nostra formació i celebrant l'Eucaristia, com a moment més important en la nostra identificació sagrada amb Crist i entre nosaltres per a fer present el Regne de Déu entre els homes i dones del nostre temps.

Els detalls de la trobada:

Dijous , dia 27 de maig, al Seminari Diocesà (entrada pel carrer de Castell Rupi))

11.30: Pregària comunitària de Secta a la capella del Seminari i pregària personal (breviari)

12.30: concelebració de l'Eucaristia, presidida pel bisbe Francesc Xavier (alba i estola blanca)

13.30: dinar al menjador del Seminari (convida la "casa").

Una abraçada fraternal

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

EXERCICIS ESPIRITUALS

17 de Juny de 1999

Als preveres de la diòcesi

“Dedica’t a llegir l’Escriptura, a exhortar i a instruir.

No et desentenguins del do que Déu et va concedir

en virtut de les paraules profètiques

i de la imposició de mans

feta pel col·legi dels qui presideixen la comunitat.

Posa-hi tot l’inteès, no te’n despreocupis;

que tothom vegi com progresses.

Vetla sobre tu mateix i sobre allò que ensenyes.

Persever-hi.

Fent-ho així, et salvaràs a tu mateix

i salvaràs els qui t’escolten”

1 Tm 4, 13-16

Benvolgut en Crist:

Com està programat des de principi de curs i ho hem anat recordant a les darres trobades de pregària i de formació permanent, aquest comunicat és per concretar els detalls dels EXERCICIS ESPIRITUALS per als preveres que tindran lloc a la Casa d'Espiritualitat dels Santuari de la Mare de Déu del Toro des del diumenge, 27 de juny (a l'hora de sopar, 21 h. i fer la presentació el mateix vespre) fins el divendres, dia 2 de juliol, després de dinar. Dirigirà la tanda d'Exercicis Mns. Jesús Murgui, bisbe auxiliar de valència. És important que comuniquis a les monges del Toro la teva assistència, com més prest millor (971-375060).

Esperant que aquests dies de pregària més intensa siguin una bona conclusió del procés que hem intentat fer enguany i ens peredisposin per recomençar amb esperit renovat el proper curs, que agafarà de ple el Jubileu de l'Any 2000.

Una abraçada fraternal i bon estiu

Sebastià Taltavull Anglada,
Vicari General

PLA PASTORAL DIOCESÀ

1 de juliol de 1999

Benvolgut en el Senyor:

Pla Pastoral Diocesà 1999-2002

Després de la seva aprovació per part dels Consells Pastoral i de Presbiteri i haver estat assumit pel Bisbe, em plau fer-te arribar el document que conté el text definitiu del **PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002** i de l'**ORGANIGRAMA DIOCESÀ** perquè ja en puguis disposar abans que surti la publicació en un dels llibrets que continuen la col·lecció iniciada amb les "*Propostes de l'Assemblea Diocesana*" i que sortirà a finals d'estiu.

És un mitjà que ens pot ajudar a tots a pensar conjuntament la pastoral per al proper trienni 1999-2002 i que haurem de tenir molt present per fer-lo realitat en totes les instàncies de la diòcesi, arxiprestats, parròquies, comunitats i grups. Caldrà igualment, que en facem un estudi personal a fi de poder aportar suggeriments per dur cada acció a la seva realització pràctica, fent un esforç comú per complementar-nos i ajudar-nos. Interessa que l'**Evangelí** arribi a tothom i que prenguem consciència de la **missió** que hem de dur a terme des de la nostra **comunió** eclesial.

Serà bo, igualment, que estalonem les persones i organismes diocesans a qui se'ls responsabilitza d'empènyer cada una de les 38 accions pastorals que es programen per aquest proper trienni i, al mateix temps, sentir-nos corresponsables de la trajectòria a seguir. Que ens acompanyi sempre l'Esperit que tot ho fa nou amb els seus dons i ens sentim enfortits per la pregària.

Responsabilitat vial, responsabilitat moral

S'inclou en aquesta tramesa un material que ha enviat la Conferència Episcopal sobre la *Pastoral de la Carretera* dins l'any dedicat a la *Seguretat Vial*. Potser a tots no haurà arribat abans del diumenge, 4 de juliol, que és el dia assenyalat per fer-hi una referència a les celebracions dominicals, però és una qüestió prou urgent perquè ens en facem ressò les vegades que facin falta durant l'estiu i tot l'any, a causa de la responsabilitat moral que tenim els cristians i tots els ciutadans en un tema tan important com és el trànsit. Tots coneixem com, fins i tot a Menorca, *estan augmentant els accidents en la carretera*. Per això, en relació a aquests materials, fem-ne l'ús que creguem més convenient i en el moment pastoralment més oportú.

Res més, sinó desitjar-te un bon temps d'estiu. La Cúria Diocesana estarà oberta tots els matins. Si hi ha algun canvi per al mes d'agost, ja ho comunicarem oportunament. Per si és necessari en qualsevol moment, afegeix als telèfons de la Cúria aquest mòbil particular: 629868258 (Sebastià Taltavull).

Una abraçada fraternal

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

SECRETARIA GENERAL

NOMENAMENTS

Amb data 30 de juliol de 1999 el Sr. Bisbe ha firmat aquests nomenaments:

- **Mn. Modesto Camps Mascaró, capellà del Monestir de Santa Clara de Ciutadella**
- **Mn. Rafel Portella Moll, rector de la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret i Delegat de Família i Vida**

- Mn. Joan Miquel Sastre Preto, rector de la Parròquia de Sant Francesc, de Maó
- Mn. Josep Manguan Martínez, capellà del Santuari de la Mare de Déu de Gràcia i Delegat de Missions i Cooperació entre les Esglésies.
- Mn. Cristòfol Vidal Barber, Rector de la Parròquia de Santa Eulàlia, de Maó.
- Mn. Josep Lluís Ponseti Pons, vicari de la Parròquia del Carme, de Maó.
- Mn. Jesús Llompарт Días, Delegat d'Ensenyança.
- Mn. Isidre Serdà Masana, Delegat de Vida Consagrada.
- Sr. Guillem Ferrer Monjo, Delegat de Mitjans de Comunicació Social.

CONFIRMACIONS

El Sr. Bisbe ha celebrat el Sacrament de la Confirmació en els dies i llocs següents:

- Dia 2 de maig - Santuari de Maria Auxiliadora de Ciutadella, 65 joves.**
- Dia 16 de maig - Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella, 4 joves.**
- Dia 19 de maig - Parròquia Castrense - 19 joves.**
- Dia 22 de maig - Parròquia de Mercadal - 14 joves.**
- Dia 23 de maig - Parròquia des Castell - 20 joves**
- Dia 30 de maig - Parròquia d'Alaior - 30 joves.**
- Dia 4 de juny - Parròquia Sant Esteve, de Ciutadella - 1 jove.**
- Dia 5 de juny - Parròquia Sant Antoni Mª Claret - 19 joves.**
- Dia 6 de juny - Centre Catequístic Sant Miquel - 11 joves.**
- Dia 12 de juny - Parròquia de la Concepció, de Maó - 7 joves.**
- Dia 12 de juny - Parròquia des Migjorn - 11 joves.**
- Dia 13 de juny - Parròquia Sant Esteve, de Ciutadella - 15 joves.**
- Dia 19 de juny - Parròquia de San Francesc de Maó - 11 joves**
- Dia 21 de juny - Parròquia del Roser de la Catedral - 3 adults i 1 jove.**

NOTA SOBRE LA FESTA DE SANT PERE

Seguint les normes de la Conferència Episcopal Espanyola respecte a la celebració del "Dia del Papa" el Sr. Bisbe ha disposat el següent:

1. El "dia del Papa" se celebrarà en tota la diòcesi de Menorca el diumenge, dia 4 de juliol, immediat posterior a la Solemnitat dels Sants Apòstols, Pere i Pau.
2. En aquest dia, en totes les misses que se celebrin amb assistència de fidels - incloses les vespertines del dissabte- s'utilitzaran els textos propis de la missa de

la Solemnitat dels Sants Apòstols i en l'homilia es cridarà principalment l'atenció sobre el "Dia del Papa".

3. Es recorda que la col·lecta que està manada per a aquest dia, l'obol de Sant Pere, queda inclosa en la col·lecta general que té lloc durant l'estiu.

ESTATUT MARC DELS CONSELLS PASTORALS PARROQUIALS

L'Assemblea Diocesana prescriu que *"totes les parròquies i lloc de culte estableixin Consells de Pastoral i d'Economia operatius. Els seus estatuts i reglaments, degudament aprovats per l'Ordinari local, s'ajustaran, en els seus mínims, a un estatut-marc. Els Consells Presbiteral i Pastoral Diocesà elaboraran l'estatut-marc dels Consells Pastorals Parroquials i d'Economia. En l'elaboració de l'estatut-marc del Consell Parroquial d'Economia intervindrà també el Consell Diocesà d'Economia. En el Consell Pastoral Parroquial o d'altres llocs de culte hi estarn presents tots els grups i organismes, que elegiran els respectius representants, els quals seran renovats segons estatuts"* (ADM 116).

Per facilitar la constitució dels Consells Pastorals Parroquials a tenor del cànon 536 de CDC i altres textos concordants i complementaris, i per donar compliment a l'establert en la proposta 116 de l'Assemblea Diocesana de Menorca, s'ha redactat un projecte d'Estatuts-marc dels Consells Pastorals Parroquials, perquè serveixi, fetes les oportunes adaptacions, per a cada una de les Parròquies i llocs de culte de la Diòcesi.

I. NATURALESA, FINALITAT I COMPETÈNCIES

1. El Consell Pastoral Parroquial és un organisme eclesial que estudia els diferents aspectes de l'activitat apostòlica i proposa les orientacions pràctiques més adequades per a promoure la conformitat de la vida del Poble de Déu amb l'Evangelí.

2. És competència del Consell Pastoral Parroquial:

- 2.1. Estudiar la presència de l'Església en els diferents sectors i ambients de la Parròquia.

- 2.2. Estudiar i promoure les accions pastorals necessàries per a fer més viva i operant aquesta presència de l'Església en tots els sectors i ambients de la Parròquia, tenint en compte els objectius i accions del Pla Diocesà Pastoral.

- 2.3. Revisar periòdicament les activitats pastorals programades.

- 2.4. Assessorar el Rector de la Parròquia en els temes més importants de la Parròquia.

3. El Consell Pastoral Parroquial té caràcter consultiu i es regeix per les normes

que estableix el Bisbe Diocesà. En un context de comunió eclesial, el Rector ha de considerar que el dictamen del Consell Pastoral Parroquial és sempre molt important, sobretot si és unànim.

II. COMPOSICIÓ

4. Composen el Consell Pastoral Parroquial membres de la Parròquia, que estan en plena comunió amb l'Església i que són designats segons aquestes normes:

4.1. Són *membres nats*:

El Rector de la Parròquia, que presideix el Consell Pastoral Parroquial, i els altres clergues amb càrrec pastoral a la Parròquia.

4.2. Són *membres elegits*:

4.2.1. Un representant del Consell Parroquial d'Economia.

4.2.3. Un número, a determinar pels Estatuts del Consell Parroquial de cada Parròquia, d'homes, dones i joves, que representin en el Consell Pastoral Parroquial els diferents moviments, organitzacions i activitats apostòliques de la Parròquia.

4.2.4. Un número, a determinar pels Estatuts del Consell Pastoral Parroquial de cada Parròquia, d'homes, dones i joves que, presentats pel Consell Pastoral Parroquial i representant a la comunitat parroquial, siguin elegits directament per aquesta.

4.2.5. Cada Parròquia, en els Estatuts del Consell Pastoral Parroquial, establirà la manera més oportuna per l'elecció d'aquests representants.

4.3. El Rector de la Parròquia, prèvia consulta al Consell Pastoral Parroquial i amb la finalitat que aquest reflecteixi adequadament la realitat social i eclesial de la Parròquia, podrà designar altres membres.

III. DURADA DEL MANDAT

5. Els membres nats del Consell Pastoral Parroquial formen part del mateix mentre tenen el seu càrrec a la Parròquia.

6. Tots els membres no nats del Consell Pastoral Parroquial en formen part durant el temps que determinin els Estatuts del Consell Pastoral Parroquial de cada Parròquia, encara que és aconsellable que no sigui per a més de quatre anys. Aquests mateixos Estatuts establiran el percentatge de membres que hauran de sotmetre's a renovació parcial i la periodicitat de la mateixa.

7. Els casaments dels membres seran coberts abans dels sis mesos de la vacant.

IV. ÒRGANS I FUNCIONAMENT

8. El Consell Pastoral Parroquial estarà dotat d'un Reglament intern, que haurà de detallar les funcions pròpies dels diferents òrgans (Comissió Permanent, modera-

dor, secretari, etc.) i indicar aquelles normes necessàries per poder complir amb eficàcia la missió encomanada.

V. REUNIONS

9. És molt important que el Consell Pastoral Parroquial es reuneixi amb freqüència per poder complir amb eficàcia la seva missió; amb tot, es reunirà en sessió ordinària almenys tres cops l'any, segons aquest ritme: setembre-octubre, febrer i juny, i en sessió extraordinària es reunirà quan el President i la Comissió Permanent ho acordin o quan ho demani la majoria de membres del Consell.

VI. ACORDS

10. Es considerarà acord del Consell Pastoral Parroquial la conclusió que obtingui, a més de l'aprovació de la Presidència, el vot favorable de dos terços dels membres presents en sessió plenària, quan hi participi la majoria dels qui han de ser convocats.

11. Tots els membres del Consell Pastoral Parroquial s'han de considerar responsables i compromesos pels acords del Consell.

VII. DISSOLUCIÓ

12. Quan es produeixi el canvi del Rector d'una Parròquia, el Consell Pastoral Parroquial seguirà exercint les seves funcions per un període de sis mesos; passat aquest període, s'ha de procedir a una nova elecció del Consell Pastoral Parroquial.

13. Sols per raons molt greus i havent consultat l'Arxiprestat de la demarcació, pot el President dissoldre el Consell Pastoral Parroquial, havent-se de procedir a la constitució d'un nou Consell en el termini màxim de sis mesos.

VIII. CONSELL ARXIPRESTAL

14. A cada Arxiprestat es constituirà el Consell Pastoral Arxiprestal, format per dos membres de la Comissió Permanent de cada Consell Pastoral Parroquial de les Parròquies de la demarcació arxiprestal.

IX DOTACIÓ D'ESTATUTS

15. Els Consells Pastorals Parroquials i els Consells Pastorals Arxiprestals ja constituïts i els qui es constitueixin han de dotar-se dels corresponents Estatuts, que han de ser aprovats pel Sr. Bisbe i hauran d'acomodar-se tant a la normativa marc dels presents Estatuts com a les possibilitats reals de cada Parròquia.

16. Les normes d'aquests Estatuts-marc s'han d'aplicar també a aquells llocs de culte que, d'alguna manera, són assimilables a les Parròquies.

PAUTA PER LA CONFECCIÓ DELS REGLAMENTS INTERNS DELS CONSELLS PASTORALS PARROQUIALS

Cada Consell Pastoral ha de tenir els seus propis Estatuts i el seu propi Reglament Intern. Per a facilitar els Estatuts es publica uns Estatuts-marc i per a preparar el Reglament de Tègim Intern es presenta aquesta "pauta".

1. OBLIGACIONS DELS MEMEBRES DEL CONSELL PASTORAL PARROQUIAL

1.1. Assistir amb puntualitat i íntegrament a totes les reunions plenàries, tant ordinàries com extraordinàries que es celebrin.

1.2. Comunicar amb temps suficient al President l'eventual impossibilitat d'assistir a alguna reunió, indicant els motius de l'absència; en començar cada reunió el Secretari donarà compte de les absències.

1.3. Estudiar i tractar seriosament els temes i assumptes de l'Ordre del Dia de cada reunió.

1.4. Guardar secret sobre les intervencions que es facin durant les reunions; la virtut de la caritat i el clima de llibertat i de fraternal col.laboració obliguen a aquesta prudent discreció.

2. COMISSIÓ PERMANENT

2.1. El Consell Pastoral Parroquial tindrà una Comissió Permanent, integrada pel President, el Secretari elegit pel Ple del Consell i ...membres elegits pel Ple d'entre els seus membres.

2.2. Correspon a la Comissió Permanent:

2.2.1. Presentar la llista dels membres de la comunitat parroquial, d'entre els quals han de ser escollits per aquesta comunitat els seus representats en el Consell Pastoral Parroquial.

2.2.2. Acordar la conveniència de reunir en sessió extraordinària el Ple del Consell.

2.2.3. Preparar l'Ordre del Dia per a les sessions ordinàries i extraordinàries del ple.

2.2.4. Facilitar als membres del Consell la informació necessària per a l'estudi i tractament dels assumptes de l'Ordre del Dia.

2.2.5. Procurar que la convocatòria amb l'Ordre del Dia i la documentació complementària arribin als membres del Consell, si és possible, amb quinze dies d'anticipació.

2.2.6. Vetllar pel compliment dels acords presos.

2.2.7. Designar un Moderador per a les reunions.

3. SECRETARI

3.1. Els membres del Consell han d'escollir d'entre ells un Secretari, que ho serà del Ple i de la Comissió Permanent, amb totes les atribucions i funcions pròpies d'aquest ofici.

3.2. Correspon al Secretari del Consell:

3.2.1. Convocar, per ordre del President, les reunions del Ple, tant ordinàries com extraordinàries, i les de la Comissió Permanent.

3.2.2. Envia amb la deguda anticipació l'Ordre del Dia de les reunions amb la documentació corresponent.

3.2.3. Redactar les Actes de les reunions, portar el corresponent Llibre d'Actes i custodiar l'arxiu del Consell.

3.2.4. En general, tenir cura de tot el que es refereix a la preparació, celebració i bon ordre de les reunions, com per exemple l'ambientació de la sala, fulls de pregària, etc.

4. MODERADOR

4.1. En preparar l'Ordre del Dia, la Comissió Permanent designarà d'entre els seus membres un laic que faci de moderador de la reunió.

4.2. Correspon al Moderador:

4.2.1. Vetllar perquè les reunions es desenvolupin ordenadament, regulant les intervencions dels membres, fent complir els horaris establerts, dirigint prudentment les intervencions (resumint, proposant consultes o acotacions, etc.)

4.2.2. Afavorint un clima afectiu, satisfactori i dinàmic.

5. ORDRE DEL DIA

5.1. El Consell Pastoral Parroquial tractarà en cada reunió només els temes continguts en l'Ordre del Dia. En el moment del "Torn obert de paraula" poden plantejar-se i tractar-se ocasionalment altres temes, comptant amb l'aprovació del President.

5.2. A l'Ordre del Dia s'indicarà també l'horari previsible de la reunió.

6. ACTA DE LES REUNIONS

El Secretari redactarà l'Acta de cada reunió, on constaran principalment els acords presos. En començar cada reunió, es llegirà l'esborrany de l'Acta corresponent a la reunió anterior, sometent-la a l'aprovació dels membres del Consell.

7. AVALUACIÓ DE LES REUNIONS

El Consell dedicarà una reunió a l'any per fer l'avaluació de la marxa de les reunions, revisant tant el clima de la participació com l'efectivitat del Consell.

8. REGÀRIA

El Consell Pastoral Parroquial començarà i acabarà les seves reunions amb alguna pregària, inspirada en la litúrgia.

9. PONÈNCIES I COMISSIONS

9.1. La Comissió Permanent pot confiar a qualsevol membre del Consell l'estudi i l'exposició d'algun tema particular que s'hagi de tractar; aquest membre ho ha de fer en qualitat de Ponent.

9.2. La Comissió Permanent podrà confirmar en una Comissió especial, composta per membre del mateix Consell o altres persones, o d'índole mixta, algun tema que ho exigeixi la seva importància o especialització.

9.3. La Comissió Permanent podrà invitar, per pròpia iniciativa o a petició del propi Consell, qualsevol persona o grup per informar o exposar un tema que interessi al Consell.

10. CONCLUSIONS

10.1. Els temes tractats en el Consell Pastoral Parroquial es concretaran en conclusions; això serà més necessari quan els temes s'hagin de sotmetre a votació.

10.2. La votació serà secreta quan algun membre del Consell ho demani.

10.3. Cada membre del Consell només té un vot.

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU

SESSIÓ DEL 24 DE MARÇ DE 1999

A les 10.30 del matí del dia 24 de març de 1999, al Seminari Diocesà, presidit per Mons. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, es va reunir el Consell del Presbiteri en sessió ordinària, estant presents tots els seus membres.

Després de la pregària de Tércia i de la lectura i aprovació de les actes de les quatre sessions extraordinàries anteriors, es va començar l'estudi de la redacció definitiva del document-projecte de Directori Sagramental que presenten el tres arxiprestos al Consell del Presbiteri, després de recollir totes les aportacions de les sessions anteriors.

El debat va girar entorn de l'edat més convenient per a rebre el Sagrament de la Confirmació. Els ponents consideren que no s'ha d'establir un text alternatiu en aquest punt dins del mateix projecte. Creuen que en el moment de l'adolescència i joventut s'ha d'assegurar la continuïtat del procés catequètic i que els moviments d'infància i joventut han de ser la plataforma per ajudar en aquest procés. Defensen que, introduint un nou capítol sobre la professió de fe solemne entorn dels setze anys i mantenint la proposta de rebre la confirmació abans de la 1ª comunió, la nova disciplina tindria prou en compte els motius de fons de les dues aportacions fetes a la darrera reunió extraordinària: a) la del Vicari General, a favor de fixar els dotze anys com més convenient per a la confirmació; i b) l'opinió de Mn. Antoni Fullana de mantenir l'edat de la Confirmació en torn dels 14-16 anys, com es fa actualment.

El Sr. Vicari General no veu que d'aquesta manera quedi inclosa la seva proposició i continua defensant els dotze anys com edat més apropiada per rebre aquest sagrament, ratificant els motius pastorals i catequètics que va reflectir en l'escrit d'un text alternatiu que va presentar a l'anterior reunió. Mn. Antoni Fullana creu que no s'ha de modificar la disciplina actual, perquè no disposem de l'estructura pastoral adequada per a un canvi tan profund. Veu també les avantatges de l'opció personal, encara que sigui minoritària, que fan els joves quan es confirmen. Mn. Joan Bosco Martí també es manifesta contrari a baratar la normativa actual en aquest punt.

Acabat el debat i tenint en compte que sis membres del Consell del Presbiteri creuen que el projecte s'ha de mantenir amb la seva actual redacció, es pren l'acord de presentar-lo als capellans el dia 7 d'abril, amb ocasió de la trobada festiva de Pasqua, que aquest any tindrà lloc a St. Lluís. Es creu que la persona més adequada per dur endavant aquest encàrrec és el Vicari General. El projecte també s'enviarà als membres del Consell Pastoral Diocesà perquè comencin a estudiar-lo, d'acord amb la dinàmica establerta a principi de curs. Es diu que s'ha de fer saber als capellans que podran fer arribar als arxiprestos les seves esmenes a l'actual projecte.

Pel que respecta al Sagrament de l'Ordre Sacerdotal, Mn. Miquel Anglada creu que s'hauria de destacar el sentit de la incorporació al presbiteri diocesà i també l'identitat relacional del preveres com a cooperadors del Bisbe. S'aprova aquesta proposició i s'encomana als ponents que introdueixin aquesta aportació en el text definitiu.

A continuació el Sr. Vicari General va presentar el projecte de Pla Pastoral Diocesà (1999-2002), elaborat pel Consell Pastoral Diocesà. Aquest document serà estudiat a una sessió extraordinària del Consell del Presbiteri. Prèviament, es duran a terme les reunions de capellans a cada arxiprestat per a tractar aquest tema.

Finalment es va tractar les possibles accions i celebracions a dur a terme en la

nostra Diòcesi durant la celebració del Jubileu de l'any 2000. El Sr. Vicari General va recordar el que ja s'havia dit amb ocasió de la presentació de l'Exhortació Apostòlica Tertio Millenio Adveniente i també va resumir el contingut de la Butlla de convocatòria de l'Any Sant. Tothom va estar d'acord que la millor aportació de la nostra Diòcesi al Jubileu consisteix a dur endavant les propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana, però que també s'han de dur a terme actes específics de caire litúrgic, teològic, caritatiu, cultural, etc, que s'aniran precisant durant els mesos següents. S'ha d'elaborar una guia del pelegrí i la nostra Catedral ha d'adquirir un gran protagonisme durant tota la celebració del Jubileu. Els Santuaris hauran de ser també centres de peregrinació durant un temps determinat. Un gest molt significatiu podria ser l'obertura d'una porta lateral a la Catedral per facilitar l'accés als minusvàlids.

En relació a la possible beatificació del Servent de Déu Joan Juguet Cardona, el Sr. Bisbe diu que el procés s'ha finalitzat i només queda fixar la data. També informa de que Mn. Guillem Pons ha enviat a Roma la documentació que s'ha demanat sobre els capellans que van ser immolats durant la Guerra Civil, per tal de ser inclosos en el "Martirologi del segle XX", que serà proclamat durant les celebracions jubilaris.

Sense més assumptes a tractar, la sessió es va aixecar a la 1.30 del Migdia.

Gerard Villalonga Hellín
Secretari.

CONVOCATÒRIA (12-V-1999)

Benvolgut en el Senyor: Em plau convocar-te a la sessió ordinària del Consell del presbiteri que tindrà lloc, si Déu ho vol, **el dimecres, dia 12 de maig de 1999, a cal Bisbe, a les 10.30 del matí.**

En primer lloc, tal i com es va acordar en la darrera reunió, es recolliran les aportacions dels preveres de cada arxiprestat al projecte del Pla pastoral Diocesà (1999-2002).

A continuació s'hauran de considerar les esmenes i observacions que s'han fet al projecte de Directori Sagramental, per art del Consell Pastoral Diocesà i del preveres de cada arxiprestat.

També es tractarà sobre el projecte d'organigrama de la nostra Diòcesi i sobre el projecte d'estatut marc dels consells pastorals parroquials.

Finalment, s'acabarà de perfilar el programa d'actuacions de la nostra Diòcesi de cara a la celebració del Jubileu de l'any 2000.

Com sempre, també hi haurà un apartat d'informacions i un torn obert de paraula.

Ciutadella de Menorca, 4 de maig de 1999.

Gerard Villalonga Hellín
Secretari

FULL INFORMATIU SESSIÓ DEL DIA 12 DE MAIG DE 1999

A les 10.30 del matí del dia 12 de maig de 1999, a Cal Bisbe, presidit pel Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, es va reunir el Consell del Presbiteri en sessió ordinària, estant presents tots els seus membres.

Després de la pregària de Tèrcia es va llegir i aprovar l'acta de la darrera reunió del Consell.

En relació al que es va dir a la darrera reunió referent a la Beatificació del Sr. Huguet, el Sr. Bisbe va explicar que la Conferència Episcopal ha demanat a totes les diòcesis la relació de Causes de Beatificació amb la "Positio" acabada, ja que la Santa Seu ha suggerit als Cardenals Rouco i Carles, en la primera visita a Roma com a President i Vicepresident de la Conferència Episcopal, la possibilitat d'una celebració de beatificació conjunta per les esmentades Causes durant l'any jubilar.

En relació al Diocesà de pastoral, totes les intervencions van donar el seu vist i plau al projecte elaborat pel Consell Pastoral Diocesà. Simplement es van suggerir millores en la redacció i la possibilitat de resumir algunes de les actuacions proposades. Es va prendre l'acord de no incorporar directament al text del projecte aquest petit suggeriment del Consell del Presbiteri, sinó que seran presentats per la seva consideració a la pròxima reunió conjunta d'ambdós Consells, que tindrà lloc el pròxim dia 12 de juny.

En relació al projecte de Directori Sagramental, es van presentar les aportacions dels capellans dels arxiprestats de Maó i del Centre. Els capellans de l'Arxiprestat de Ciutadella tenen previst reunir-se pròximament per tractar d'aquest tema. No es va prendre cap decisió al respecte, ja que encara han d'arribar les esmenes de Ciutadella. Es veu materialment impossible que el directori pugui quedar enllestit a final de curs. Es diu que s'ha de continuar endavant incorporant les esmenes que millorin el text del projecte, esperant que arribin també les aportacions dels laics.

Finalment es va començar a perfilar el programa d'actuacions de la nostra Diòcesi de cara a la celebració del Jubileu de l'any 2000, acordant de convocar una ses-

sió extraordinària del Consell del Presbiteri, el dia 2 de juny, per tal de poder deixar enllestit aquet tema abans de l'estiu.

La sessió es va aixecar a la 1.30 del migdia.

CONVOCATÒRIA (2-VI-1999)

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te a la sessió extraordinària del Consell del Presbiteri que tindrà lloc, si Deu ho vol, el dimecres, dia 2 de juny de 1999, a Cal Bisbe, a les 10.30 del matí.

En primer lloc es recolliran les aportacions dels capellans de l'Arxiprestat de Ciutadella al projecte del Directori Sagramental.

A continuació s'acabarà de perfilar el programa d'actuacions de la nostra Diòcesi de cara a la celebració del Jubileu de l'Any 2000.

També es tractarà sobre el pla de formació permanent per al clergat de cara al pròxim curs.

Com sempre, també hi haurà un apartat d'informacions i un torn obert de paraula.

Ciutadella de Menorca, 26 de maig de 1999.

Gerard Villalonga Hellín,
Secretari

FULL INFORMATIU (2 DE JUNY DE 1999)

A les 10.30 del matí del dia 2 de juny de 1999, a Cal Bisbe, presidit pel Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, es va reunir el Consell del Presbiteri en sessió ordinària, amb l'assistència de tots els seus membres.

Després de la pregària, lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior, l'arxiprestat de Ciutadella, Mn. Francesc Triay, i els preveres Mn. Miquel Anglada i Mn. Antoni Fullana van explicar les aportacions dels capellans del seu arxiprestat al projecte del Directori Sagramental. S'acordà encarregar als arxiprestos que durant l'estiu treballin el projecte de Directori, tenint en compte les esmenes presentades pels preveres i pel Consell Pastoral Diocesà, per tal d'arribar a un text amb el major grau possible de consens. Es recorda que el dia 12 de juny es celebrarà una reunió con-

junta dels Consells de Presbiteri i de Pastoral. En la primera part s'estudiarà el Pla Pastoral Diocesà (1999-2002) i en la segona part es recolliran les aportacions del Consell Pastoral al projecte de Directori Sagramental.

Seguidament, el Viari General va presentar una proposta per la celebració del Jubileu 2000 a la Diòcesi, que va ser globalment aprovada. Comptant amb els documents de la Santa Seu i amb el Pla Pastoral Diocesà, es realitzaran actes, a nivell diocesà, parroquial i associatiu, per acollir la indulgència jubilar, amb la peregrinació a la Catedral, com a Església Mare de la Diòcesi. A més dels actes de culte s'han programat també tres projectes socials: obertura d'una porta lateral a la Catedral per suprimir barreres arquitectòniques, arranament d'una casa d'acollida i ampliació del "Taller Mestral" a Ciutadella amb continguts propis de l'any jubilar; tot això s'haurà de concretar en el calendari diocesà del pròxim curs; el Capítol catedralici haurà d'organitzar l'acollida dels peregrins i coordinar horaris i celebracions. Hi ha també la possibilitat de peregrinar a Terra Santa i Roma i de participar en altres trobades jubilars.

En la segona part de la sessió es va tractar el projecte d'organigrama pastoral de la Diòcesi al servei de l'acció evangelitzadora de l'Església de Menorca seguint l'encàrrec de l'Assemblea Diocesana. Es va obrir una pluja d'idees sobre el text presentat. No es va arribar a cap acord, quedant pendent per la pròxima reunió conjunta dels Consells de Presbiteri i de Pastoral.

Finalment, es va parlar sobre la formació permanent del clergat per el pròxim curs. Es va acordar que, continuant la temàtica del Jubileu, centrar les reflexions en la Trinitat i l'Eucaristia, organitzant unes jornades de síntesi teològica. Amb aquest motiu, es va proposar convidar el P. Ladaria, jesuïta mallorquí, professor de la Gregoriana. Per al recés mensual de preveres, al Seminari, s'emprarà la metodologia de la lectura creient de la Bíblia, de la Diòcesi de Santander, presentada a la darrera reunió de formació permanent del present curs. També es creu oportú convidar de nou el P. Latorre, salesià especialitzat en Escriptura, per presentar l'Evangelí de Marc, abans de l'Advent. També es duran a terme els recessos trimestrals al Toro i les jornades festives de Nadal i Pasqua. La sessió es va aixecar a les 13.30

Gerard Villalonga Hellín,
Secretari .

NOTA: El Consell del Presbiteri i el Consell Diocesà de Pastoral van celebrar una sessió conjunta al Seminari Diocesà el dia 12 de juny de 1999. Va ser presidida pel Sr. Bisbe. El Secretari del Consell del Presbiteri va excusar la seva assistència. Va aixecar l'acta de la reunió el Secretari del Consell Pastoral Diocesà i el nou organigrama de la Diòcesi.

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

ACTA DE LA REUNIÓ EXTRAORDINÀRIA CELEBRADA A CAL BISBE, A CIUTADELLA, EL DISSABTE 24 D'ABRIL DE 1999

ASSITENTS A LA REUNIÓ

Sr. Bisbe Mons. Francesc Xavier
Ciuraneta

Sr. Vicari General Sebastià Taltavull

Mn. Francesc Triay Vidal

Mn. Jesús Llompart Diaz

Mn. Gerard Villalonga Hellín

Antoni Anglada Anglada

Pilar Català Campins

Eugeni Martí Febrer

Miguel Àngel Martínez Cardona

Ignàsia Domènech

Montserrat Farrés Diaz-Meco

Martí Deyà Lluch

Àngels Garriga

Isabel Serra

Carmen Riudavets

Joan Duran

Guillem Ferrer

Joan Mercadal

Excusan la no assistència

Antoni Carreras Torrent

Teresa Llaneras Pacheco

Es comença amb un temps de pregària. Seguidament, i després de la salutació del Sr. Bisbe, es dóna lectura a l'acta e la reunió anterior, que s'aprova.

En el següent punt de l'ordre del dia, el **Directori Sagramental**, el vicari general, Sebastià Taltavull, fa la presentació del procés que ha seguit el document treballat i presentat pel Consell del Presbiteri. A la vegada que el Consell Pastoral Diocesà es reunia en cinc sessions per tal de preparar el Pla Pastoral Diocesà, el Consell del Presbiteri s'ha reunit en set sessions per preparar el Directori Sagramental. Després d'una primera etapa de consultes, d'octubre a desembre, en què es van reunir les aportacions de tots els capellans, es va encarregar els tres arxiprestos la redacció d'un projecte per a ser debatut en el Consell del Presbiteri. Cal explicar que el Directori Sagramental és un document de consulta pràctic per a la celebració dels sacraments.

A continuació, s'obre un torn d'intervencions per a exposar les qüestions generals al projecte del Directori Sagramental presentat.

Obren el Torn d'intervencions els representants de *l'arxiprestat de Ciutadella*, qui manifesten que no s'han reunit per preparar la seva aportació.

Segueixen els representants de *l'arxiprestat de Centre*, qui fan la seva aportació sense haver reunit el Consell arxiprestal, basant-se en les aportacions dels consells parroquials de Ferreries i Alaior i diuen:

- És un document especialitzat. A pesar d'açò, els laics també hi hem de fer aportacions
- És un document de molta norma, feixuc i fred
- Té un llenguatge difícil
- És exigent en les normes que proposa
- Si volem presentar una Església alliberadora, no constrictiva, l'excés de normes pot ser contrari.
- Cal assegurar una norma comú
- S'haurien de flexibilitzar les normes
- Respecte al tema de l'edat de la confirmació, no es veu clar la necessitat d'un canvi en l'edat respecte de com està ara. A més, considera que un canvi tan radical pot necessitar una prova pilot, alguna parròquia que s'avancés en el canvi.

Els representants de *l'arxiprestat de Maó* presenten el resum de la reunió celebrada el passat dia 20 i diuen:

Respecte al *baptisme dels infants*:

- Seria convenient fer una referència als padrins, a més dels pares i ajudants o per altres membres de la comunitat...
- Seria convenient establir un calendari per batiar a cada lloc, seguint un ordre.
- Hi ha comunitats que creuen que podrien celebrar el baptisme encara que no siguin parròquia, ja que els pares poden sol·licitar-ho allà on exerceixen la seva activitat cristiana.

Respecte al *sagrament de la confirmació*:

- Bàsicament es plantegen tres posicions: un grup creu que la proposta del projecte de Directori Sagramental és adequada. Un altre grup creu que seria més adequat celebrar el sagrament als 10-12 anys. El tercer grup considera encertada l'edat en què es celebra ara, al voltant dels 16 anys.
- Encara que dit tot això hi hagi diversitat d'opinions, al final de la reunió del Consell Arxiprestal de Maó, la majoria d'assistents va creure que la edat de 12 anys seria tal vegada la més correcta per poder rebre el sagrament de la Confirmació, sempre estalonada per una bona i clara pastoral d'infants i joves.

Després dels arxiprestats, comencen les intervencions dels representants de les *delegacions diocesanes*.

La representant de la *Delegació de Missions* manifesta que en la reunió mantinguda es va resoldre que la Delegació no té res a dir al projecte de Directori Sagramental, ja que no afecta a la delegació. Els seus components han fet arribar les seves opinions per altres conductes, aportacions parroquials.

Segueix l'aportació de *Caritas*, després de la reunió de l'equip diocesà.

- El document demana una introducció per tal de fer-lo assequible als laics.
- No es creu convenient proposar una “*Professió de Fe solemne*” ja que seguiria essent un punt i final d’etapa.
- Manquen les indicacions per a dur a terme el canvi d’edats de confirmació.

La *Delegació de Catequesis*, a través de la permanent exposa la seva aportació.

- Els catequistes creuen que els rectors tenen la darrera paraula en un possible consens, respecte l’edat de la confirmació.
- Referent al baptisme, es destaca que tenir “*garanties*” respecte a l’educació que rebran els infants, és utòpic. Es proposa fer un seguiment dels infants batejats, mitjançant la catequesi i la religió a les escoles.
- Tot i que el fonament teològic és correcte, pastoralment s’ha d’assegurar abans de fer el canvi d’edat.
- No es creu necessària la “*Professió de Fe Solemne*”, ja que crearia un altre moment cronològic (final).

La *Delegació d’Ensenyança*, seguidament aporta les seves reflexions:

- L’avaluació d’un document d’aquest tipus els ha portat “maldecaps”
- Manifesta també que hauria estat desitjable que el document arribàs més consensuat per part dels preveres.

Concretant sobre el contingut del document:

- La forma és poc pastoral, molt imperativa. No recull l’esperit de l’Assemblea Diocesana de Menorca.
- Referint-se al canvi d’edat de la confirmació: S’hauria de fer una experiència pilot abans de fer un canvi d’aquesta importància.
- L’opinió dels rectors de les parròquies ha de tenir més pes que la dels capellans majors.
- Manca definir de quina manera s’ha fet la transició entre una i altra edat.
- El compromís que suposa la confirmació, sembla demanar una edat major a la proposada pel projecte de Directori Sagramental.
- Referent a altres qüestions, deman que s’ampliï el concepte del sagrament del baptisme, no només és el d’infants.
- Proposa mantenir l’edat actual de confirmació.

En aquest punt es fan algunes intervencions en les quals es posa de manifest que el pluralisme ha de tenir un límit, en la comunió, fent referència a l’opció de no limitar de cap manera l’edat de la confirmació. Pel que fa al to general del document, es creu que és un document equilibrat, però que s’hauria d’haver fet una presentació prèvia, per explicar quina és la seva naturalesa.

Seguint amb el torn d’intervencions, la representant de la *Confer* entrega una còpia del document amb les aportacions fetes, destacant la necessitat d’una introducció i explicant tot el procés de treball de redacció del Directori Sagramental.

La Delegació de *Mitjans de Comunicació* no ha preparat aportació.

El representant de la *Delegació de Joventut* exposa les següents qüestions generals:

- S'haurien d'unificar els encapçalaments dels diferents sagraments, que tant el baptisme, p.ex. com la unció dels malalts tinguin el títol de "sagraments de..."
- S'hauria de posar el punt referent al sagrament de l'eucaristia abans del punt de la primera comunió, que és només un cas especial del sagrament.
- Pel que fa al sagrament de la confirmació, no es veu convenient el canvi d'edat. De qualsevol manera s'han de plantejar, a la vegada alternatives pastorals.
- Es demana que es faci una aportació especial de les delegacions de Catequesi i de Joventut, com demana la proposta nº 67 de l'Assemblea Diocesana de Menorca.

Un cop acabat el torn d'intervencions, i a proposta del Sr. bisbe, es pren l'acord de demanar una aportació específica de les Delegacions de Catequesi i de Joventut, per tal de que facin sentir de manera especial la seva veu en un qüestió que les afecta tant especialment. El debat sobre aquest tema continuarà a la reunió ordinària del proper dia 12 de juny.

A continuació es fa la presentació del projecte **d'Organigrama diocesà**, segons la proposta nº 135 de l'ADM, i la presentació del projecte **d'Estatut-mare per als Consells parroquials**. Aquests dos documents no es debatran fins a la propera reunió.

En el capítol d'informacions, el Sr. Bisbe comunica que ha rebut del comitè executiu de la CEE la sol·licitud de recolzament a la candidatura que de CARITAS s'ha presentat al premi "Príncep de Astúries" a la Concòrdia. Aquesta sol·licitud de recolzament es fa extensiva a altres organismes. Per tant el Sr. bisbe demana al Consell Pastoral Diocesà si considera oportú adherir-se a aquesta candidatura. El Consell per unanimitat pren el següent acord: "Adherir-se a la decisió del Comitè Executiu de la Conferència Episcopal Espanyola de presentar la candidatura de CARITAS ESPANYOLA al premi "Príncep de Astúries de la Concòrdia 1999", per la tasca incansable que aquesta institució està realitzant a favor dels marginats dins i fora del país i transmetre aquesta adhesió al Director de la Fundació Príncep de Astúries.

També en el capítol d'informacions, CARITAS exposa la seva intenció de celebrar una pregària per la pau a KOSOVO, segurament, a la Catedral, el proper dia 1 de maig, a les 6, per pregar junts per la pau als Balcans. El Sr. Bisbe proposa que s'incorpori aquesta intenció a la celebració, ja tradicional; de la Vetlla de Santa Maria, amb motiu de la festa de la Mare de Déu del Toro. Caritas assumeix la proposta i prepararà la pregària del dia 8 a les 10.30, al Toro, a la qual som tots convidats.

Fent referència a la celebració del Jubileu de l'any 2000 es proposa, i s'apova, l'obertura de la porta que permetrà l'accés a la Catedral i la supressió de barreres arquitectòniques com a projecte social de la Diòcesi. Així mateix CARITAS pensa traslladar els despatxos, el menjador social i la casa d'acollida al nou edifici que la diòcesi ha adquirit al Carrer Fivaller de Ciutadella. Així mateix, està en estudi la construcció d'una nau al Polígon industrial de Ciutadella. Aquests seran els projec-

tes socials de la Diòcesi per a la celebració del Jubileu. Abans d'acabar CARITAS informa també que la col·lecta del Dijous Sant, dia de l'Amor Fraternal ha estat destinada a l'ajud dels refugiats de KOSOVO.

Sense més assumptes a tractar, s'acaba la reunió a les 13.30.

CONVOCATÒRIA (12-VI-1999)

Benvolgut/da:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió del Consell Pastoral Diocesà que tindrà el proper **dissabte, dia 12 de juny a les 10.30 del matí al Seminari Diocesà** (entrar per la porta del carrer Castell Rupit) i amb el següent ordre del dia:

1. Pregària
2. Lectura i aprovació de l'Acta de la sessió anterior (que incloem en aquesta tramesa)
3. Aprovació definitiva del Pla Pastoral 1999-2002 per part dels Consell Pastoral Diocesà i Consell de Presbiteri (el Consell del Presbiteri assistirà a aquesta primera part de la reunió)
4. Directori Sacramental. Noves aportacions.
5. Organigrama diocesà. Aportacions al projecte.
6. Projecte Jubileu 2000 per a la Diòcesi de Menorca.
7. Informacions
8. Torn obert de paraula.

Joan Mercadal Vitory

Secretari

ACTA DE LA REUNIÓ CONJUNTA DELS CONSELLS PASTORAL DIOCESÀ I DEL PRESBITERI

Seminari Diocesà (12 de juny de 1999)

ASSISTENTS A LA REUNIÓ

CONSELL DIOCESÀ DE PASTORAL

Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, Sr. Vicari Gneral, Mn., Sebastià Taltavull, Mn. Francesc Triay Vidal, Mn. Jesús Llompard Diaz, Antoni Carreras To-

rrent, Teresa Llaneras Pacheco, Miquel Àngel Martínez Cardona, Antoni Anglada Anglada, Pilar Català Campins, Montserrat Farrés Diaz-Meco, Martí Deyá Lluc, Àngels Soler Val, Mª Àngels Garriga, Isabel Serra, Carmen Riudavets, Joan Duran, Guillem Ferrer, Joan Mercadal.

Excusen la no assistència

Ignàsia Domènech, Eugeni Martí Febrer, Mn. Gerard Villalonga Hellin, Vicent Rovellada.-

CONSELL DEL PRESBITERI

Mn. Bosco Martí, Mn. Guillem Pons, Mn. Miquel Anglada, Mn. Isidre Cerdà, Mn. Antoni Fullana, amés del Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, el Sr. Vicari general, Mn. Sebastià Taltavull, Mn. Francesc Triay Vidal, Mn. Jesús Llompart Diaz, components també del Consell Pastoral Diocesà.

Comença la reunió amb la oració del Sant Pare, Joan Pau II, per al tercer any de preparació del Jubileu de l'any 2000. Després de la salutació del Sr. Bisbe, s'aprova l'acta de la reunió anterior.

En el següent punt de l'ordre del dia, Mn. Sebastià Taltavull demana si hi ha noves aportacions al projecte del Pla Patoral Diocesà, que ja ha estat estudiat també pel Consell del Presbiteri. Ara retorna al Consell Pastoral Dicesà sense modificacions significatives. El Sr Bisbe indica que ha demant al Consell del Presbiteri un gran respecte pel treball dels laics en el Consell Pastoral Diocesà.

Francesc Triay qüestiona l'excesiva extensió de l'apartat III del document, *Les actituds evangelitzadores*. El secretari del Consell Pastoral Diocesà exposa que, en una reunicó del consell Pastoral, ja es va tractar aquest tema i es va resoldre acceptant unànimement la redacció actual.

Antoni Fullana demana que en el sector de Joventut es remarqui específicament l'estaló a les actuacions que ja es porten a terme en el sector de la joventut. Després d'un torn d'intervencions, es considera que, en les accions que es proposen, s'hi enten aquest estaló; seria reundar en la redacció.

Miquel Anglada proposa el canvi de paraula "coordinació amb" per "col.laboren" al final de cada una de les accions proposades. **S'aprova.**

Àngels Soler Val indica, en nom de la CONFER, la inclusió d'aquest organisme com a "col.laborador" en les accions n° 18, *ESPIRITUALITAT JUNVENIL* i n° 30.

DIMENSIÓ MISSIONERA A L'ESCOLA, per considerar que els religiosos i religioses tenen moltes experiències per compartir en ambdós camps. Considerant que la Delegación de Vida Consagrada té un caire més ample que la Confer, s'aprova incloure dita Delegació com a "col.laboradora" en aquestes dues accions.

Es posa a votació el text modificat del Pla Pastoral Diocesà. Es proposa realitzar la votació a mà alçada, després de fer l'advertiment que, si algu sol.licita la votació secreta,

es farà d'aquesta manera. Es realitza la votació a mà alçada, amb el **resultat de 209 vots a favor; cap vot en contra; 2 abstencions; total: 22 vots emesos.**

Considerant que el Consell del Presbiteri no ha arribat a una proposta clara d'organigrama, i aprofitant que es troben reunits els dos Consells, el Sr. Bisbe proposa canviar l'ordre del dia tractant, a continuació, el nou organigrama junt amb els components del Consell del Presbiteri. D'aquesta manera es pot arribar a la seva aprovació en el dia d'avui. El Vicari General, Mn. Sebastià Taltavull, explica breument en quin moment es troba el projecte de l'organigrama; es passa seguidament a recollir les aportacions dels arxiprestats i de les delegacions. Comença el representant de l'Arxiprestat de Maó amb la següent aportació: Respecte a la pastoral territorial, no hi ha variacions del projecte presentat. Pel que fa a la pastoral sectorial, es fan aquestes aportacions:

Vicaria General Sembla que inclou massa feina i responsabilitat a càrrec d'una sola persona, perquè la Vicaria General comporta ja molta feina. La delegació de Vida Consagrada no hauria d'estar dins la Vicaria General.

Departaments: Els diferents departaments agrupen moltes coses i, encara que hi hagi persones responsables en cada Delegació, es veu quasi impossible dur a terme aquesta tasca a càrrec d'una sola persona, que hauria de tenir dedicació exclusiva. Per tant, es creu convenient que quedi molt clar qui es fa càrrec d'aquests departaments. És molt important que els caps de departament, que acceptin el càrrec, estiguin oberts a tot el poble de Déu, i mínimament preparats en les dimensions humana, espiritual i tècnica, segons la responsabilitat econmanada.

Tant els representants de l'*arxiprestat de Ciutadella* com l'*arxiprest del Centre* indiquen que no han preparat cap aportació respecte l'organigrama. Entre els representants de les Delegacions, obre el torn Antoni Carreras, de *Caritas*, que aporta la reflexió de l'equip diocesà i una reflexió personal, que vol compartir amb el Consell. L'aportació de l'equip diocesà i una reflexió personal, que vol compartir amb el consell. L'aportació de l'equip indica bàsicament: Faria falta lligar les funcions dels càrrecs amb les persones que els han d'ocupar. Els departaments s'han de veure com àrees de gestió amples, no estanques. "**Anunci de la fe**" i "*Celebració de la fe*" haurien estar separats. A causa de la diversitat que hi ha entre els moviments, n'hi podria haver en tots els sectors: evangelitzar, santificar i servir. Antoni Carreras presenta també un esquema alternatiu d'organigrama que, en resum, deglosa el primer departament en dos i distribueix el tercer entre els anteriors, mantenint el d'*Acció Caritativa i Social*.

A la pregunta de com s'han d'elegir els caps de departament, el Sr. Bisbe respon que, tot i que no està establert encara el sistema, opina que aquesta responsabilitat la podria assumir un d'entre els mateixos delegats de cada departament, potser de forma rotativa. Antoni Anglada comenta que el funcionament dels organigrames depèn molt de les persones. Els organigrames s'han d'adaptar a les persones. Francesc Triay afegeix que, si en un departament hi ha diversos delegats, tots han d'ajudar al funcionament del departament hi ha diver-

sos delegats, tots han d'ajudar al funcionament del departament i no només el qui en té encomanada la responsabilitat.

Seguint amb les aportacions de les Delegacions, Miquel Àngel Martínez Cardona, representant de la Delegació de Pastoral Vocacional, indica La Delegació de Vida Consagrada no s'hauria d'integrar en Vicaria General. Seria bo simplificar. Preocupa el fet que l'organigrama no garanteixi una major unió i coordinació i una autèntica pastoral de conjunt. S'hauria de plantejar la possibilitat de situar persones alliberades al front dels departaments, amb un tarannà conciliador, preparades adequadament i que no perdin de vista la seva funció de coordinació, sempre en comunió amb el Sr. Bisbe. Així mateix coincideix amb intervencions anteriors en què quedi com quedi el nou Organigrama, dependrà del tarannà dels responsables, tant dels sectors com de Delegacions i moviments.

La representant de la *Confer*, Àngels Soler Val, planteja unes qüestions sobre la Vicaria General, que són explicades. Exposa que els religiosos i religioses depenen del Bisbe. La Delegació té entitat pròpia i el Sr. Bisbe ha de nomenar el Delegat, que podria ser un religiós o religiosa, ja que poden entendre millor les seves necessitats.

Isabel Serra, representant de la *Delegació d'Ensenyança*, demana que s'expliqui quines seran les funcions dels caps de departament. També demana aclariments sobre Vicaria General, concretament, si és personal o té un equip de feina. Demana també, tot i que ja s'ha explicat, quin serà el sistema d'elecció de caps de departament. Proposa separar "Anunci de la fe" i "Celebració de la fe", ja que són àmbits d'actuació diferents. Considera que el tercer bloc, *Departament de Moviments i Associacions laicals*, es una mica un "calaix de sastre". Així mateix considera que els Mitjans de Comunicació Social han de treballar en tots els departaments.

Carme Riudavets, representant de la *Delegació de Catequesi*, indica que s'han concentrat en separar l'aportació conjunta respecte del Sacrament de la Confirmació amb la Delegació de Joventut, tal com va demanar el Consell en la passada reunió.

La representant de la *Delegació de Missions*, Mª Àngels Garriga, diu que el *Departament d'anunci i celebració de la fe* està molt carregat i a més, és una barreja d'àmbits d'actuació diferents. La Delegació de Missions assumeix estar en aquest departament encara que, per la seva naturalesa, podria estar perfectament en el *Departament d'acció caritativa i social*.

Per la *Delegació de Mitjans de Comunicació Social*. Guillem Ferrer presenta un esquema alternatiu al que es va proposar en la passada reunió del Consell. Proposa incloure la paraula "pastoral" en el primer departament i en el tercer. Així mateix proposa afegir la paraula "espiritualitat" al segon departament.

Joan Mercadal, en representació de la *Delegació de Joventut*, exposa que bàsicament s'està d'acord amb l'organigrama proposat, encara que es fan algunes matisacions: El Departament de moviments i associacions laicals s'hauria d'anomenar d'Apostolat Seglar. No es veu prou clara una *Delegació d'Infància* separada de la de

Joventut o la de Catequesi. Multiplicaria feines i activitats. El títol de *Departament* sembla excessivament acadàmic.

Arribats a aquest punt, es proposa fer un petit recés per tal de poder facilitar a tothom l'esquema d'organigrama que ha preparat la Delegació de Mitjans de Comunicació Social i el que ha presentat Antoni Carreras, a títol personal.

Després del recés, i un cop estudiats els esquemes que s'han presentat, es van fent aportacions per tal d'arribar a la concreció d'un organigrama. Vist que les diferents propostes són unànimes respecte al Departament d'Acció Caritativa i Social, feta la votació, s'aprova de manera definitiva: **DEPARTAMENT D'ACCIÓ CARITATIVA I SOCIAL: Caritas Diocesana** (Migracions i Voluntàries Vicencianes), **Delegació de Pastoral de la Salut, Frater, Conferències de Sant Vicent de Paül, Mans Unides.**

Després de diverses aportacions, es posa a votació VICARIA GENERAL, amb la inclusió de la delegació de Pastoral Vocacional en aquesta àrea. La representant de Confer explica que, havent-se fet ja els aclariments necessaris, no té cap inconvenient en que la Delegació de Vida Consagrada també estigui en aquest àrea. Per tant s'aprova de la següent manera: **VICARIA GENERAL: Clergat, Seminari Diocesà, Consell d'Economia, Comissió del Patrimoni, Delegació de Vida Consagrada, Delegació de Pastoral Vocacional, Arxiu Diocesà. Residències Sacerdotal.**

Seguidament, i després de diverses intervencions, es proposa aprovar, i s'aprova, el Departament de Celebració de la Fe i Espiritualitat, que queda d'aquesta manera: **DEPARTAMENT DE CELEBRACIÓ DE LA FE I D'ESPIRITUALITAT: Delegació de Litúrgia, Delegació de Turisme i Santuaris, Cionfraries, Associacions piadoses** (Apostolat de l'Oració, Maries dels Sagraris, Adoració Nocturna).

Finalment, i després d'un llarg torn d'intervencions, es defineix, i s'aprova el Departament d'Anunci de la Fe, dividit en dues àrees: Formació i Apostolat Seglar, rebutjant-se una proposta de crear dos departaments diferents i quedant amb la següent formulació: **DEPARTAMENT D'ANUNCI DE LA FE: FORMACIÓ: Delegació de Catequesi, Delegació de Missions i Cooperació entre les Esglésies, Delegació d'Ensenyança, Delegació de Mitjans de Comunicació Social, Insitut Diocesà de Teologia** (Escola Diocesana de Teologia, Teologia a distància) **APOSTOLAT SEGLAR: Delegació de Família i Vida** (EMD, Vida Creixent, Pastoral Prematrimonial), **Delegació de Joventut** (Escultisme, Esplais i Centres Juvenils, Grups de Fe, Moviments de Joves).

Així queda aprovat el nou organigrama diocesà. A efectes de la seva publicació, queda de la següent manera:

I. PASTORAL TERRITORIAL

ARXIPRESTAT DE CIUTADELLA (Comprèn les parròquies de Ciutadella)

ARXIPRESTAT DEL CENTRE (Comprèn las parròquies d'Alaior, Ferreries Es Mercadal, Es Migjorn Gran i Fornells).

ARXIPRESTAT DE MAÓ (Comprèn les parroquies de Maó, Es Castell, Sant Lluís i Sant Climent).

II. PASTORAL SECTORIAL

VICARIA GENERAL

Clergat

Seminari Diocesà

Consell d'Economia

Comissió del Patrimoni

Delegació de Vida Consagrada

Delegació de Pastoral Vocacional

Arxiu Diocesà

Residències Sacerdotals

SECTOR PASTORAL D'ANUNCI DE LA FE

FORMACIÓ

Delegació de Catequesi

Delegació de Missions i Cooperació entre les Eglésies

Delegació d'Ensenyança

Delegació de Mitjans de Comunicació Social

Institut Diocesà de Teologia (Escola Diocesana de Teologia, Teologia a distància)

APOSTOLAT SEGLAR

Delegació de Família i Vida (E,MD, Vida Creixent, Pastoral Prematrimonial)

Delegació de Joventut (Escoltisme, Esplais i Centres juvenils. Grups de Fe, Moviments de Joves).

SECTOR PASTORAL DE CELEBRACIÓ DE LA FE I ESPIRITUALITAT

Delegació de Litúrgia

Delegació de Turisme i Santuaris

Confraries

Associacions piadoses (Apostolat de l'Oració, Maries dels Sagraments, Adoració Nocturna)

SECTOR PASTORAL D'ACCIÓ CARITATIVA I SOCIAL

Caritas Diocesana (Migracions, Voluntàries Vicencianes)

Delegació De Pastoral De la Salut

Frater

Conferències de Sant Vicent de Paül Mans Unides.

El Sr. Bisbe agraeix tant al Consell Pastoral Diocesà com al Consell del Presbiteri l'esforç que s'ha fet per tal d'aprovar l'organigrama. Així mateix indica que, en funció de les "Propostes d'Actuació de l'Assemble Diocesana", - n° 111, *Nomenament del Rector*, n° 112, *Disponibilitat en el servei*, n° 130, *Corresponsabilitat i desponibilitat en el Servei de la Diòcesi*-, demana a totes les persones amb nomenament episcopal adirecte que posin el càrrec a la seva disposició per tal de poder posar en funcionament el nou organigrama aprovat.

En aquest moment, abandonen la reunió els membres del consell del Presbiteri, que no ho són del Consell Pastoral Diocesà. Tenint en compte l'hora i els punts de l'ordre del dia que queden per tractar, es proposa i s'aprova postposar el debat sobre les aportacions per la revisió del Directos Sacramental per a una propera reunió extraordinària, que queda fixada per al dia **17 de juliol**, també al Seminari Diocesà.

En el sisè punt de l'ordre del dia, *Projecte Jubileu 2000 per a la Diòcesi de Menorca*, el Sr. Vicari General presenta les accions que, des d'un triple angle d'actuació -litúrgica, pastoral i social- es duran a terme durant l'any Jubilar. Resumint es donarà *un caire jubilar* a les accions que habitualment es fan els altres anys, no afegint noves trobades sinó donant un nou sentit a les que ja es fan. Com a acció extraordinària, el Sr. Bisbe explica la possibilitat que durant l'Any Jubilar se celebri la Beatificació del O. Joan Huguet Cardona, ja que la "Positio super martyrio" ja està presentada a Roma. En aquest cas, es programaria una peregrinació a Roma.

En torn de paraula, Guillem Ferrer, arrel d'una referència a la Delegació de Mitjans de Comunicació Social, indica que el mitjà idoni de comunicació entre les Delegacions i Departaments és el Gabinet de Comunicació del Bisbat. Anuncia també que el proper dimecres, dia 16 de juny, es presentarà als mitjans de comunicació el Pla Pastoral Diocesà i l'Organigrama, que s'han aprovat avui.

Per la seva banda, Joan Mercadal comunica que ha rebut una carta d'agraïment del Director de la "Fundación Príncipe de Asturias" pel recolzament, feta pel Consell Pastoral Diocesà, de la candidatura de Caritas per al Premi "Príncipe de Asturias".

Sense més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió a les 13.45.

Joan Mercadal
Secretari.

CONVOCATÒRIA (17-VII-1999)

Benvolgut/da:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió del Consell Pastoral Diocesà que tindrà lloc, com es va acordar a la darrera sessió, **el dissabte, dia 17 d'aquest mes de julio, a Cal Bisbe, a les 10 h. del matí**. Com reflecteix l'Acta de la reunió del mes de juny, l'ordre del dia queda centrar en el Directori Sagrmental, aportacions i debat, a més de començar amb la pregària, la lectura i l'aprovació de l'Acta anterior.

S'inclou en aquesta tramesa el document definitiu (portada blava) que conté el **PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002** i l'**ORGANIGRAMA DIOCESÀ**. També és enviat a tots els preveres i a tots el delegats diocesans.

Esperant trobar-nos el proper dia 17, rebeu una abraçada.

Joan Mercadal Victory
Secretari

CONSELL DIOCESÀ D'ECONOMIA CONVOCATÒRIA (18-VI-1999)

Benvolgut/da:

Em plau convocar-te a la reunió del Consell Diocesà d'Economia que tindrà lloc, si Déu vol, el proper **divendres, dia 18 de juny** de 1999, a les **12.30h.** al **Toro**.

Després compartirem un dinar de germanor.

Ordre del dia:

1. *Pregària*
2. *Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior*
3. *Situació O.A.R. (Ciutadella) i Pistes Alcàzar (Maó)*
4. *Ampliació aules col.legi St. Francesc de Ferreries*
5. *Gestions a Parròquies*
6. *Informacions*
7. *Precs i suggeriments*

Amb tot l'afecte

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General

PRINCIPALS ACORDS

Informacions:

- gestions que s'han fet respecte a l'OAR de Ciutadella i a les Pistes de l'Alcázar de Maó.

Es continuaran les converses amb els nous Ajuntaments:

- actuacions realitzades amb algunes Parròquies moroses en la presentació dels comptes;
- estat actual de l'edifici de la Plaça Bastió i del Cine Alcázar;
- condicions per renovar el contracte al posader del Toro.
- exenció d'IBI als locals de l'Església a Maó.

Acords:

- concessió d'una ajuda de 300.000 ptes. a l'Associació Diocesana de l'Escoltisme;
- ampliació de pressupost per les obres del Col·legi de Sant Francesc, de Ferreries;
- dotació d'oratori a la Casa Sacerdotal de Maó amb l'exigència de supressió de barreres arquitectòniques;
- petició de diversos pressupostos per dotar de calefacció algunes dependències de cal Bisbe i CASA SACERDOTAL DE CIUTADELLA.

DELEGACIÓ DIOCESANA DE JOVENTUT

REUNIÓ DE LA DELEGACIÓ (29-V-1999)

Ciutadella, a 8 de maig de 1999
Festa de la Mare de Déu del Toro

Encara que ja hi queda ben poc per acabar el curs, que segurament haurà estat ben intens, a la Delegació de Joventut ens queda molta feina per fer, gairebé diria que com a taula, enguany hem de començar ara a fer feina, i una feina ben important, no tan sols per a la Delegació, sinó per a tota l'Església de Menorca i per als joves a qui se'ns ha encomanat a servir i de fer-ho el millor possible.

Aquest curs, supòs que per diferents motius, no ha estat possible que ens reunís-sim tots junts els que formam part de la Taula de joves, per tant ha resultat molt difícil programar, coordinar i més encara parlar junts i animar i animar-nos mútuament en la nostra tasca pastoral.

Fa poques setmanes va fer un any de la cloenda de l'Assemblea. Des de llavors i a partir de la comanda rebuda de la mateixa Assemblea, el Consell de Pastoral Diocesà ha estudiat i aprovat el projecte de Pla Pastoral Diocesà 1999-2002, en què la joventut és un dels sectors pastorals prioritaris i en el qual es defineix l'objectiu específic així com les accions a dur a terme: ara ens toca a nosaltres posar fil a l'agulla i concretar els passos a seguir, juntament amb aquesta carta et faig arribar un exemplar del document, per tal que amb l'equip diocesà ho pugueu treballar.

També des del Consell Pastoral Diocesà, i d'acord amb la poposta 67 de l'Assemblea Diocesana, se'ns demana que, juntament amb la Delegació de Catequesi, facem una proposta referida a l'edat en què consideram més adient rebre el Sagrament de la Confirmació. Com que és una qüestió que per la seva transcendència sobre tota la tasca pastoral amb adolescents i joves, no es pot improvisar, hem elaborat unes pautes que ajudin a la reflexió, que també s'hagin entregat a tots els catequistes de confirmació i que t'envii juntament amb el projecte de Directori Sagramental. D'aquest projecte de nou Directori s'està estudiant, des dels diferents àmbits de la pastoral diocesana, la primera part (que va des del començament fins al punt VI) i podem presentar-hi esmenes i propostes, a partir de les que fan referència directa al Sagrament de la Confirmació.

L'altre document que trobaràs dins aquest sobre, és el "Projecte d'organigrama al Servei de l'Acció Evangelitzadora de l'Església de Menorca", que també hauríeu d'estudiar.

Com veus, força feina. Però val la pena posar-s'hi amb ganes. Tota aquesta reflexió que se'ns demana, ha d'estar al servei d'un projecte de pastoral diocesà, tant en el que es refereix a les accions que s'ens encomanen com a Delegació de Joventut, com a la reflexió sobre el Directori Sagramental i en concret sobre la Confirmació, o a la revisió de l'organigrama pastoral.

En el que ens afecta més directament a nosaltres, sabem que la situació del món juvenil no és fàcil, tots en compartim la preocupació: trobam que som pocs i és cert, però potser si fóssim capaços de trobar-nos junts, seríem més del que ens pensam i açò ens animaria, compartir en veu alta i amb els altres els nostres avenços i també les dificultats, segur que ens pot ajudar. Aquesta és una de les propostes que hi ha al Pla de Pastoral, n'hi ha moltes altres... fer-les possible requerirà tenir una visió de l'Església, de la societat i dels joves, que superi la realitat del nostre propi grup, caldrà tenir una actitud oberta, humil, pobre, sentint necessitat dels altres, passar del treball individual a viure l'esperit de comunió.

Per a posar en comú tot aquest treball i les propostes que cada grup, cada moviment, cada entitat porti, ens trobarem si Déu vol, el proper dia 29 de maig, a les 10 del matí, a Cal Bisbe. Mns. Ciuraneta també serà present a la nostra reunió, a la qual et demanem que facis tot el possible per participar.

Per acabar dues informacions: les Germanes Clarisses de Ciutadella ens han fet saber que el proper dia 22 de maig, dissabte de Cinquagesma, han organitzat un recés de pregària i festa, amb el títol "Pregar l'Eucaristia en la vida de cada dia", que serà dirigit per Na Marta Zubía, i al qual hi conviden especialment els joves. Començarà a les 6 del capvespre i acabarà a les 9.30 del vespre.

L'altre és dir-te unes paraules sobre la Peregrinació i Trobada Europea de joves a Santiago, que es celebrarà aquest estiu, amb motiu del jubileu de l'Any 2000. Hi ha dues opcions, ambdues per a joves a partir de 18 anys: una primera que inclou uns dies de peregrinació per després participar a la Trobada a Santiago, comença el 28 de juliol fins al 8 d'agost; el preu és de 36.000 pts. sortint des de Barcelona, per tant hi ha que afegir-hi el preu del bitllet Maó-Barcelona-Maó. L'altra possibilitat és participar únicament a la Trobada, la qual cosa suposa sortir de Barcelona el dia 3 d'agost i tornar el dia 8; el preu és de 27.000 pts., a les que també hi hem de sumar l'import del bitllet fins a Barcelona. Si hi a algú que estigui interessat en participar-hi, t'agradaria que li donis el meu telèfon, per poder donar-li més informació, que també està a la teva disposició i a la del teu grup. La data màxima per a confirmar la participació és l'1 de juny.

Res més de moment. Només em queda desitjar-vos bona feina i que prest ens poguem veure.

Una abraçada.

Mª Ignàsia Gener

Delegada Diocesana de joventut

DELEGACIÓ DIOCESANA D'ENSENYANÇA

MEMÒRIA DEL CURS 1998-99

Tots sabem que l'Assemblea Diocesana (1996-1998) demana a la Delegació d'Ensenyança:

- fer present l'evangeli en el camp de l'ensenyança (6b).
- vetlar per la formació cristiana dels ensenyants i per la cooperació entre els col·legis de l'Església i les comunitats cristianes. L'escola cristiana és lloc privilegiat d'evangelització (28).
- tenir com objectiu prioritari l'atenció als alumnes més pobres, aconseguir recursos per atendre aquests alumnes, i animar i impulsar el compromís cristià

dels educadors cristians dins l'escola, i si és el cas, formar una associació (101).
-atendre pastoralment als joves estudiants conjuntament amb la Delegació de joventut i de Família i Vida (27 c).

Aquesta Delegació d'Ensenyança, durant el present curs escolar 1998-99:

- visità tots els directors dels col·legis Públics de Menorca
- organitzà per a mestres i catequistes un curs de Bíblia que feu dirigit per Sebastià Taltvull. Comencà dia 30 d'octubre i acabà el 16 d'abril (Col·legi "La Salle", alaior).

La valoració d'aquest curs ha estat positiva pels seus participants, uns 37.

- convocà els professors de religió de Menorca, Centres Públics i Concertat (Lloc: Col·legi St. Francesc d'Assís de Ferreries, 2 d'octubre)

- reuní els professors de religió dels Centres Públics, els representants de l'Entitat Titular dels Col·legis d'Església i els rectors de l'arxiprestat de Ciutadella (Seminari Diocesà, 23 d'octubre)

- aplegà els professors de religió dels Centres Públics, els representants de l'Entitat Titular i els rectors de l'arxiprestat del Centre (Col·legi "La Salle, Alaior, 22 de gener)

- cità els professors de religió dels Centres públics, els representants de l'Entitat Titulars del Centres d'Església i els rectors de l'arxiprestat de Maó (Col·legi "Sant Josep" 25 de maig)

O feu una reunió trimestral amb els membres de la Delegació per a planificar, programar i revisar el curs, i tractar els assumptes que ens arribaren del Consell Pastoral Diocesà.

- comentà amb el Bisbe, acabat el curs, els resultats obtinguts perquè ell, segons el seu parer, en faci l'ús que crequi oportú.

Ha estat la nostra intenció donar a conèixer als implicats més directes, a mesura que s'han celebrat les reunions i les trobades. els comentaris i les propostes obtingudes entre tots partint d'aquest ordre del dia:

- *situació de la matrícula de religió en els diferents Col·legis Públics i d'Església.*
- *Situació del professorat de religió en els Centres Públics en relació al Claustre de professors i alumnes.*
- *Llibres de religió.*
- *Curset sobre alguns personatges bíblics dut a terme per la Delegació i possibilitats de futur.*
- *Quina i com ha de ser la col·laboració entre Col·legis d'Església i Parròquies*
- *Suggeriments i propostes.*

Finalitzada la roda de totes les entrevistes i trobades, donem a conèixer els resultats definitius que, Delegació i arxiprestats, hem d'intentar encarar i fer fructificar en bé e tots.

A partir d'ara, els comentaris i les propoestes, per a diferenciar-les de cadascun dels arxiprestats, aniran:

- . *amb cursiva* (Ciutadella)
- . **amb negreta** (Maó)
- . normal (Centre)

I. Comentaris

1. En relació a l'elecció dels Centres Escolars

- *Normalment, la formació religiosa no és el criteri fonamental en l'elecció d'un col·legi d'Església. En la seva elecció compta la tradició familiar, el cristianisme sociològic que viu moltes famílies, l'educació integral i la formació del professorat que el Centre porta a terme.*
- *Els Centres Públics, oferint es del respecte a la llibertat religiosa dels ciutadans una educació aconfessional, són escollits també per persones cristianes i practicants.*
- *La conflictivitat en els centres es dona sobretot en els Públics ja aquets tenen una Entitat Titular, l'Estat, gens selectiva. El criteri de la conflictivitat és condició a l'hora de l'elecció d'un Centre Escolar i ho serà, potser més, en el futur. Aquesta circumstància mereix reflexió i objectivitat per part de tots.*
- *El professorat dels Centres Públics se sent, normalment, més lliure. En ells, la pressió arriba directament pel Claustre de Professors. En els de l'Església, l'Entitat Titular deixa sentir els seus objectius concrets que són, en definitiva, la seva raó de ser.*

2. En relació als educadors: professors, pares, catequistes...

- *L'assignatura de religió i la catequesi es complementen tot i que tenen objectius diferents. Com Església que som, hem de presentar una oferta globalitzada. Els catequistes i els professors de religió hem d'aconseguir acords.*
(Maó, Centre i Ciutadella)
- *Ajudem als pares a plantjar-se seriosament la formació religiosa dels seus fills. Molts d'ells sols tenen una intenció sacramental. La catequesi i l'escola de religió pateixen, en concret i a Ciutadella, baixes considerables quan els al·lots/es han celebrat la primera comunió. El que és contradictori. Hem de apropar pares, catequistes i professors de religió.*
- *Els professors de religió han de ser persones ben preparades. Han de guardar de valors humans, cristians i cultural. La seva relació amb el Claustre de Professors, aconseguida la majoria de vegades, ha de ser afable real.*

- *Professors de religió i Centres d'Eglésia hem d'oferir cultura i no hem d'adoctrinar. Avui en dia alguns dels qui foren alumnes nostres s'han allunyat de l'Església amb ganes de degustar llibertat. (Ciutadella i Maó)*
- Hem de ser capaços de revisar a fons la nostra pastoral: catequesi, sagraments, acollida... Quina imatge d'església vivim i presentam amb la catequesi, amb la recepció dels sagraments i amb la classe de religió que ofereim?
- S'ha de tenir present que les dificultats que avui troven alguns professors de religió amb els seus alumnes no són diverses ni més importants que les que tenen els professors d'altres assignatures.

3. En relació a l'entorn

- Avui, les assignatures alternatives a la Religió són interessants i pràctiques. més, en elles no hi ha avaluacions. *(Ciutadella i Centre)*
- **Els alumnes que opten per les assignatures alternatives a la Religió ho fan, normalment, per a no fer quasi res o, si hi ha cas, per emprendre treballs d'investigació. Aquesta actitud dificulta l'opció lliure i amb igualtat de condicions per a l'assignatura de Religió.**
- **És interessant constatar que, a l'escola de religió d'àmbit públic, hi assisteixen alumnes considerats de famílies no massa religioses, i hi manquen, normalment, els de família considerades tradicionalment molt religioses.**
- *Avui no hi ha intrés general per a la formació religiosa. A Ciutadella s'ha passat en pocs anys del 80% al 10% dels cristians catòlics que celebren la fe els diumenges. Dels pares que actualment demanen batejar els seus fills, sols un 2% practiquen. Vivim avui la secularització.*
- *Són molts els qui actualment viuen tot l'any a les urbanitzacions. Les parròquies no s'hi fan presents en elles d'una manera constant i eficaç. Hem de treballar les persones i el món del turisme. El turisme ha provocat un canvi considerable entre nosaltres.*
- *No hi ha diferència notòria, a la pràctica, entre la catequesi i algunes classes de religió. Aquesta circumstància facilita l'opció que pares i fills fan d'assistir, sols, a una de les dues ofertes.*
- Els llibres de religió podrien ser usats, normalment, per fer també catequesi a les nostres parròquies. Sembla que els llibres de religió no han de tenir aquesta finalitat si es vol que l'oferta de la religió a l'escola sigui per a tots: creients, no creients i creients d'altres religions.
- Els bisbes de les illes balears han d'oferir un material apropiat a favor de les classes de religió.
- *Es dona el cas que el Centre que matricula i que ofereix la possibilitat d'elegir o no l'assistència de l'alumne a la classe de religió, a vegades influeix molt directament.*
- **L'assistència a l'assignatura de religió depèn, i no poc, de qui la fa. És per acò**

que els professors de religió mereixen formació i estima (Ciutadella i Maó).

- Segons alguns, a l'hora de matricular-se, té més incidència positiva el nom de ERE (ensenyança religiosa escolar) que el de Religió catòlica.
- **Els Col·legis d'Església han de ser acollidors, cordial i oberts a tothom.**
- Parròquies i Col·legis d'Església es necessiten mútuament. Ens convé consensuar punts de trobada i col·laboració (Ciutadella, Centre i Maó)
- **No ens convé polemitzar amb els Centres Públics. Mantinguem amb ells la màxima cordialitat des del respecte a la llei.**

II. Propostes

- Organitzar trobades per arxiprestats entre professors de religió i rectors.
- *Fer més afectiva la presència de l'Església en els Centres docents. Convé que el Delegat passi pels centres interessant-se pel que l'afecte directament.*
- Les delegacions de joventut i d'ensenyança s'han de trobar i encarar junt la realitat dels estudiants de batxillerat i universitaris (Ciutadella i Centre).
- Entre tots hem de fer extensiva als professors cristians l'oferta de formació: el curs bíblic organitzat per la mateixa Delegació d'Ensenyança, l'Escola de Teologia que es duu a terme en els diversos arxiprestats, el curs sobre la Bíblia que ah dirigit Josep Sastre i Joan Febrer des del CPR de Menorca, ... (Ciutadella, Maó i Centre)
- **Fer-nos presents en el CPR ha estat una bona iniciativa d'aquest any. La valoració ha estat molt positiva.**
- S'ha de mirar quina i com ha de ser la presència de la Delegació en els Centres Públics en quant a l'assignatura de religió i professors cristians. Ens convé tenir clar, però, que mai hem d'instrumentalitzar l'Escola de Religió per a fer proselitisme (Centre i Maó)
- **L'Escola de Religió en els Centres Públics i els Col·legis d'Església, són dues formes diverses de presència de l'Església.**
- **No pocs professors dels Centres Públics admeten un tipus d'ensenyança religiosa en els Centres d'àmbit estatal. Manifesten, però, que els professors de religió haurien de fer oposicions com fan tots els altres, per adquirir la plaça.**
- **La Delegació i els arxiprestats han de continuar parlant a fi de trobar punts de consens concrets i projectes realitzables que afavoreixin la comunicació afectuosa i necessària entre les Parròquies i els Col·legis de l'Església.**
- **Convé que els professors de Religió dels Centres Públics estiguin arrelats a comunitats cristianes concretes..**
- **Els contactes constants entre professors de religió, parròquies i Entitats Titulars de Centres d'Església ens enriqueixen. La delegació ha d'afavorir-los.**
- *Publicar un folletó sobre la història de l'Església a Menorca.*
- *Tenir a la Cúria Diocesana un lloc per a dipositar material escolar de religió a l'abast de tots els professors interessats.*

Dades sobre alumnes i l'assignatura de religió

Curs escolar 1998-99

1. Col·legis Concertats (tots cursen l'assignatura de religió)

Ciutadella	Primària	Secundària	Total
- Salesians	296	206	502
- Consolació	292	188	480
Total	588	394	982
Centre			
- St. Francesc (ferrerries)	158	107	265
- La Salle (alaïor)	180	106	286
Total	338	213	551
Maó			
- La Salle	294	192	...486
- St. Josep	162	120	282
- Cor de Maria	156	116	272
Total	612	428	1040
Totals	...15381035	..2573

Ensenyança Primària
Centres Públics
Curs escolar 1998-99

Ciutadella	Religió	Totals	%
- Pintor Torrent	35	143	24,47
- P. Casasnoves	72	290	24,82
- J. Benejam	28	161	17,39
- Verge del Toro	144	449	32,07
Totals	278	1043	26,74
Centre			
- Sta. Àgueda	155	180	86,11
- F. d'Albranca	46	76	60,52
- Verge del Toro	96	156	61,53
- Fornells	2	20	10
- Dr. Comes	149	316	47,5
Totals	449	748	60,02
Maó			
- V. del Carme	146	299	51,70
- Antoni Joan	103	134	76,26
- Sa Graduada	84	181	46,40
- Verge de Gràcia	155	292	53,08
- Fontirroig	83	142	58,45
- A. Ruiz y Pablo	124	160	84,37
- Sant Lluís	125	243	51,44
Total	820	1451	56,51
Totals	1548	3242	47,74

Totals			
Col.legis Públics	1548	3242	47,74
Col.legis concertats	1538	1538	100,00
Totals	3086	4780	64,56

- Alumnes que fan religió a Primària (Concertats i Públics):	64,56%
- Alumnes que fan religió a ES) (Concertats i Públics):	36,28%
- Total alumnes que fan religió a Primària i ES0:	50,42%

Ensenyança secundària i batxillerat

Centres Públics

Curs escolar 1998-99

Ciutadella	Religió	Totals	%
- Maria Àngels	40	410	9,75
- J.M ^a Quadrado	29	572	5,06
Totals	69	982	7,02
Centre			
- Biel Martí	58	270	21,4
- Dr. Guàrdia	121	465	26,02
Totals	179	737	24,28
Maó			
- J.Ramis	81	538	15,05
- P. Calbó	68	319	21,31
- Cap de llevant	113	637	17,37
Totals	262	1494	17,53
Totals	510	3213	15,82
Totals			
Col.legis Públics	510	3213	15,82
Col.legis concertats	1035	1035	100,00
Totals	1545	4248	36,28

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de maig

- 1.- Celebra l'Eucaristia a Alaior en homenatge a les persones majors, organitzat pel Col·legi La Salle. Es reuneix amb la Delegació de Joventut. Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella.
- 2.- Celebra l'Eucaristia en el Santuari del Toro en la Jornada Diocesana dels malalts. Celebra la Confirmació en el Santuari de Maria Auxiliadora, de Ciutadella.
- 3.- Participa en una classe de religió (Col·legi dels Salesians). Visita malalts de la Parròquia de la Catedral. Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve.
- 4.- Participa en una classe de religió (Col·legi dels Salesians). Visita malalts de la Parròquia de Sant Esteve. Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret.
- 5.- Participa en una classe de religió (Col·legi dels Salesians). Assisteix al recés dels preveres en el Seminari Diocesà.
- 6.- Participa en una classe de religió (Col·legi dels Salesians). Rep visites. Visita malalts de la Parròquia de Sant Esteve.
- 7.- Participa en el I Congrés de Gent Gran de Menorca. Es reuneix amb els confirmands de la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella.
- 8.- Presideix l'Eucaristia al Toro en la convivència de preveres i religiosos/es. Es troba amb grups de joves de les Parròquies que han treballat la "Carta del Bisbe als joves". Participa al Toro en la Vetla de Santa Maria.
- 9.- Presideix l'Eucaristia en el Santuari del Toro on té lloc la benedicció dels camps. Es celebra l'Eucaristia en el 30 aniversari de l'Agrupament Escolta "Federico Pareja".
- 10.- Rep visites. Es reuneix amb la Comissió Diocesana de Patrimoni.
- 11.- Celebra l'Eucaristia en la XI Trobada Interdiocesana de Vida Creixent.
- 12.- Es reuneix amb el Consell del Presbiteri. Visita malalts.
- 13.- Participa en la jornada de formació permanent del clergat.
- 14.- Participa en la jornada de formació permanent del clergat. Actes de Visita Pastoral en la Parròquia de la Catedral.
- 15.- Celebra l'Eucaristia en la Catedral en la festa de Sant Isidre. Visita malalts de la Parròquia de la Catedral. Acte de visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve.

- 16.- Celebra la Confirmació en la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella. Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve.
- 17.- Gestions a Barcelona.
- 18.- Visites. Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve.
- 19.- Visites. Celebra la Confirmació en la Parròquia Castrense.
- 20.- Grava un programa per a la Cadena SER. Visita malalts de la Parròquia de la Catedral. Visita Pastoral a la Delegació de Catequesi.
- 21.- Participa a Palma de Mallorca en els actes de la cloenda del Sínode Diocesà.
- 22.- Celebra el Sacrament de la Confirmació a Mercadal.
- 23.- Visita la catequesi de la Parròquia des Castell, on celebra també la Confirmació. Presideix l'Eucaristia en l'aniversari de la mort d'unes religioses accidentades.
- 24.- Visita malalts de la Parròquia de la Catedral, on presideix també l'Eucaristia.
- 25.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Visita malalts de la Parròquia de la Catedral. Acte de Visita Pastoral en la parròquia de Sant Esteve.
- 26.- Es reuneix amb els components de l'Apostolat de l'Oració de Maó. Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de Sant Esteve.
- 27.- Rep visites. Participa en el Seminari de la Festa sacerdotal de Jesucrist Summe Sacerdot. Grava un programa per la COPE. Celebra l'Eucaristia en el Santuari de Maria Auxiliadora.
- 28.- Reunió amb el President del Consell Insular. Celebració en el Santuari de Maria Auxiliadora.
- 29.- Reunió amb la Delegació de Joventut. Celebració en el Santuari de Maria Auxiliadora.
- 30.- Celebra el sacrament de la Confirmació en la Parròquia d'Alaior. Presideix l'Eucaristia en la trobada de fi de curs dels EMD. Presideix la processó i l'Eucaristia en la festa de Maria Auxiliadora.
- 31.- Acte de Visita Pastoral en la Parròquia de la Catedral. Celebració de fi de curs de la Catequesi de Ciutadella.

Mes de juny

- 1.- Rep diverses visites. Visita una comunitat de religioses.
- 2.- Es reuneix amb el Consell del Presbiteri. Visita malalts de la Parròquia de Sant Esteve.
- 3.- Es reuneix amb els joves confirmands del Centre Catequístic Sant Miquel.
- 4.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Celebra la Confirmació en la Parròquia de Sant Esteve.
- 5.- Presideix a la Catedral l'Eucaristia d'acció de gràcies en el 50

- aniversari de la canonització de Santa Joana Lestonnac. Celebra el Sacrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret.
- 6.- Celebra el Sacrament de la Confirmació en el Centre Catequístic Sant Miquel. Presideix els actes del Corpus a la Catedral.
 - 7.- Es reuneix amb els periodistes de l'Illa. Participa en la trobada del Rvdm. Joan Carreras, Bisbe Auxiliar de Barcelona.
 - 8.- Visita malalts de la Parròquia de la Catedral. Participa en la inauguració d'un local de Mans Unides, a Ciutadella.
 - 9.- Rep diverses visites.
 - 10.- Visita malalts de la Parròquia de la Catedral, on es reuneix també el Consell Pastoral.
 - 11.- Rep visites. Visita dues comunitats religioses. Celebra l'Eucaristia en la Catedral.
 - 12.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà. Celebra el Sacrament de la Confirmació en les Parròquies de la Concepció, de Maó i Es Migjorn. Es reuneix amb els joves confirmands de la Parròquia de Sant Francesc, de Maó.
 - 13.- Celebra el Sacrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Esteve, on participa també en una trobada festiva dels catequistes.
 - 14.- Rep visites.
 - 15.- Es reuneix amb el Consell Pastoral de la Parròquia de Sant Esteve.
 - 16.- Participa en la presentació a la premsa del "Pla Pastoral Diocesà "1999-2002" i de l'"Organigrama Pastoral de la Diòcesi".
 - 17.- Participa en un programa radiofònic de Onda 0. Rep visites. Participa a Ciutadella en la presentació de la revista de Sant Joan.
 - 18.- Rep visites. Es reuneix amb el Consell Diocesà d'Economia.
 - 19.- Celebra el Sacrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Francesc, de Maó.
 - 20.- Participa en els actes del "Dia des Be", a Ciutadella.
 - 21.- Rep diverses visites. Celebra a la Catedral el Sacrament de la Confirmació.
 - 22.- Rep visites. Participa en dos programes radiofònics amb motiu de les Festes de Sant Joan.
 - 23 i 24.- Participa en els actes de la Festa de Sant Joan.
 - 25.- Rep visites.
 - 26.- Despatx.
 - 27.- Celebra l'Eucaristia en la comunitat religiosa.
 - 28.- Rep visites. Participa en la reunió de la Junta d'Accionistes d'Editorial Menorca.
 - 29.- Visita malalts de la Parròquia de Sant Esteve.

- 30.- Reunió a Palma amb els Bisbes i Vicaris Generals de les Diòcesis Balears.

Mes de juliol

- 1.- Rep visites. Grava uns programes per a COPE.
- 2.- Rep visites. Participa en la trobada festiva de fi de curs de la Parròquia de Sant Rafel de Ciutadella.
- 3.- Rep visites.
- 4.- Celebra l'Eucaristia en una comunitat religiosa.
- 5.- Rep visites.
- 6.- Es reuneix amb uns grups de matrimonis.
- 7.- Despatx.
- 8.- Visita malalts de la Parròquia de Sant Esteve.
- 9.- Participa en la trobada festiva de fi de curs de la Parròquia de Sant Esteve.
- 10.- Participa en la trobada festiva de fi de curs de la Parròquia de Sant Esteve.
- 11.- Es reuneix amb un grup de matrimonis.
- 12.- Rep visites.
- 13.- Visita preveres malalts i una comunitat religiosa.
- 14.- Reunió de treball amb la Delegació de Joventut.
- 15.- Rep visites. Presideix l'Eucaristia en una comunitat religiosa.
- 16.- Festa de la Mare de Déu del Carme amb les Carmelites Missioneres, de Ciutadella.
- 17.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà.
- 18.- Celebra l'Eucaristia en una comunitat religiosa.
- 19 i 20.- Reunió pastoral a Barcelona.
- 21.- Despatx.
- 22 a 25.- Participa a l'Escorial en un curs d'estiu per a agents de pastoral familiar.
- 26.- Rep visites.
- 27.- Reunió amb representants de moviments juvenils.
- 28.- Visita alguns preveres.
- 29.- Rep visites.
- 30.- Rep visites. Benedicció de l'oratori de la Casa Sacerdotal de Maó.
- 31.- Viatja a Palma d'Ebre (Tarragona), on té previst passar el mes d'agost amb la seva família.

CRÒNICA DIOCESANA

MAIG

Homenatge als majors d'Alaior.

El Col·legi La Salle d'Alaior va retre homenatge als majors de la població amb una missa d'acció de gràcies, el primer de maig, presidida pel Sr. Bisbe i concelebrada pels preveres de la parròquia de Santa Eulàlia. A continuació es va celebrar un berenar de germanor al poliesportiu del col·legi.

El Consell d'Economia aprova la venda de Sant Diego.

Reunit el divendres 30 d'abril, el Consell d'Economia, presidit pel Sr. Bisbe, va aprovar estudiar a fons l'oferta de compra del convent de Sant Diego d'Alaior per part de l'Ajuntament de la ciutat. El consell va aprovar també diverses obres parroquials a Sant Climent, el Roser des Castell i a la Concepció de Maó.

Diada de salut.

La Delegació de Pastoral de la Salut va celebrar, el diumenge 2, una trobada diocesana de malalts i voluntariat de la salut. La jornada s'inicià amb una celebració, presidida pel Sr. Bisbe, i concelebrada pel delegat diocesà, Mn. Cristòfol Vidal i altres sacerdots. La Delegació treballa perquè a cada centre parroquial es promogui un grup d'atenció als malalts.

El santuari del Toro amb Kosovo.

El santuari de la Mare de Déu del Toro es va vincular d'una manera especial amb la pregària amb les necessitats als Balcans, en la seva festa patronal. La jornada del dissabte, dia 8, s'inicià amb la tradicional trobada dels preveres, religiosos i religioses de la Diòcesi, presidit pel Sr. Bisbe, Francesc Xavier Ciuraneta. A la nit, la vetlla de Santa Maria va ser un clam de pregària per la pau a Kosovo, que ajuntà feligresos de la majoria de parròquies de l'illa.

Trobada Interdiocesana de Vida Creixent.

Menorca va ser l'amfitriona de la XIII Trobada Interdiocesana de Vida Creixent, celebrada l'11 de maig, amb una solemne Eucaristia, presidida pel Sr. Bisbe, i concelebrada per diferents preveres diocesans i arribats d'arreu de Catalunya. La trobada va comptar amb la participació de Jaume Serrano, consiliari interdiocesà, de José María Castaño, president nacional de Vida Ascendente, d'Antoni Bosch, coordinador de Catalunya i Balears; a més del fundador de Vida Creixent, Joan Viñas, i els responsables dels moviments a la Diòcesi, Pau Gorrias i Paula Pons, i del consiliari Cristòfol Vidal.

La lectura de la Bíblia en grup.

La germana María Jesús Amundarain, delegada diocesana de Catequesi de Santander, va dirigir les III Jornades de formació permanent del clergat i una interessant xerrada a catequistes al Seminari. Amundarain va oferir l'experiència de com iniciar grups d'aproximació a la Paraula de Déu, la lectura i la reflexió de la Bíblia. L'acte va tenir lloc el 14, divendres.

Presència menorquina en la clausura del Sínode de Mallorca.

El 21 de maig va ser clausurat, per part del bisbe de Mallorca, D. Teodor Úbeda, el Sínode Mallorca 1995-1999. A la celebració assistí el Sr. Bisbe, Francesc Xavier Ciuraneta, acompanyat pel vicari general, Mn. Sebastià Taltavull.

Viu record per a les religioses difuntes, ara fa un any.

La parròquia des Castell va acollir, el diumenge 23, una missa en memòria de les tres religioses mortes en tràgic accident a la carretera de Son Olivaret. Sor Antònia Cots, Sor Isabel Olaiz i Sor Antònia Pieras, van ser recordades per la CONFER, en l'Eucaristia que va ser presidida pel Sr. Bisbe.

El desenvolupament de les persones majors.

Caritas Diocesana i la Delegació de Pastoral de la Salut van organitzar unes "Jornades amb Majors i per a Majors" a la Unitat Sanitària des Mercadal. Unes 70 persones van prendre part de les conferències que oferiren Miguel Ángel Millán, dels serveis generals de Caritas Espanyola; i Joan Viñas, de l'Àmbit Maria Corral i fundador del moviment cristià de persones majors, Vida Creixent.

Creada una comissió mixta sobre patrimoni.

El Bisbat de Menorca i el Consell Insular menorquí establiren un nou conveni de coordinació i col·laboració amb la finalitat de garantir la conservació dels béns històrics, culturals i artístics de l'Església menorquina. En la firma del conveni, signada el divendres 28 al matí, hi foren presents el Sr. Bisbe, el president Cristòfol Triay, a més del vicari general i el conseller de Cultura. Fruit del conveni es crea una comissió mixta que, salvaguardant l'ús litúrgic, vetllarà per la conservació i rehabilitació del patrimoni eclesial.

Ciutadella celebra a Maria Auxiliadora en el centenari salesià.

La festa de Maria Auxiliadora va estar marcada enguany pels cent anys de presència salesiana a Ciutadella que es compleix al 1999. A més de l'acte d'homenatge per part de l'Ajuntament de Ciutadella a l'obra salesiana, la presència de la majoria de salesians ciutadellencs va posar la nota característica de la diada. El Sr. Bisbe ha presidit enguany el tridu eucarístic, a més de la tradicional processó i l'Eucaristia del diumenge.

JUNY

Recordant la Companyia de Maria.

Amb motiu dels cinquanta anys de la canonització de santa Joana de Lestonnac, la congregació religiosa de la Companyia de Maria, present a Ciutadella fins al 1989, va organitzar una conferència sobre la santa i una missa d'acció de gràcies a la Catedral, presidida pel Sr. Bisbe. Els actes van tenir lloc el divendres i dissabte 4 i 5.

L'Església menorquina celebra el Corpus Christi.

El dimenge 6 la comunitat cristiana a Menorca va celebrar, un any més, la tradicional festa del Corpus, jornada elegida com el Dia de la Caritat. A la concelebració eucarística de la Catedral, el Sr. Bisbe va manifestar que "la caritat no és només una obligació de Caritas, el Sr. Bisbe va manifestar que "la caritat no és només una obligació de Caritas, sinó un deute de tots els cristians". Per la seva part, Sebastià Marquès, director de Caritas Diocesana de Menorca, va manifestar que la sensibilització dels menorquins envers les necessitats dels més pobres ha crescut i no hauria de minvar.

Els carrers de Ciutadella, Maó i Es Migjorn van veure passar el Cos de Jesucrist, en les seves respectives processons.

El Sr. Bisbe es reuneix un any més amb els periodistes.

El Toro va ser escenari, com quasi cada any, de la trobada anual del Sr. Bisbe i els membres de la Delegació de Mitjans de Comunicació amb els professionals de la comunicació de l'Illa. A la trobada d'enguany, hi prengué part el bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Joan Carrera Planas, qui explicà el paper de l'Església en el camp dels 'mass media' i les relacions entre la Cadena COPE i l'episcopat català. La trobada, que va tenir lloc el dilluns 7, va ser el preludi d'una conferència del bisbe Carrera al Cercle Artístic de Ciutadella.

Mans Unides inaugura nou local a Ciutadella.

El dimarts 8, al capvespre, Mans Unides inaugurava un nou local a Ciutadella, al camí de Maó, cedit per part de l'Ajuntament ciutadellenc. El local es posa en funcionament amb el fi de desenvolupar les tasques del voluntariat de l'organització i tenir exposats els seus treballs a la venda del públic. A l'acte assistí el Sr. Bisbe i Milagros Pons, presidenta de l'entitat, a més de l'alcadesa de Ciutadella, Assumpta Vinent, i nombrosos voluntaris i simpatitzants.

Aprovat el Pla Pastoral Diocesà 1999-2002 pels dos consells consultius de la Diòcesi

Els Consells de Pastoral i del Presbiteri van acabar els treballs del Pla Pastoral pels pròxims tres anys en què Família, Joventut i Ensenyament són les tres àrees prioritàries. El Sr. Bisbe va signar el decret d'aprovació, a l'igual que

es va aprovar el nou Organigrama Diocesà que aglutina les delegacions diocesanes en tres grans sectors pastorals. La reunió va tenir lloc al Seminari el dissabte 12. Per altra part, el Sr. Bisbe, acompanyat del vicari general i d'alguns laics, va presentar el Pla Pastoral als mitjans de comunicació el dimecres 16.

Festa del beat Escrivà de Balaguer al Sant Crist de Ciutadella.

L'últim dia del mes, dia 30, l'Opus Dei va celebrar la festa anual del seu fundador. La celebració de l'Eucaristia va ser presidida per Mn. Llorenç Bagur i alguns preveres diocesans. L'església del Sant Crist va agrupar un bon grup de simpatitzants de l'obra cristiana.

Reunió de l'episcopat balear a Palma.

El Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, acompanyat del vicari general, es traslladà a Palma per assistir, el dimecres 30, a una nova reunió dels bisbes de les Balears, en la qual continuaran els treballs en l'elaboració d'una nova pastoral familiar.

JULIOL

Treballs arqueològics a la Catedral menorquina.

A principis del mes de juliol, i seguint els treballs del Pla Director de la Catedral de Menorca, es realitzaren unes cates arqueològiques amb l'objectiu d'estudiar les possibles restes de l'època romana i àrab, i les construccions religioses de les dues èpoques anteriors a la Seu actual.

El 9 de juliol a Ciutadella.

Un any més la Catedral va vestir-se de festa per commemorar la resistència de la ciutat a l'assalt dels turcs de 1558. La celebració de l'Eucaristia va ser presidida pel vicari general, Mn. Sebastià Taltavull.

Pere Bagur Coca, nou delegat de Cope Menorca.

El fins ara redactor cap de Cope a Menorca, Pere Bagur Coca, i fins al 1998 cap de premsa del Bisbat, va ser nomenat delegat insular pel consell d'administració de l'emissora amb l'acord de la reunió del 28 de juny.

Menorca celebra, un any més, la festivitats de la Mare de Déu del Carme.

Diversos pobles de l'Illa han celebrat com cada any la festa del Carme amb diversos actes de culte i de tradició popular, com les processons marítimes. Enguany el Sr. Bisbe va presidir el culte de la capella de les germanes carmelites de Ciutadella.

El Consell Pastoral tanca les seves reunions del curs amb el debat sobre el sagrament de la Confirmació.

Reunits al palau episcopal, el dissabte 17, el Consell Pastoral Diocesà va debatre sobre la necessitat de modificar l'edat de la Confirmació en l'elaboració de la revisió dels Directori Sacramental. Aquesta revisió continuarà el pròxim curs i ve sol·licitada pels acords aprovats en l'Assemblea Diocesana, clausurada l'abril del 1998.

Missa pel màrtir Joan Huguet Cardona.

El 23 de juliol es va celebrar al cementeri de Ferreries una missa en sufragi del màrtir prevere Joan Huguet, mort tal dia del 1936. El procés de beatificació del màrtir Huguet camina endavant i en la seva etapa final.

Peregrinant a Santiago de Compostel·la.

Diversos grups parroquials han peregrinat a Santiago, a terres gallegues, amb motiu de l'any sant compostel·là. Les parròquies de la Concepció, Santa Maria, El Roser des Castell, formen part d'aquests grups.

Nomenats cinc nous delegats.

A darrera hora del 30 de juliol, el Sr. Bisbe va signar els nomenaments per al pròxim curs. Entre ells cal esmentar el de cinc nous delegats: Família i Vida (Mn. Rafel Portella); Ensenyament (Mn. Jesús Llompart); Vida Consagrada (P. Isidre Serdà); Missions i Cooperació entre les esglésies (Mn. Josep Manguán); i Mitjans de Comunicació (Sr. Guillem Ferrer). Entre els nomenaments parroquials cal fer menció de: Rector de Sant Antoni Maria Claret de Ciutadella (Mn. Rafel Portella), capellà de Santa Clara (Mn. Modest Camps); rector de Sant Francesc d'Assís de Maó (Mn. Joan Miquel Sastre); Rector de Santa Eulàlia de Maó (Mn. Cristòfol Vidal); capellà de l'ermita de Gràcia (Mn. Josep Manguán); vicari del Carme de Maó (Mn. Josep Lluís Ponsetí).

Gabinet de Comunicació

SECCIÓ DOCUMENTAL

CARTA DEL PAPA JOAN PAU II ALS ARTISTES

Als qui es dediquen apassionadament a cercar noves “epifanies” de la bellesa per oferir-les al món a través de la creació artística.

“Déu veié tot el que havia fet, i estava molt bé” (Gn 1,31).

1.- L'artista, imatge de Déu Creador.

Ningú millor que vosaltres, artistes, genials constructors de la bellesa, pot intuir quelcom dels “pathos” amb què Déu, a l'alba de la creació, va contemplar l'obra de les seves mans. Un eco d'aquell sentiment s'ha reflectit moltes vegades en la mirada en què vosaltres, igual que els artistes de tots els temps, atrets per l'esbalaïment de l'ancestral poder dels sons i de les paraules, dels colors i de les formes, heu admirat l'obra de la vostra inspiració, i fins hi heu descobert la ressonància d'aquell misteri de la creació, al qual Déu, únic Creador de totes les coses, ha volgut associar-vos d'alguna manera.

Per això m'ha semblat que no hi ha paraules més apropiades que les del Gènesi per començar aquesta carta dirigida a vosaltres, als quals em sento unit per experiències que remunten molt enrere en el temps i han marcat la meua vida d'una manera inesborrable. Amb aquest text em vull situar en el camí del fecund diàleg de l'Església amb els artistes que, en dos mil anys d'història, no s'ha interromput mai, i es presenta també ric de perspectives de futur en el llindar del tercer mil·lenni.

En realitat, es tracta d'un diàleg motivat no tan sols per circumstàncies històriques o per raons funcionals, sinó també basat en la mateixa essència tant de l'experiència religiosa com de la creació artística. La pàgina inicial de la Bíblia ens presenta Déu quasi com el model exemplar de cada persona que produeix una obra: en l'home artífex es reflecteix la seva imatge de Creador. Aquesta relació es posa en evidència en la llengua polonesa, gràcies a la semblança en el lèxic entre les paraules “stwóeca” (creador) i “twórcam” (artífex).

Quina diferència hi ha entre “creador” i “artífex”? El qui crea es dóna ell mateix, treu quelcom del no-res —“es nihilo sui et subiecti”, diem en llatí—, i això, en sentit estricte, és la manera de procedir exclusiva de l'Omnipotent. L'artífex, per contra, fa servir quelcom que ja existeix i li dóna forma i sentit. Aquesta manera d'actuar és pròpia de l'home en tant que imatge de Déu. Com de fet, després d'haver dit que Déu va crear l'home i la dona “a imatge seva” (cf. Gn 1,27), la Bíblia afegix que els confià la comesa de dominar la terra (Cf. Gn 1,28). Era l'últim dia de la creació (cf. Gn 1, 28-31). Durant els dies anteriors, com si marqués el ritme de l'evolució còsmica, el Senyor havia creat l'univers. Al final va crear l'home, el fruit més noble del seu projecte, i li va sotmetre el món visible com un camp immens on pogués expressar la seva capacitat creadora.

Així doncs, Déu ha cridat l'home a l'existència i li ha transmès la comesa de ser artífex. En la "creació artística", l'home es revela més que mai "imatge de Déu". Ho fa, sobretot, plasmant la meravellosa "matèria" de la seva mateixa humanitat i exercint després un domini creatiu sobre l'univers que el volta. L'Artista diví, amb una condescendència admirable, transmet a l'artista humà una espurna de la seva saviesa transcendent, i el crida a compartir la seva potència creadora. Òbviament, és una participació que deixa intacta la distància infinita entre el Creador i la criatura, com feia observar el cardenal Nicolau de Cusa: "L'art crador, que l'ànima té la sort d'allotjar, no s'identifica amb aquell art per essència que és Déu, sinó que n'és tan sols una comunicació i una participació".

Per això l'artista, com més conscient és del seu "do", més se sent mogut a mirar cap a ell mateix i cap a tota la creació, amb ulls capaços de contemplar i d'agrair, bo i alçant a Déu un himne de lloança. Només així es pot comprendre a fons ell mateix, amb la seva vocació i missió.

2. L'especial vocació de l'artista.

No tothom és cridat a ser artista en el sentit específic de la paraula. Però, segons l'expressió del Gènesi, a cada home se li confia la comesa de ser artífex de la seva pròpia vida: d'alguna manera, n'ha de fer una obra d'art, una obra mestra.

És important d'entendre la distinció però també la connexió, entre aquestes dues facetes de l'activitat humana. La distinció és evident. Una cosa és la disposició per la qual l'ésser humà és autor dels seus propis actes i responsable del seu valor moral i una altra la disposició per la qual és artista i sap actuar segons les exigències de l'art, bo i acollint amb fidelitat els seus dictàmens específics.² Per això l'artista és capaç de produir objectes, però això sol encara no diu res sobre les seves disposicions morals. En aquest cas, de fet, no es tracta de realitzar-se un mateix, de formar la pròpia personalitat, sinó solament de posar en acte les capacitats operatives, donant forma estètica a les idees concebudes a l'enteniment.

Però, si la distinció és fonamental, no ho és menys la connexió entre aquestes dues disposicions, la moral i l'artística. Aquestes es condicionen profundament de faiso recíproca. En efecte, quan modela una obra, l'artista s'expressa ell mateix, fins al punt que la seva producció és un reflex singular del seu mateix ésser d'allò que ell és i de com és. Això es confirma en la història de la humanitat: l'artista, quan realitza una obra mestra, no sols dóna vida a la seva obra, sinó que per mitjà d'ella, d'una certa manera, també descobreix la seva pròpia personalitat. En l'art troba una dimensió nova i un canal extraordinari d'expressió per al seu creixement espiritual. Per mitjà de les seves obres, l'artista parla i es comunica amb els altres. Per això la història de l'art no és tan sols la història de les obres, sinó també dels homes. Les obres d'art parlen dels seus autors, introdueixen en el creixement de la seva intimitat i revelen la contribució original que ofereixen a la història de la cultura.

3. La vocació artística al servei de la bellesa.

Un conegut poeta polonès, Cyprian Norwid, escriu: “La bellesa serveix per entusiasmar en el treball; el treball, per ressorgir”.³

El tema de la bellesa és propi d’una reflexió sobre l’art. Ja s’ha vist quan he recordat la mirada complaguda de Déu davant la creació. En notar que el que havia creat era bo, Déu va veure també que era formós. ‘La relació entre bo i bell desvetlla reflexions suggestives. La bellesa en un cert sentit, és l’expressió visible del bé, així com el bé és la condició metafísica de la bellesa. Els grecs ho havien comprès bé. Van unir els dos conceptes i van encunyar una paraula que els conté tots dos: “kalokagathia”, és a dir “bellesa-bondat”. En aquest sentit escriu Plató: “El poder del Bé s’ha refugiat en la naturalesa del Bell”.⁵

És vivint i treballant com l’home estableix la seva relació pròpia amb l’ésser, amb la veritat i amb el bé. L’artista viu una relació peculiar amb la bellesa. En un sentit molt real podem dir que la bellesa és la vocació a què el Creador el crida amb el do del “talent artístic”. I aquest, ben cert, també és un talent que cal desenrotllar segons la lògica de la paràbola evangèlica dels talents (cf. Mt 25, 14-30).

Aquí entrem en un punt essencial. El qui percep en ell mateix aquesta mena d’espurneig diví, que és la vocació artística -de poeta, d’escriptor, de pintor, d’escultor, d’arquitecte, de músic, d’actor, etc.-, s’adona al mateix temps de l’obligació de no malversar aquest talent, sinó de desenrotllar-lo per posar-lo al servei del proïsme i de tota la humanitat.

4. L’artista i el bé comú.

La societat necessita artistes, de la mateixa manera que necessita científics, tècnics, treballadors, professionals, així com testimonis de la fe, mestres, pares i mares, que garanteixin el creixement de la persona i el desenrotllament de la comunitat per mitjà d’aquest art eminent que és “l’art d’educar”. En l’ampli panorama cultural de cada nació, els artistes hi tenen el seu lloc propi. Precisament perquè obeeixen a la seva inspiració en la realització d’obres veritablement vàlides i belles, no sols enriqueixen el patrimoni cultural de cada nació i de tota la humanitat, sinó que fan un servei social qualificat en benefici del bé comú.

La diferent vocació de cada artista, alhora que determina l’àmbit del seu servei, indica les tasques que ha d’assumir, el treball dur a què s’ha de sotmetre i la responsabilitat que ha d’enfrontar. Un artista conscient de tot això sap també que ha de treballar sense deixar-se dur per la recerca d’una glòria banal o l’avidesa d’una popularitat fàcil, i menys encara per l’ambició de possibles guanys personals. Hi ha, doncs, una ètica o, més ben dit, una “espiritualitat” del servei artístic, que d’una manera pròpia contribueix a la vida i al renaixement d’un poble. Sembla que és això el que Cyprian Norwid vol al·ludir quan diu: “La bellesa serveix per entusiasmar en el treball; el treball, per ressorgir”.

5. L'art en el misteri del Verb encarnat.

La llei de l'Antic Testament presenta una prohibició explícita de representar Déu invisible i inexpressable amb l'ajuda d'una "imatge esculpida o de metall fos" (Dt 27,25), perquè Déu trascendeix tota representació material: "Jo sóc el qui sóc" (Ex 3, 14). Això no obstant, en el misteri de l'Encarnació el Fill de Déu en persona s'ha fet visible: "Quan arribà la plenitud del temps, Déu va enviar el seu Fill, nascut de dona" (Ga 4,4). Déu s'ha fet home en Jesucrist, el qual ha passat a ser així "el punt de referència per comprendre l'enigma de l'existència humana, del món creat i de Déu mateix".

Aquesta manifestació fonamenta del "Déu-Misteri" es presenta com una animació i un desafiament per als cristians, àdhuc en el pla de la creació artística. D'aquí deriva un desenrotllament de la bellesa que ha pouat la saba precisament del misteri de l'Encarnació. El Fill de Déu, fent-se home, ha introduït en la història de la humanitat tota la riquesa evangèlica de la veritat i del bé, i amb ella ha manifestat també una nova dimensió de la bellesa, de la qual és ple el missatge evangèlic.

Així la sagrada Escriptura s'ha convertit en una mena de "vocabulari immens" (P.Claudiel) i d'"Atles iconogràfics" (M.Chagall), del qual s'han nodrit la cultura i l'art cristians. El mateix Antic Testament, interpretat a la llum del Nou, ha donat lloc a inesgotables filons d'inspiració. A partir de les narracions de la creació, del pecat, del diluvi, del cicle dels patriarques, dels esdeveniments de l'Èxode i de tants altres episodis i personatges de la història de la salvació, el text bíblic ha inspirat la imaginació de pintors, poetes, músics i autors de teatre i de cine. Una figura com la de Job, per citar només un exemple, amb la seva escruixidora i sempre actual problemàtica del dolor, continua despertant l'interès filosòfic, literari i artístic. I, què direm del Nou Testament? Des del Nadal al Gòglota, des de la Transfiguració a la Resurrecció, des dels miracles als ensenyaments de Crist arribant fins als esdeveniments contats als Actes del Apòstols o descrits per l'Apocalipsi en clau escatològica, la paraula bíblica s'ha fet incomptables vegades imatge, música o poesia, evocant, amb el llenguatge de l'art, el misteri del 'Verb encarnat'.

Tot això constitueix un gran capítol de fe i de bellesa en la història de la cultura, del qual s'ha beneficiat especialment els creients en llur experiència d'oració i de vida. Per a molts d'ells, en èpoques d'escassa alfabetització, les expressions figuratives de la Bíblia van representar fins i tot una concreta mediació catequística. Però, per a tothom, creients o no, les obres inspirades en l'Esctura són un reflex del misteri insondable que envolta del món i s'hi fa present.

6. Aliança fecunda entre l'Evangelí i l'art.

L'autèntica intuïció artística va més enllà del que perceben els sentits i, penetrant la realitat, intenta interpretar el seu misteri amagat. Aquesta intuïció surt del fons

de l'ànima humana, allí on l'aspiració de donar sentit a la pròpia vida és acompanyada per la percepció fugaç de la bellesa i de la unitat misteriosa de les coses. Tots els artistes tenen en comú l'experiència de la distància insondable que hi ha entre l'obra de les seves mans, per encertada que sigui, i la perfecció fulgurant de la bellesa percebuda en el fervor del moment creatiu: allò que arriben a expressar en el que pinten, esculpeixen o creen és només un pàl·lid reflex de la resplendor que, durant breus instants, ha brillat als ulls del seu esperit.

D'això, el creient no se'n meravella. Sap que, per un moment, s'ha abocat a l'abisme de llum que té la font originària en Déu. És que potser ha de sorprendre's que l'esperit quedi com aclaparat, fins al punt de no poder-se expressar més que amb un balbuceig? El veritable artista està disposat a reconèixer la seva limitació i fa seves les paraules de l'apòstol Pau, segons el qual "Déu no habita en temples fets amb les mans... i no hem de pensar que la divinitat sigui semblant a l'or, l'argent o la pedra, modelats per l'art o l'enginy de l'home" (Ac 17,24.29). Si la realitat íntima de les coses ja està sempre "més enllà" de les capacitats de penetració humana, com més no hi estarà Déu en la profunditat del seu misteri insondable!

El coneixement de la fe és d'una altra naturalesa. Suposa un trobament personal amb Déu en Jesucrist. Però aquest coneixement també pot enriquir-se a través de la intuïció artística. Un model eloqüent de contemplació estètica que s'eleva en la fe, el trobem, per exemple, en les obres del Beat Angèlic. En aquest sentit, és molt significativa la lauda extàtica que sant Francesc d'Assís repeteix dues vegades en la "chartula" composta després d'haver rebut els estigmes de Crist a la muntanya Verna: "Vós sou la bellesa... Vós sou la bellesa!"⁸ Sant Bonaventura comenta: "Contemplava en les coses formoses el Formosíssim i, seguint les petjades impreses en les criatures, seguia pertot arreu l'Estimat".⁹

Troblem una sensibilitat semblant en l'espiritualitat oriental, on Crist és qualificat com "el Bellíssim, de bellesa superior a tots els mortals".¹⁰ Macari el Gran comenta d'aquesta manera la bellesa transfigurant i alliberadora del Ressuscitat: "L'ànima que ha estat plenament il·luminada per la bellesa indicible de la glòria lluminosa del rostre de Crist, és plena de l'Esperit Sant... tota ella és ull, tota ella és llum, tota ella és rostre".¹¹

Tota forma autèntica d'art és, a la seva manera, un camí d'accés a la realitat més profunda de l'home i del món. Per això constitueix un apropament molt vàlid a l'horitzó de la fe, on la vicissitud humana troba la seva interpretació completa. És aquest el motiu pel qual la plenitud evangèlica de la veritat va desvetllar, des del principi, l'interès dels artistes, particularment sensibles a totes les manifestacions de la bellesa íntima de la realitat.

7. Els principis

L'art que el cristianisme va trobar als seus començaments era el fruit madur del món clàssic, presentava els seus cànons estètics i alhora transmetia els seus valors.

La fe imposava als cristians, tant en el camp de la vida i del pensament com en el de l'art, un discerniment que no permetrà una recepció automàtica d'aquest patrimoni. Així, l'art d'inspiració cristiana va començar d'una manera callada, vinculada estretament a la necessitat dels creients de buscar signes amb què expressar, basant-se en l'Escriptura, els misteris de la fe i de disposar tot alhora d'un "codi simbòlic", gràcies al qual es poguessin reconèixer i identificar-se, especialment durant els temps difícils de la persecució. Qui no recorda aquells símbols que van ser també els primers inicis d'un art pictòric o plàstic? El peix, els pans o el pastor evocaven el misteri, i arribaven a ser, gairebé insensiblement, esbossos d'un art nou.

Quan, amb l'edicte de Constantí, es va permetre als cristians d'expressar-se amb plena llibertat, l'art va convertir-se en un conducte privilegiat de manifestació de la fe. Van començar a construir-se en un conducte privilegiat de manifestació de la fe. Van començar a construir-se majestuoses basíliques, on s'aplicaven els cànons arquitectònics del paganisme antic, adaptats, això sí, a les exigències del nou culte. Com podem deixar de recordar, si més no, les antigues Basíliques de Sant Pere i de Sant Joan del Laterà. Construïdes a compte del mateix Constantí, o aquesta joia de l'art bizantí, la Hagia Sophia de Constantinoble, tan estimada per Justinià?

Mentre l'arquitectura dissenyava l'espai sagrat, la necessitat de contemplar el misteri i de proposar-lo d'una manera immediat als senzills va suscitar progressivament les primeres manifestacions de la pintura i l'escultura. Van sorgir també els primers rudiments d'un art de la paraula i del so. I, mentre Agustí incloïa entre els nombrosos temes de la seva producció un tractat "De música", Hilari, Ambròs, Prudenci, Efreem el Siri, Gregori de Nazianze i Paulí de Nola, per citar només alguns noms, es feien promotors d'una poesia cristiana, que sovint assolia un valor molt alt no sols teològic, sinó també literari. El seu programa poètic valorava les formes heretades dels clàssics, però s'inspirava en la saba pura de l'Evangelí, com sentenciava amb encert el sant poeta de Nola: L'art nostre és sols la fe, i Crist el nostre cant".¹² Per la seva banda, Gregori el Gran, amb la compilació de l'"Antiphonarium", posava poc després les bases per al desenrotllament orgànic d'una música sagrada tan original que d'ell ha pres el nom. Amb les seves inspirades modulacions, el cant gregorià es convertirà amb els segles en l'expressió melòdica característica de la fe de l'Església en la celebració litúrgica dels sagrats misteris. El "bell" es conjungava amb el "veritable", perquè també, a través dels camins de l'art, els esperits fossin elevats de la realitat sensible a la realitat externa.

En aquest itinerari no han faltat moments difícils. Precisament, l'antiguitat va conèixer una aspra controvèrsia sobre la representació el misteri cristià, que ha passat a la història amb el nom de "lluita iconoclasta". Les imatges sagrades, molt difoses en la devoció del poble de Déu, van ser objecte d'una contestació violenta. El Concili celebrat a Nicea l'any 787, que establí la licitud de les imatges i dels seus cultes, fou un esdeveniment històric no sols per a la fe, sinó també per a la mateixa cultura. L'argument decisiu invocat pels bisbes per dirimir la discussió va

ser el misteri de l'Encarnació: si el Fill de Déu ha entrat al món de les realitats visibles bastint un pont amb la seva humanitat entre el visible i l'invisible, d'una manera semblant es pot pensar que una representació del misteri pot emprar-se, en la lògica del signe, com una evocació sensible del misteri. La imatge no es venera per ella mateixa, sinó que porta cap al subject representant.¹³

8. L'Edat Mitjana

Els segles següents van ser testimonis d'un gran desenrotllament de l'art cristià. A l'Orient va continuar espendorosament l'art de les icones, vinculat a significatius canons teològics i estètics, i recolzat en la convicció que, en un cert sentit, la icona és un sacrament. Tal com passa d'una manera anàloga amb els sacraments, la imatge fa present el misteri de l'Encarnació en algun dels seus aspectes. Precisament per això la bellesa de la imatge o icona pot ser admirada, sobretot, dintre un temple, amb llànties que cremen i produeixen una infinitat de reflexos de llum en la penombra. Escriu sobre això Pavel Florenskij: "L'or, bàrbar, pesat i fútil a la llum difusa del dia, es revifa a la llum tremolosa d'una llàntia o d'un ciri, puix que resplendeix en miríades d'espurnes, i fa pressentir unes altres llums no terrenals que emanen els espais del cel".¹⁴

A l'Occident els punts de vista de què parteixen els artistes són molt diversos. Depenen, en part, de les conviccions de fons pròpies de l'ambient cultural del seu temps. El patrimoni artístic que s'ha anat formant enllà dels segles compta amb moltes obres sagrades de gran inspiració, que provoquen una admiració profunda fins en l'observador d'avui. S'aprecia, de primer antuvi, en les grans construccions destinades al culte, on la funcionalitat es conjuga sempre amb la fantasia, la qual es deixa inspirar pel sentit de la bellesa i per la intuïció del misteri. D'aquí neixen els estils tan coneguts en la història de l'art. La força i la senzillesa del romànic, palesada en les catedrals i en els monestirs, es va desenrotllant gradualment cap a l'esveltesa i l'esplendor del gòtic. En aquestes formes no s'aprecia tan sols el geni d'un artista, sinó l'ànima d'un poble. En el joc de llums i ombres, en les formes, adès robustes, adès estilitzades, hi intervenen consideracions de tècnica estructural, però també les tensions característiques de l'experiència de Déu, misteri "tremend" i "fascinant". Com podríem sintetitzar amb poques paraules, i per a les diverses expressions de l'art, el poder creatiu dels llargs segles de l'edat mitjana cristiana? Una cultura sencera, bé que sempre amb les limitacions pròpies de tot el que és humà, va impregnar-se de l'Evangelí i, quan el pensament teològic produïa la "Summa" de sant Tomàs, l'art de les esglésies doblegava la matèria a l'adoració del misteri, i un gran poeta Dante Aligheri podria compondre "aquest poema sant, en el qual mà posaren cel i terra",¹⁵ com ell mateix anomenava la Divina Comèdia.

9. Humanisme i Renaixement

El fèrtil ambient cultural dins el qual va produir-se l'extraordinària florida artística de l'Humanisme i el Renaixement, també té repercussions significatives en

la manera com els artistes d'aquest període aborden el tema religiós. Naturalment, almenys pel que fa als artistes més importants, les inspiracions són tant com els estils. Però no és la meua intenció recordar coses que vosaltres, els artistes, sabeu sobradament. Escrivint-vos des d'aquest Palau Apostòlic, que és també com un tresor d'obres mestres potser únic en el món, més aviat voldria fer-me veu dels grans artistes que aquí van prodigar la riquesa del seu geni, amarat sovint d'una gran profunditat espiritual. Des d'aquí parla Miquel Àngel, que a la Capella Sistina, des de la Creació al Judici Universal, ha recollit d'alguna manera el drama i el misteri del món, donant rostre a Déu Pare, a Crist jutge i a l'home en el seu camí fatigós dels orígens cap a la fi de la història. Des d'aquí parla el geni delicat i profund de Rafael, presentant amb la varietat de les seves pontures, i especialment amb la "Disputa" de l'Apartament de la Signatura, el misteri de la revelació del Déu Trinitari, que en l'Eucaristia es fa companyia de l'home i projecta llum sobre les expectatives de la intel·ligència humana. Des d'aquí, des de la majestuosa Basílica dedicada al Príncep dels Apòstols, des de la columnata que arrenca de les seves portes com dos braços oberts per acollir la humanitat, continuen parlant encara Bramante, Bernini o Madrino, per citar només el més gran, oferint plàsticament el misteri que fa de l'Església una comunitat universal, hospitalària, mare i companya de viatge de cada home en la recerca de Déu.

L'art sagrat ha trobat en aquest complex extraordinari una expressió de força excepcional d'un valor perenne, estètic i religiós a la vegada. Sia sota l'impuls de l'Humanisme i del Renaixement, sia per la influència de les successives tendències de la cultura i de la ciència, la seva característica més destacada és l'interès creixent envers l'home, el món i la realitat de la història. Aquest interès d'ell mateix, no suposa de cap manera un perill per a la fe cristina, centrada en el misteri de l'Encarnació, i doncs en la valoració de l'home per part de Déu. Ho demostren precisament els grans artistes que acabem d'esmentar. N'hi ha prou de pensar en la manera com Miquel Àngel expressa, en les seves pintures i escultures, la bellesa del cos humà.¹⁶

D'altra banda, en el nou ambient dels darrers segles, quan sembla que una part de la societat s'ha fet indiferent a la fe, tampoc l'art religiós no ha interromput el seu camí. La constatació s'amplia si, de les arts figuratives, passem a considerar el gran desenvolupament que també, en aquest període de temps, ha tingut la música sagrada, destinada a les celebracions litúrgiques o, si més no, vinculada a temes religiosos. A més de tants artistes que s'hi han dedicat amb preferència -recordem Pier Luigi da Palestrina, Orlando di Lasso Tomás Luis de Victoria-, és ben sabut que molts grans compositors -des de Händel a Bach, des de Moart a Schubert, des de Beethoven a Berlioz, des de Liszt a Verdo- ens ha deixat igualment obres d'una gran inspiració en aquest camp.

10. Cap a un diàleg renovat

És cert, tanmateix, que durant l'edat moderna, al costat d'aquest humanisme cristià que ha continuat produint significatives obres de cultura i d'art, també s'ha

anat afirmant progressivament una forma d'humanisme caracteritzat per l'absència de Déu i sovint per l'oposició contra ell. De vegades, aquest clima ha portat a una certa separació entre el món de l'art i el de la fe, almenys en el sentit d'un menor interès de molts artistes envers els temes religiosos.

Vosaltres sabeu que malgrat això, l'Església ha continuat tenint una gran estimació a l'art com a tal. L'art, fins i tot més enllà de les seves expressions típicament religioses, quan és autèntic, té una íntima afinitat amb el món de la fe, de manera que, àdhuc en les condicions de desinterès de la cultura envers l'Església, precisament l'art continua essent una mena de pont estès cap a l'experiència religiosa. En tant que recerca de la bellesa, fruit d'una imaginació que va més enllà de la quotidianitat, és per la seva naturalesa una mena de crida al Misteri. Fins quan escodrinya les profunditats més fosques de l'ànima o els aspectes més desconcertants del mal, l'artista, d'alguna manera, es fa portaveu de l'expectativa universal de redempció.

Així es comprèn l'interès especial de l'Església en el diàleg amb l'art i el seu desig que, a la vegada, es produeixi una nova aliança amb els artistes, tal com anhelava el meu venerat predecessor Pau VI en el seu vibrant discurs dirigit als artistes durant la trobada especial a la Capella Sistina el 7 de maig de 1964.¹⁷ L'Església espera que d'aquesta col.laboració surti una renovada "epifania" de la bellesa per al nostre temps, així com les respostes adequades a les exigències pròpies de la comunitat cristiana.

11. En l'esperit del Concili Vaticà II

El Concili Vaticà II ha posat les bases d'una relació renovada entre l'Església i la cultura, que també té repercussions immediates en el món de l'art. És una relació que es presenta sota el signe de l'amistat, de l'obertura i del diàleg. En la Constitució pastoral "Gaudium et spes", els pares conciliars van subratllar la "gran importància" de la literatura i les arts en la vida de l'home: "També la literatura i l'art tenen una gran importància per a la vida de l'Església, ja que pretenen estudiar el caràcter propi de l'home, els seus problemes i la seva experiència en l'esforç per conèixer millor i perfeccionar-se ell mateix i el món: s'afanyen a descobrir la seva situació en la història i en l'univers, per il.luminar les misèries i les alegries, les necessitats i les capacitats dels homes i per dissenyar un detí millor que a l'home".¹⁸

Sobre aquesta base, a l'acabament del Concili, els pares van dirigir una salutació i una crida als artistes: "Aquest món en què vivim -deien- té necessitat de la bellesa per no caure en la desesperació. La bellesa, com la veritat, posa alegria al cor dels homes: és el fruit preciós que resisteix la usura del temps, que uneix les generacions i fa que es comuniquin en l'admiració".¹⁹ Precisament en aquest esperit d'estima profunda a la bellesa, la Constitució "Sacrosanctum Concilium" sobre la Sagrada Litúrgia havia recordat la històrica amistat de l'Església amb l'art, i parlant més específicament de l'art sagrat, "punt culminant" de l'art religiós, no

va dubtar a considerar “noble misteri” l’activitat dels artistes quan les seves obres són capaces de reflectir d’alguna manera la infinita bellesa de Déu i de dirigir el pensament dels homes vers ell.²⁰ També, per l’apotació de l’art religiós, “es manifesta millor el coneixement de Déu” i “la predicació evangèlica es fa més transparent a la intel·ligència humana”.²¹ Davant d’això no ha de sorprendre’ns l’afirmació del P. Marie Dominique Chenu, segons el qual, l’historiador de la teologia faria un treball incomplet, si no reservés la deguda atenció a les realitzacions artístiques, tant literàries com plàstiques, les quals, a llur manera, no són “tan sols il·lustracions estètiques, sinó veritables ‘llocs’ teològics”.²²

12. L’Església té necessitat de l’art.

Per transmetre el missatge que Crist li ha confiat, l’Església té necessitat de l’art. Ha de fer perceptible, més encara, fascinant tant com sigui possible, el món de l’esperit de les realitats invisibles, de Déu. Ha d’encunyar en fórmules significatives allò que en si mateix és inefable. Ara bé, l’art té aquesta capacitat peculiar de reflectir un o altre aspecte del missatge, traduint-lo en colors, formes o sons que ajuden la intuïció del qui contempla o escolta. I tot això sense privar el missatge mateix del seu valor transcendent, del seu halo de misteri.

L’Església té necessitat, particularment, d’aquells que saben realitzar tot això dins l’àmbit literari i figuratiu, servint-se de les infinites possibilitats de les imatges i de les seves connotacions simbòliques. Crist mateix ha utilitzat abundantment les imatges en la predicació plenament coherent amb la decisió de ser ell mateix, en l’Encarnació, icona del Déu invisible.

L’Església té també necessitat dels músics. Quantes peces sagrades han compost enllà dels segles persones profundament imbuïdes del sentit del misteri! Són incompatibles els creients que han alimentat la seva fe amb les melodies que han brollat del cor d’altres creients i han passat a formar part de la litúrgia o, si més no, són de molta ajuda per a la dignitat de les seves celebracions. En el cant, la fe s’experimenta amb exuberància d’alegria, d’amor i de confiada esperança en la intervenció salvífica de Déu.

L’Església té necessitat d’arquitectes, perquè ha de menester llocs on pugui reunir el poble cristià celebrar els misteris de la salvació. Després de les terribles destruccions de la darrera guerra mundial i de l’expansió de les metròpolis, molts arquitectes de la nova generació s’han format tenint en compte les exigències del culte cristià, i han confirmat així la capacitat d’inspiració que el tema religiós posseeix, àdhuc amb referència als criteris arquitectònics del nostre temps. En efecte, sovint s’han construït temples que són alhora llocs d’oració i autèntiques obres d’art.

13. I l’art, té necessitat de l’Església?

L’Església, doncs, té necessitat de l’art. Però, podem dir també que l’art té necessitat de l’Església? La pregunta pot semblar provocadora. En realitat, si

s'entén d'una manera apropiada, té una motivació legítima i profunda. L'artista sempre mira de trobar el sentit recòndit de les coses. I el seu afany és d'arribar a expressar el món de les realitat inefables. Com podríem ignorar, doncs, la gran inspiració que li pot venir d'aquesta mena de pàtria de l'ànima que és la religió? No és potser, l'àmbit religiós on es plantegen les preguntes personals més importants i on es busquen les respostes existencials definitives?

De fet, els temes religiosos són els més tractats pels artistes de totes les èpoques. L'Església ha recorregut a llur capacitat creativa per interpretar el missatge evangèlic i la seva aplicació completa en la vida de la comunitat cristiana. Aquesta col.laboració ha donat lloc a un mutu enriquiment espiritual. En definitiva, ha sortit beneficiada la comprensió de l'home, de la seva imatge autèntica i de la seva veritat. També s'ha posat en relleu una relació peculiar entre l'art i la revelació cristiana. Això no vol dir que el geni humà hagi estat incentivat també per altres contextos religiosos. N'hi ha prou de recordar l'art antic, especialment grec i romà, o l'art encara flòrid de les antiquíssimes civilitzacions de l'Orient. Emperò també és cert encara que el cristianisme, en virtut del dogma central de l'Encarnació del Verb de Déu, ofereix a l'artista un horitzó particularment ric de motius d'inspiració. Com fóra de gran la pobresa de l'art, si abandonava el filó inesgotable de l'Evangelí!

14. Crida als artistes

Amb aquesta carta m'adreço a vosaltres, artistes de tot el món, per confirmar-vos la meua estimació i per contribuir a reemprendre una cooperació més profitosa entre l'art i l'Església. La meua és una invitació a redescobrir la profunditat de la dimensió espiritual i religiosa que ha caracteritzat l'art de tots els temps en les seves formes expressives més nobles. En aquest sentit, us adreço una crida a vosaltres, artistes de la paraula escrita i oral, del teatre i de la música, de les arts plàstiques i de les més modernes tecnologies de la comunicació. Faig una crida especial als artistes cristians. Vull recordar a cadascun de vosaltres que l'aliança establerta des de sempre entre l'Evangelí i l'art, més enllà de les exigències funcionals, implica la invitació a endinsar-se amb intuïció creativa en el misteri del Déu encarnat i, al mateix temps, en el misteri de l'home.

En un cert sentit, tot ésser humà és un desconegut per a ell mateix. Jesucrist no solament revela Déu, sinó que "manifesta plenament l'home al mateix home".²³ En Crist, Déu ha reconciliat el món amb ell mateix. Tots els creients són cridats a donar-ne testimoni; però us toca a vosaltres, homes i dones que heu dedicat la vostra vida a l'art, de dir amb la riquesa de la vostra genialitat que en Crist el món ha estat redimit: redimit l'home, redimit el cos humà, redimida tota la creació, de la qual sant Pau ha escrit que sera amb deler "la revelació dels fills de Déu" (Rm8,19). Espera la revelació dels fills de Déu també mitjançant l'art i en l'art.

Aquesta és la vostra missió. En contacte amb les obres d'art, la humanitat de tots els temps -també la d'avui- espera rebre llum sobre la seva direcció i el seu destí.

15. Esperit creador i inspiració artística.

A l'Església resona sovint la invocació a l'Esperit Sant: *Veni, Creator Spiritus...* “Veni, Creador Esperit,/els qui us volen visiteu/i ompli la gràcia del cel/ els cors que vós heu creat”.²⁴

L'esperit Sant, el “buf” (“ruah”), és aquell a qui es refereix el llibre del Gènesi: “La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien l'oceà, i el vent de Déu batia les ales sobre l'aigua” (1,2). Hi ha una gran afinitat entre les paraules “buf”, “inspiració” i “inspiració”. L'esperit és l'artista misteriós de l'univers. En la perspectiva del tercer mil·lenni, voldria que tots els artistes rebessin abundantment el do de les inspiracions relatives, de les quals brota tota obra d'art autèntica.

Estimats artistes, sabeu prou bé que hi ha molts estímuls, interiors i exteriors, que poden inspirar el vostre talent. Tanmateix, en tota inspiració autèntica, no manca una certa vibració d'aquell “buf” amb què l'Esperit creador impregnava des del principi l'obra de la creació. Presidint sobre les lleis misterioses que governen l'univers, el buf diví de l'Esperit creador es troba amb el geni de l'home i dona impuls a la seva capacitat creativa. Li aboca una mena d'il·luminació interior, que uneix tot alhora la tendència a la bondat i a la bellesa, li desperta les energies del pensament i del cor i així el fa apte per concebre la idea i donar-li forma en l'obra d'art. És llavors que es parla justament, bé que d'una manera anàloga, de “moments de gràcia”, perquè l'ésser humà és capaç de tenir una certa experiència de l'Absolut que el transcendeix.

16. La “Bellesa” que salva

Som al llinar del tercer mil·lenni, i us desitjo a tots vosaltres, estimats artistes, que us arribin amb particular intensitat aquestes inspiracions creatives. Que la bellesa que transmeteu a les generacions del demà les provoqui a meravellar-se. Davant la sacralitat de la vida i de l'ésser humà, davant les meravelles de l'univers, l'única actitud apropiada és l'admiració. Des d'aquí, des de l'admiració, podrà brotar aquell entusiasme de què parla Nrwid en el poema a què em referia al principi. Els homes d'avui i de demà necessiten aquest entusiasme per enfrontar i superar els esdeveniments crucials que s'albiren a l'horitzó. Gràcies a aquesta admiració, després de cada moment de desviació, podrà rectificar reemprendre el camí. Precisament en aquest sentit s'ha dit amb profunda intuïció que “la bellesa salvarà el món”.

La bellesa es clau del misteri i una crida al transcendent. És una invitació a tastar la vida i a somiar el futur. Per això la bellesa de les coses creades no pot saciar del

tot i desvetlla aquella misteriosa nostàlgia de éu que un enamorat de la bellesa com sant Agustí va saber interpretar d'una manera inigualable: “Tard t’he estimat! Bellesa tan antiga i tan nova, tard t’he estimat!”.²⁶

Us desitjo, artistes del món, que els vostres camins tan diversos us portin vers aquell immens oceà de bellesa, on la sorpresa es converteix en admiració, esbalaïment i goig indicible.

Que el misteri del Crist ressuscitat, amb la contemplació del qual exulta aquests dies l’Església, us inspire i us orienti.

Que us acompanyi la Verge Santíssima, la “tota pulcra” que tants i tants artistes han plasmat i que el gran Dante contemplava en la resplandor del paradís, quan veia una Bellesa que, “en riure, encomanava una alegria que espurnejava als ulls dels altres sants”.²⁷

“Surt del desgavell caòtic el món de l’esperit”. Les paraules que Adam Mihiewicz escrivia en un moment de molta prova per a la pàtria polonesa,²⁸ em suggereixen un auspici per a vosaltres: que el vostre art contribueixi a la consolidació d’una bellesa autèntica que, quasi com l’espurneig de l’Esperit de Déu, transfiguri la matèria i obri les ànimes al sentit de les realitats eternes.

Amb els meus millors desigs.

El Vaticà, 4 d’abril de 1999, Pasqua de Resurrecció.

Joan Pau II

NOTES:

1 “Dialogus de ludo globi”. Lib. II: Philosophisch-Theologische Schriften, Viena 1967, p.332.

2. Les virtuts morals, i entre elles particularment a prudència permeten al subjecte d’obrar en harmonia amb el diteri del bé i del mal moral segons la “recta ratio agibilium” (el just criteri de la conducta. L’art, al contrari es defineix per la filosofia com la :”recta ratio factibilium” (el just criteri de les realitzacions).

³ Promtehidion: Pisma Wybrane, Varsòvia 1968, vol, 2, p. 216.

4 La versió grega dels Setant expressa adequadament aquest aspecte traduint el terme “tob” (bo) del text hebreu amb kalón (formós).

5 Filebo, 65A.

6 Carta encíclica “Fides et ratio” (14 de setembre de 1998), 80: AAS 91 (1999), 67.

7 Sant Gregori el Gran va formular magistralment aquest principi pedagògic en una carta del 599 al bisbe de Marsella. Serè: “La pintura s’empra en les esglésies

perquè els qui no saben de lletra, almenys mirant les parts, puguin llegir allò que no són capaços de desxifrar en els còdex.”. “Epistulae”, IX, 209: CCL 140 A. 1714.

8 Lloança al Déu altíssim. vv. 7 i 10:

“Fonti Francescane”, n. 261. Pàdua 1982. p.177.

9 “Legenda maior”, IX, 1, “Fonti Francescane, n.1162, 1.C., p. 911.

10 “Enkomia” de l’”Orthós” del Sant i Gran Dissabte.

11 Homilia, I, 2: PG 34,451.

12 “At nobis ars una fides et musica Christus” Carmen 20, 31: CCL 203, 144.

13 Cf. Carta apostòlica “Duodecimum saeculum”, amb motiu del XII centenari del II Concili de Nicea (4 de desembre de 1987). 8-9: AAs 80 (1988), 247-249.

14 “La prospettiva rovesciata ed altri scritti, Roma 1984, p. 63.

15 Paradís, XXV, 1-2.

16 Homilia durant la Missa al final dels treballs de restauració dels frescos de Miquel Àngel (8 d’Abril de 1994): L’Osservatore Romano, ed. setmanal en castellà, 15 d’abril de 1994, 12.

17 Cf. AAS 56 81964, 438-444.

18 Núm. 62.

19 Missatge als artistes (8 de desembre de 1965): AAS 54 (1966), 13.

20 Cf. Núm. 122.

21 Constitució pastoral “Gadium et spes” sobre l’Església en el món d’avui, 22.

22 “La teología nel XII secolo”, Jaca Book, Milà 1992, p.9.

23 Concili ecumènic Vaticà II, Constitució pastoral “Gaudium et spes” sobre el món d’avui, 22.

24

Himne de les Vespres de Pentecosta.

25 F. Dostoievski, “L’idiota”, III,8.

26 “Sero te amavi! Pulchritudo tam antiqua et tam nova, sero te amavi! : “Confessions”, 10, 27, 38: CCL 27, 251.

27

Paradís, XXXI, 134-135.

28 Wybór poezji, Brelau 1986, vol. I.p. 63.

CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA “LA EUCHARISTÍA, ALIMENTO DEL PUEBLO PEREGRINO”

Instrucción pastoral de la C.E.E. ante el Congreso Eucarístico Nacional
de Santiago de Compostela y el Gran Jubileo del 2000

INTRODUCCIÓN : MOTIVOS DE ESTA INSTRUCCIÓN

El Congreso Eucarístico de Santiago de Compostela

1. “¿Cómo pagaré al Señor todo el bien que me ha hecho? Alzaré la copa de la salvación, invocando su nombre:” (Sal 116 [Vg 115], 12-13). Estas palabras de un salmo pascual de acción de gracias, brotan de lo más hondo de nuestro corazón cuando nos disponemos a celebrar un Congreso Eucarístico de las Iglesias particulares de España en Santiago de Compostela junto al sepulcro del Apóstol, y la peregrinación del Episcopado Español en el Año Jubilar Compostelano. El Congreso Eucarístico (statio Ecclesiarum) es culminación de una serie de acciones promovidas por nuestra Conferencia Episcopal para subrayar el interés por la dimensión evangelizadora, del que son exponentes también el Congreso de Pastoral Evangelizadora “Jesucristo, la Buena Noticia”, en 1997 en Madrid¹, y los Congresos Mariano y Mariológico “María, Evangelio vivido”, en 1998 en Zaragoza².

2. “Reunidos en comunión con toda la Iglesia”³, con el Papa Juan Pablo II y con el Obispo diocesano de Santiago de Compostela, los obispos de la Conferencia Episcopal Española vamos a alzar el Cáliz eucarístico invocando el Nombre de Dios, alabándoles, dándole gracias i ofreciendo la Víctima Santa, para pedir a Padre, por Jesucristo su Hijo Nuestro Señor, una nueva efusión del Espíritu Santo sobre nuestras respectivas comunidades eclesiales a las puertas del tercer milenio.

Peregrinación del Episcopado

3. Nuestra presencia en Santiago de Compostela, acompañados de una numerosa representación de los presbíteros y de los diáconos, de los religiosos y religiosas y de los fieles laicos de nuestras respectivas Iglesias diocesanas, expresa la comunión existente en cada una de ellas y de todas entre sí en torno a la Eucaristía. Pero al mismo tiempo quiere responder también a nuestro deseo de vivir nosotros mismos, como obispos, la experiencia religiosa de la peregrinación jacobea en el clima del último año de la preparación del Gran Jubileo del

Nacimiento del Señor, año dedicado al Padre, “del cual se descubre cada día su amor incondicionado por toda criatura humana, y en particular por el ‘hijo pródigo’ (cf. Lc 15, 11-32)”⁴.

4. Nuestra peregrinación obedece al deseo personal de una mayor conversión y de un más profundo encuentro con el Padre de las misericordias (cf. 2 Cor 1,3). Por eso acudimos a Santiago de Compostela en “el año de la gran perdonanza”, uniéndonos a todos los que han hecho y harán la peregrinación con espíritu de purificación interior para participar en la pascua sacramental de la Penitencia y de la Eucaristía⁵. En efecto, junto a la Eucaristía como banquete festivo y “alimento del pueblo peregrino”, está la Penitencia que significa y otorga el abrazo del perdón y de reconciliación del Padre misericordioso.

Impulso para la Evangelización

5. Como sucesores de los Apóstoles vamos a la casa del “Amigo del Señor” para reencontrarnos nosotros mismos con los orígenes apostólicos de nuestra tradición cristiana en ese sugestivo lugar, y evocar el carácter itinerante de los mensajeros del Evangelio que recorren el mundo para cumplir el mandato de Jesús de evangelizar a todos los pueblos (cf. Mc 16,15). Por otra parte los numerosos caminos que desembocan en Santiago de Compostela, jalonados de iglesias, monasterios, hospitales y de otros monumentos, ponen de manifiesto la fe cristiana, la devoción eucarística y la caridad fraterna de las comunidades que los levantaron y que se esfuerzan en mantenerlos abiertos para acoger y servir a los peregrinos.

El sepulcro de Santiago el Mayor, “el primero entre los apóstoles que bebió el cáliz del Señor”⁶, constituye también para nosotros, sucesores de aquellos y depositarios de la tradición apostólica en las tierras de España, un poderoso reclamo y un luminoso testimonio. Él es nuestro padre en la fe (cf. 1 Cor 4,15), abogado y protector de nuestras gentes, cuyo patrocinio ha contribuido de manera decisiva a edificar nuestras Iglesias y a mantener la unidad de la fe que profesan todas las regiones y pueblos que integran España y que se ha dilatado por otros continentes⁷. Al acudir a Santiago de Compostela somos conscientes de que, con la ayuda del Apóstol “hijo de Zebedeo” y “hermano de Juan “ (cf. Mc 1, 19-20: Hch 12,2), continuamos escribiendo una historia común y al mismo tiempo abierta a todos los países de la tierra.

6. Junto a la memoria del Apóstol Santiago, piadosamente custodiada por la Iglesia Compostelana, hemos de meditar una vez más en lo que constituye el gran reto de nuestras Iglesias en la hora presente y la constante de todos nuestros programas pastorales: “anunciar a Jesucristo con hechos y palabras”, intensificando la acción evangelizadora en todos los ámbitos de la vida personal y

social y por todos los medios a nuestro alcance⁸. Alentados por el ímpetu misionero del “hijo del trueno” (xf. Mc 3,17) recordaremos también a los misioneros y misioneras oriundos y enviados de nuestras Iglesias que, esparcidos por toda la tierra, dedican sus vidas a sembrar la semilla evangélica y a contribuir al crecimiento del Reino de Dios al servicio de otras comunidades eclesiales.

7. Pero la evangelización, aspecto fundamental de todo programa de acción pastoral, queremos recordarlo una vez más, “consiste en proclamar y vivir el anuncio gozoso del Evangelio de la gracia, por medio de la acción del Espíritu que el Señor Jesús Resucitado envió desde el Padre a su Iglesia en Pentecostés”⁹. En Santiago nos sentimos de nuevo enviados y fortalecidos para afrontar las nuevas situaciones y ofrecer a nuestra sociedad el mensaje de la salvación, como un servicio evangelizador en el amor y la verdad. A todos nuestros conciudadanos queremos decirles que el mundo ya ha sido salvado por Jesucristo y que está siendo liberado por la acción santificadora del Espíritu que opera permanentemente en la Iglesia y en la sociedad y en el corazón de los que escuchais la invitación a reconocer su pecado y a convertirse.

Propósito y destinatarios de esta Instrucción

8. Los días del Congreso Eucarístico Nacional de Santiago de Compostela serán días de peregrinación y de conversión, de estudio y de celebración en torno al misterio eucarístico en la perspectiva del Gran Jubileo del 2000. Por eso, teniendo en cuenta que “el dos mil será un año intensamente eucarístico”¹⁰, en el curso del cual se celebrará también un Congreso Eucarístico Internacional en Roma del 18 al 25 de junio, hemos querido dirigir una Instrucción pastoral a todo el pueblo de Dios, centrada en el tema del Congreso que vamos a celebrar en Compostela: “La Eucaristía, alimento del pueblo peregrino”, para preparar más intensa y profundamente estos acontecimientos. Pero sin perder de vista que estamos todavía en el tercero y último año de la preparación al Gran Jubileo, en el que somos invitados a emprender un camino de auténtica conversión como liberación del pecado y como elección del bien. En este sentido queremos recordar una vez más la importancia del sacramento de la Reconciliación y de su íntima conexión con el misterio de la Eucaristía.

9. Queremos, pues, compartir con todos los hermanos y hermanas en la fe nuestra convicción profunda de que el Señor está siempre con nosotros y, en consecuencia, que la Eucaristía que Él entregó a la Iglesia como memorial permanente de su Sacrificio pascual es “centro, fuente y culmen” de la vida de la comunidad cristiana (I parte) y comunión que sella la conversión y la reconciliación (II parte). Por último deseamos ofrecer algunas sugerencias prácticas para la celebración del Gran Jubileo en su vertiente eucarística (III parte).

I. LA EUCARISTÍA EN EL CENTRO DE LA COMUNIDAD CRISTIANA

En la perspectiva de la celebración jubilar

10. El Congreso Eucarístico que vamos a celebrar, situado en la perspectiva de la celebración del Gran Jubileo del 2000, nos ayudará a prepararnos para vivir la realidad siempre hermosa y estimulante, propuesta por el Papa al anunciar el acontecimiento jubilar: que “en el sacramento de la Eucaristía el Salvador, encarnado en el seno de María hace veinte siglos, continúa ofreciéndose a la humanidad como fuente de vida divina”¹¹. La Eucaristía, memorial y presencia sacramental de Cristo, “el mismo ayer, hoy y siempre” (Hb 13,8), trasciende los siglos y nos hace tomar conciencia de que Él es verdaderamente el Señor de la historia, el que renueva el orden cósmico de la creación y revela el plan de Dios sobre todo cuanto existe, y en particular sobre el hombre¹².

11. El Gran Jubileo, entre los numerosos aspectos que comprende¹³, nos va a permitir contemplar el misterio de la Encarnación, es decir, la presencia del Hijo de Dios entre los hombres¹⁴, como un hecho que influye en nuestra vida y en la de nuestros pueblos. La dimensión histórica del hecho de la Encarnación y de su manifestación a los hombres en el Nacimiento de Jesucristo sólo puede celebrarse adecuadamente en su dimensión salvífica resaltando su “hoy” eclesial en la historia humana por medio de los tiempos litúrgicos y de los signos sagrados que, por la acción del Espíritu, la hacen actual y en cierto modo contemporánea de todas las generaciones¹⁵. Entre esos signos sobresale justamente la Eucaristía.

El misterio de la Encarnación y el misterio de la Eucaristía

12. La Encarnación y la Eucaristía no son dos ministerios de fe separados, sino que se iluminan mutuamente y alcanzan un mayor significado el uno al lado del otro. Existe por tanto una correlación entre el misterio de la Encarnación y el misterio eucarístico. El misterio de la Encarnación se refleja en el de la Eucaristía de manera que la unión del Dios eterno con la humanidad -el admirable “intercambio” que canta la liturgia de Navidad- se proyecta en la participación sacramental eucarística, que “nos hace compartir la vida divina de Aquel que (hoy) se ha dignado compartir con el hombre la condición humana”¹⁶. Por eso en la sagrada Comunión “nos transformamos en lo que recibimos”, es decir, en el Cuerpo de Cristo¹⁷. Ahora bien, en la participación eucarística no se encarna el Hijo de Dios en los fieles como lo hizo en la Santísima Virgen María, pero nos comunica su misma vida divina como Él mismo prometió en la sinagoga de Cafarnaún (cf. Hn 6, 48-59).

13. La comunicación de la vida divina que procede del amor infinito del padre llega a las criaturas humanas a través de la humanidad del hijo Jesucristo, vivificada por el Espíritu Santo en la Pascua. La Eucaristía, en virtud del mismo Espíritu, perfecciona y hace culminar la incorporación de los fieles a Cristo producida por el Bautismo y la Cofirmación. De este modo los que formamos un solo cuerpo al comer del mismo Pan (cf. 1 Cor 10, 16-17) somos término también de la donación eterna de amor del Padre al Hijo revela en la Encarnación (cf. Hb 1, 5-6) y prolongada misteriosamente en la comunión eucarística¹⁸. La Encarnación y la Eucaristía han abierto a los hombres el acceso al misterio de la Trinidad y al mismo tiempo han hecho posible el acontecimiento de la Iglesia, cuerpo de Cristo y templo del Espíritu para alabanza de la gloria el Padre¹⁹, superando las afinidades humanas, raciales, culturales y sociales²⁰.

Bajo la acción del Espíritu Santo

14. Cuando en la última Cena Cristo anunció que daba su “Cuerpo entregado” por nosotros y su “Sangre derramada” por toda la humanidad (cf. Mt. 22, 26-28 y par.), estaba comunicando la vida divina como don de toda la Trinidad pero bajo forma sacramental. A partir de entonces la celebración eucarística, cumplimiento del mandato del Señor para anunciar su muerte y proclamar su resurrección hasta su última venida (cf. 1 Cor 11, 24-26), hace presente el misterio trinitario en la asamblea de los fieles constituyéndola como Iglesia. En la celebración eucarística se pone de manifiesto, desde la invocación inicial hasta la bendición final, que la Iglesia es una “muchedumbre reunida por la unidad del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo”²¹.

15. Pero de la misma manera que “lo que en la plenitud de los tiempos se realizó por obra del Espíritu Santo, solamente por obra suya puede surgir ahora de la memoria de la Iglesia”²², así también la comunicación de la vida divina en la vida de la Iglesia a través de la Eucaristía es también una realidad que sólo puede existir en el Espíritu Santo y bajo su acción. La celebración eucarística es un verdadero acontecimiento de gracia y de salvación (kairós)²³. Por eso la misión del Espíritu Santo en la celebración eucarística es tan importante: “preparar la asamblea para el encuentro con Cristo; recordar y manifestar a Cristo a la fe de la asamblea de los creyentes: hacer presente y actualizar la obra salvífica de Cristo por su poder transformador y hacer fructificar el don de la comunión en la iglesia”²⁴.

16. El Espíritu Santo no sólo es “la memoria viva de la Iglesia”²⁵, facilitando la inteligencia espiritual de la Palabra de Dios a los que la escuchan en el interior de sus corazones²⁶, sino que suscita la acción de gracias y la alabanza y actualiza en el rito sacramental los acontecimientos salvíficos que son celebrados, especialmente el misterio pascual de Jesucristo, centro de toda acción litúrgica²⁷.

La gran obra del Espíritu en la Eucaristía es la “admirable conversión” de los dones sagrados en el Cuerpo y Sangre de Cristo, para que los que van a recibirlos, “llenos del Espíritu formen en Cristo un solo cuerpo y un solo espíritu”²⁸.

La presencia del Señor hasta el fin de los tiempos

17. La correlación entre el misterio de la Encarnación y el misterio eucarístico se produce también en la continuidad temporal de su morada en medio de nosotros. El Hijo de Dios que se hizo hombre para habitar entre nosotros (cf. Hn. 1,14), una vez ofrecido en la cruz y transformada su humanidad por el poder del Espíritu en la resurrección, cumple la promesa de permanecer como “Enmanuel”, es decir, “Dios con nosotros” (Mt 1,23) todos los días hasta el fin del mundo (cf. Mt 28,20), haciéndose presente de muchos modos y en distintos grados de presencia, como enseñó el Concilio vaticano II²⁹.

18. Sin embargo entre todos estos modos y grados sobresale el que se produce bajo los signos sacramentales del pan y del vino consagrados por la acción santificadora del Espíritu. Nos referimos a la presencia llamada “real” por antonomasia, presencia no meramente simbólica sino “verdadera” y “substancia”, expresada y realizada eficazmente según la fe de la Iglesia³⁰. Por eso hacer del Gran Jubileo un “año intensamente eucarístico” será el reconocimiento y la proclamación de que la Eucaristía es el modo más eminente de “hacer memoria” y de “celebrar” el acontecimiento de la entrada de Dios en la historia humana y de la penetración por la eternidad del tiempo de los hombres³¹.

19. Aquel cuya delicia es “estar con los hijos de los hombres” (cf. Pr 8,31) lleva dos mil años poniendo de manifiesto de modo especial en el misterio de la Eucaristía que la “plenitud de los tiempos” (cf. Gál 4,4) no es un acontecimiento pasado sino una realidad en cierto modo presente mediante los signos sacramentales que lo evocan y perpetúan. Esta presencia permanente de Jesucristo en la Eucaristía hacía exclamar a Santa Teresa de Jesús: “Hele aquí compañero nuestro en el Santísimo Sacramento, que no parece fue en su mano apartarse un momento de nosotros”³². Juan Pablo II, cuando propuso la preparación inmediata del Gran Jubileo “desde Cristo y por Cristo, en el Espíritu Santo, al Padre”³³, recordó también que era necesario unir “la estructura de la memoria con la de la celebración, no limitándonos a recordar el acontecimiento sólo conceptualmente, sino haciendo presente el valor salvífico mediante la actualización sacramental”³⁴.

La Eucaristía, alimento de los que peregrinan

20. Pero la Eucaristía es también el pan que sostiene a cuantos peregrinamos en este mundo, como lo fue para Elías en el camino hacia el monte Horeb (cf. 1 Re

19, 4-8): “Oh sagrado banquete, en que Cristo es nuestra comida, se celebra el memorial de su pasión, el alma se llena de gracia y se nos da la prenda de la gloria futura”³⁵. Los signos elegidos por el Señor, el pan y el vino, denotan el carácter de la Eucaristía estrechamente vinculado a nuestra vida espiritual como lo es la comida y la bebida naturales para nuestro cuerpo. El mismo rito lo anunció así: “Si no coméis mi Carne y no bebéis mi Sangre no tenéis vida en vosotros: el que coma mi Carne y bebe mi Sangre tiene la vida eterna” (Jn 6, 54-44)³⁶. La Eucaristía es invitación a todos los que están cansados y agobiados o tienen hambre y sed de salvación (cf. Mt 5, 6: 11, 28): en cualquier necesidad de bienes básicos para vivir, de salud y de consuelo, de justicia y de libertad, de fortaleza y de esperanza, de misericordia y de perdón. Por eso es alimento que nutre y fortalece tanto al niño y al joven que se inician en la vida cristiana como al adulto que experimenta su propia debilidad y, de modo singular es “vitálico” para quienes están a punto de dejar este mundo.

21. La comunión sacramental produce tal grado de unión personal de los fieles con Jesucristo que cada uno puede hacer suya la expresión de San Pablo: “Vivo yo, pero no soy yo, es Cristo quien vive en mí” (Gál 2, 20). La comunión eucarística se convierte así en germen de resurrección y en soporte de nuestra esperanza en la transformación futura de nuestros cuerpos mortales³⁷. Pero al mismo tiempo hace de nosotros un solo cuerpo en Cristo (cf. 1 Cor 10, 16-17) y nos hace vivir en el amor y ser solidarios con todos nuestros hermanos: “Como exhortaba San Pablo a los fieles de Corinto, es una contradicción inaceptable comer indignamente el Cuerpo de Cristo desde la división o la discriminación (cf. 1 Cor 11, 18-21). El sacramento de la Eucaristía no se puede separar del mandamiento de la caridad. No se puede recibir el cuerpo de Cristo y sentirse alejado de los que tienen hambre y sed son explotados o extranjeros, están encarcelados o se encuentran enfermos”³⁸.

La Eucaristía y la Iglesia como comunión.

22. En la celebración eucarística todos los fieles que peregrinamos en esta vida somos los convidados del Padre, feliz de acoger a sus hijos en su casa y ofrecerles la comida festiva de la reconciliación y del perdón que les ha devuelto su dignidad³⁹. En la Eucaristía “la Sabiduría ha preparado el banquete, mezclado el vino y puesto la mesa; ha despachado a sus criados para que lo anuncien en los puntos que dominan la ciudad: Venid a comer mi pan y a beber el vino que he mezclado” (pr 9, 2-3.5)⁴⁰. Nuestra asistencia y participación es indispensable, pero es el Padre el que invita, movido por el mismo amor que le impulsa a salir a nuestro encuentro, el amor que se traduce en misericordia y se manifiesta en la alegría⁴¹. No podemos, por tanto, rechazar la invitación y negarnos a entrar como el hijo mayor de la parábola (cf. Lc 13, 28-30).

23. Pero debemos hacerlo acompañados de todos los que forman parte de la “familia de Dios” y son hermanos nuestros por ser hijos del mismo Padre celestial, aunque hayan dilapidado su dignidad, porque por encima de todo siguen siendo hijos a los que el Padre, con inmensa piedad, mira como tales. El Padre que nos invita a que miremos como Él a nuestros hermanos y a acogerlos a pesar de las diferencias, nos alimenta con el Pan vivo que ha bajado del cielo según el anuncio de Jesús: “Mi Padre es quien os da el verdadero Pan del cielo” (Jn 6, 32). La iniciativa ha partido de Él y forma parte del cumplimiento del plan divino de salvación oculto desde la eternidad, manifestado en Jesucristo y dado a conocer por la predicación apostólica⁴².

24. La Eucaristía se inscribe por tanto en el acontecimiento de la Alianza y de la experiencia del pueblo de Dios. En el curso de la historia el Padre ha permitido a su pueblo vivir y revivir los hechos de la salvación actualizando en la memoria ritual la bondad de Dios y su amor al hombre (cf. Tit 3,4). Este amor ha llegado a su cumbre con el envío del Hijo Jesucristo, para ser inmolado por nuestros pecados⁴³. Ahora el Hijo se nos da como comida y bebida espiritual, esto es, santificada por el Espíritu⁴⁴. La Eucaristía es el memorial de la nueva Alianza sellada en la Sangre de Cristo⁴⁵, y su fruto es la misteriosa comunión que une en el misterio de la Iglesia a los bautizados con Cristo y a éstos entre sí como sarmientos de la única vid (cf. Jn 15, 5)⁴⁶.

La Eucaristía y la misión de la Iglesia

25. Y de la Iglesia como comunión a la misión de la Iglesia, gracias a la Santa Misa, porque “la liturgia en la que se realiza el misterio de salvación se termina con el envío de los fieles (‘missio’) a fin de que cumplan la voluntad de Dios en su vida cotidiana”⁴⁷. Enraizados en la vid, los sarmientos son llamados a dar fruto⁴⁸. En efecto, la Eucaristía, a la vez que corona la iniciación de los creyentes en la vida de Cristo, los impulsa a su vez a anunciar el Evangelio y a convertir en obras de caridad y de justicia cuanto han celebrado en la fe. Por eso la Eucaristía es fuente permanente de la misión de la Iglesia. Todo aquel que participa intensamente en la celebración eucarística y ha reconocido la presencia del Señor, se sentirá llamado a transmitir a los demás la buena nueva: “Id y anunciad a mis hermanos” (Mt. 28, 10)⁴⁹. En la Eucaristía se encuentra la fuente de todo apostolado y de todo compromiso en favor de la paz y de la justicia⁵⁰. En efecto, “de la Eucaristía mana hacia nosotros la gracia como de su fuente, y se obtiene con la máxima eficacia aquella santificación de los hombres en Cristo y aquella glorificación de Dios a la cual las demás obras de la Iglesia tienden como a su fin”⁵¹.

La Eucaristía y el año litúrgico

26. La Eucaristía se sitúa en la historia de la salvación de los hombres y la hace avanzar hacia su consumación. Por eso convierte el tiempo de nuestra vida en un permanente “año de gracia del Señor” (cf. Lc 4, 19). El anuncio de Jesús en la sinagoga de Nazaret fue la constatación de que había llegado ya la salvación y de que comenzaba el “tiempo” tan deseado en el que se producía el anuncio de la buena noticia a los pobres, la libertad a los cautivos, la vista a los ciegos y la liberación a los oprimidos⁵². El “año de gracia del Señor”, prefigurado en el año sabático y en el año jubilar bíblico, se actualiza hoy para nosotros en el curso del año litúrgico, que “reproduce todo el misterio de la Encarnación y de la Redención, comenzando por el primer domingo de Adviento y concluyendo en la solemnidad de Cristo, Rey y Señor del universo y de la historia. Cada domingo recuerda el día de la resurrección del Señor”⁵³.

27. En el centro de este renovado “año de gracia del Señor” está la celebración eucarística, eje del año litúrgico y al mismo tiempo coronación que late en cada uno de los domingos, solemnidades, memoria y ferias que lo integran. La Eucaristía es en verdad la piedra preciosa engarzada en el anillo que forma cada ciclo completo de los misterios del Señor que a Madre Iglesia va recordando y reproduciendo en nosotros, desde que nos engendró en el Bautismo hasta que llegue el momento de confiarnos en las manos amorosas del Padre en el tránsito hacia la comunión perfecta. Gracias a la Eucaristía, Sacrificio sacramental de la Iglesia, toda nuestra existencia, transformada y asimilada a Cristo por la acción del Espíritu Santo, se hace “sacrificio espiritual” y “ofrenda permanente para su alabanza”⁵⁴.

La Eucaristía y el domingo

28. Aunque esta realidad se produce en cada celebración eucarística, independientemente del día y del momento, ciertamente es la Eucaristía dominical la que posee una mayor capacidad significativa cuando la comunidad local se reúne con su propio pastor “para celebrar el misterio pascual: ‘leyendo cuanto a él se refiere en toda la Escritura’ (Lc 24,27), celebrando la Eucaristía en la cual ‘se hace de nuevo presente la victoria y el triunfo de su muerte’ y dando gracias al mismo tiempo a Dios por el don inefable (2 Cor 9, 15) en Cristo Jesús, ‘para alabar su gloria’ (Ef 1, 12), por la fuerza del Espíritu Santo”⁵⁵.

20. En efecto, “la Eucaristía dominical, con la obligación de la presencia comunitaria y la especial solemnidad que la caracterizan... subraya con nuevo énfasis la propia dimensión eclesial, quedando como paradigma para las otras celebraciones eucarísticas. Cada comunidad, al reunir a todos sus miembros para

la ‘fracción del pan’, se siente como el lugar en el que se realiza concretamente el misterio de la Iglesia”⁵⁶. La celebración el domingo se convierte por tanto en un “signo de fidelidad al Señor”, de “identidad cristiana” y de “pertenencia a la Iglesia”⁵⁷.

El misterio eucarístico, fuente y cima de toda vida cristiana

30. La Eucaristía es con razón la fuente y la cima de toda vida cristiana. En la Eucaristía “se contiene todo el bien espiritual de la Iglesia, es decir, Cristo en persona, nuestra pascua y pan vivo, que, por su carne vivificada y vivificante por el Espíritu Santo, da vida a los hombres, que de esta forma son invitados y estimulados a ofrecerse a sí mismos, sus trabajos y las cosas creadas, juntamente con él”.⁵⁸ Cuando nos reunimos para celebrar la Eucaristía revivimos la experiencia de los discípulos en la tarde de aquel “día primero de la semana” cuando el Señor se les manifestó para darles su paz y comunicarles el don del Espíritu (cf. Jn 20, 21-22).

31. Entonces se cumplen también aquellas palabras de Jesús: “cuando fuere levantado sobre la tierra atraeré a todos hacia mí” (Jn 12, 32), que aunque no referidas directamente a la Eucaristía, sin embargo, leídas en el contexto pascual en el que fueron dichas es evidente que ilustran oportunamente esa realidad gozosa, percibida solamente a la luz de la fe, pero atestiguada históricamente por quienes tuvieron el privilegio de comer y beber con Él después de la resurrección (cf. Hch 10, 41). Resulta admirable también en nuestros días el ejemplo de tantos cristianos, especialmente en las Iglesias más jóvenes y en las privadas de libertad, que en medio de dificultades de toda clase se esfuerzan en no faltar a la Eucaristía dominical, en la que encuentran el apoyo de su fe y en muchos casos la razón para perseverar en su difícil testimonio.

32. La centralidad de la Eucaristía en la vida cristiana ha de concebirse como algo dinámico, que tira de nosotros desde las regiones más apartadas de nuestra lejanía espiritual y nos une a Jesucristo y, por medio de Él y en el Espíritu Santo, nos hace entrar en comunión con el Padre y con todos los hermanos. Para asistir a la celebración eucarística debemos dejar nuestros asuntos, salir de nuestras casas y aun de nosotros mismos acogiendo a los demás como al propio Cristo, si queremos que el Señor, por ministerio del sacerdote, nos explique las Escrituras y parta para nosotros el Pan de la vida eterna (cf. Lc 24, 25-32). La Eucaristía es entonces un encuentro familiar, de la familia de los hijos de Dios, en torno a la mesa de la Palabra divina y del Cuerpo de Cristo⁵⁹, un momento cargado de sentido y de transcendencia para quienes quieren vivir fraternalmente no sólo en el interior de la comunidad eclesial sino también en todos los demás ámbitos de su existencia.

La Eucaristía, centro de la Iglesia local

33. Pero la Eucaristía es también fuente de vida de toda la vida de la Iglesia, dado que “los demás sacramentos, al igual que todos los ministerios eclesiásticos y las obras del apostolado, están unidos con la Eucaristía y a ella se ordenan”⁶⁰. Por la Eucaristía vive, crece y se desarrolla la Iglesia presente en cada una de las comunidades locales de los fieles unidos a sus pastores⁶¹, misterio de comunión en el que se superan todas las divisiones y se restaura una unidad que trasciende los vínculos familiares, étnicos, socioculturales o de cualquier tipo⁶². Es “la comunión del Espíritu Santo” (2 Cor 13, 13: cf. Hch 2, 42) que une a todos los hijos de Dios dispersos y se hace patente no sólo en la diversidad de carismas, ministerios y funciones que enriquecen a la Iglesia⁶³, sino muy especialmente en la misma celebración eucarística que constituye la principal manifestación de la Iglesia⁶⁴.

34. Por eso la Eucaristía como misterio de unidad y de amor, verdadera comunicación de la vida trinitaria a los honores por Jesucristo en el Espíritu Santo, es referencia esencial criterio y modelo de la vida eclesial en su totalidad y para cada uno de los ministerios y servicios. La centralidad del misterio eucarístico requiere también que en todas las comunidades cristianas, especialmente en las parroquias en las que se concreta de manera más plena la Iglesia particular confiada al Obispo, se dé a la Eucaristía como sacramento permanente el culto que le corresponde de acuerdo con la doctrina y las orientaciones actuales de la Iglesia⁶⁵. De la misma manera es necesario que todos los fieles valoren el significado de la Eucaristía como misterio que representa y realiza la unidad de todos los fieles en la única Iglesia y oren para que todos los creyentes en Cristo podamos compartir un día el mismo cáliz eucarístico⁶⁶.

Dimensión escatológica de la Eucaristía

35. Ahora bien, la Iglesia que existe en un determinado lugar y que se manifiesta en cuanto tal cuando se reúne para la Eucaristía, no está formada únicamente por los que integran la comunidad terrena. Existe una Iglesia invisible, la “Jerusalén celeste” que descende de arriba (cf. Ap 21,2). Por eso “en la liturgia terrena preguntamos y participamos en aquella liturgia celestial que se celebra en la ciudad santa, Jerusalén, hacia la cual nos dirigimos como peregrinos, donde Cristo está sentado a la derecha del Padre como ministro del santuario y del tabernáculo verdadero”⁶⁷. Pero además están los fieles difuntos que se purifican a fin de obtener la santidad necesaria para entrar en la alegría del cielo. A ellos estamos unidos también en el Sacrificio eucarístico, que constituye el más excelente sufragio por los difuntos y el signo más expresivo de las exequias⁶⁸.

36. Es toda la comunidad eclesial la que es asociada como Esposa de Cristo al culto que Éste rinde al Padre para su gloria y santificación de los hombres, de

modo que la celebración de la Eucaristía hace visible esta función sacerdotal a través de los siglos⁶⁹. Asistida por el Espíritu Santo la Iglesia peregrinante se mantiene fiel al mandato de “comer el pan” y “beber el cáliz”, anunciando la muerte y proclamando la resurrección del Señor a fin de que venga de nuevo para consumar su obra (cf. 1 Cor 11,26). En la súplica ardiente de la Esposa: “Marana tha! (Ven, Señor Jesús!” (Ap 22,20; cf. 1 Cor 12,3b).

II.- LA EUCARISTÍA Y EL SACRAMENTO DEL PERDÓN DIVINO

En el año dedicado al Padre de las misericordias

37. La Eucaristía en su dimensión escatológica no mira solamente a los últimos tiempos. La presencia y la acción del Espíritu Santo en la vida de la Iglesia prepara también para el encuentro actual de comunión con el Padre y con los hermanos en el cuerpo de Cristo. Nos encontramos en el año dedicado al Padre Dios. Hace unos meses, al término de la LXX Asamblea Plenaria de noviembre de 1998, dábamos a conocer una Instrucción pastoral titulada “Dios es amor” para hablaros de una manera sencilla y directa de Dios. Del Padre os decíamos “que se alegra del amor de los suyos y sale cada día al camino para ver si vuelve el hijo que se ha ido de casa; él que acoge sin resentimiento alguno a quien regresa a Él, pues aborrece el pecado, pero amo a los pecadores (cf. Lc 15)”⁷⁰.

38. No olvidamos, por tanto, que este año nos exige a todos emprender un camino de auténtica conversión y de redescubrimiento del valor y de la necesidad del sacramento de la Penitencia en su significado más profundo⁷¹. Por eso, como ocurre en tantos aspectos de la misión de la Iglesia, todo ha de comenzar por la conversión. El hijo pródigo, cuando cayó en la cuenta de su situación y pensó en lo que había perdido, se dijo: “Me pondré en camino adonde está mi padre, y le diré: ‘Padre, he pecado contra el cielo y contra ti; ya no merezo llamarme hijo tuyo’” (Lc 15, 18-19). La peregrinación que en este Año Jubilar Compostelano emprenden numerosas personas de toda edad y condición social, deseáramos que fuese antes que otra experiencia, “un camino de conversión sostenida por la firme esperanza en la infinita profundidad y fuerza del perdón de Dios”⁷².

La puerta santa que da acceso a la comunión con Dios

39. “La Iglesia del nuevo Adviento, la Iglesia que se prepara continuamente a la nueva venida del Señor, debe ser la Iglesia de la Eucaristía y de la Penitencia”⁷³. Está bien recordarlo cuando nos disponemos a entrar en un nuevo siglo y en un nuevo milenio, cuyos signos son la puerta santa de la Catedral de Santiago en este Año Jubilar Compostelano y las puertas de las basílicas romanas que se abrirán en la próxima Navidad. También en muchas de nuestras catedrales existen “puertas”

y “pórticos” del perdón, por los que entraremos procesionalmente con el pueblo de Dios para inaugurar en nuestras Iglesias particulares el Gran Jubileo de acuerdo con la Bula de convocadora ‘Incarnationis Mysterium’⁷⁴.

40. Atravesar esos umbrales no es un gesto mágico pero tampoco banal o carente de significado: la puerta santa “evoca el paso que cada cristiano está llamado a dar del pecado a la gracia. Jesús dijo: ‘Yo soy la puerta’ (Jn 10,7), para indicar que nadie puede tener acceso al Padre si no a través Él. Esta afirmación que Jesús hizo de sí mismo significa que sólo Él es el Salvador enviado por el Padre. Hay un solo acceso que abre de par en par la entrada en la vida de comunión con Dios... A través de la puerta santa, simbólicamente más grande por ser final de un milenio, Cristo nos introducirá más profundamente en la Iglesia, su Cuerpo y Esposa”⁷⁵. La puerta santa representa por tanto a Jesucristo en el que tenemos acceso al Padre (cf. Jn 14,6).

De la Penitencia a la Eucaristía

4.1. El gesto de entrar en la iglesia a través de la puerta santa en “el año de gracia del Señor” debe ir unido a la celebración de los sacramentos de la Penitencia y de la Eucaristía si de verdad queremos tener acceso al amor misericordioso del padre. En ambos sacramentos actúa la fuerza redentora y sanante del misterio pascual de Jesucristo por la virtud del Espíritu Santo, y la Iglesia es consciente de que la Eucaristía es “sacrificio de reconciliación y alabanza”⁷⁶. Sin embargo un sacramento no puede sustituir al otro, de manera que ambos son necesarios. La desafección que se advierte desde hace años hacia el sacramento de la Penitencia tiene como origen, entre otras causas, el olvido de la íntima conexión que existe entre uno y otro sacramento.

4.2. La Eucaristía es ciertamente comunicación de la vida divina que ha entrado en el mundo con la Encarnación del Hijo de Dios y llega a nosotros de la manera más plena en la comunión sacramental eucarística, como se ha dicho más arriba (cf. nn. 12-13). Pero sólo se puede acceder a la Eucaristía con las debidas disposiciones, es decir, después de remover todo obstáculo que se anteponga a esa comunión en el amor del Padre. El mismo Señor que ha dicho. “Tomad y comer” (cf. Mt 22,26; par.) es el que dice también: “Convertíos” (cf. Mc 1,15). Y el apóstol San Pablo extrae esta imponente consecuencia de la advertencia hecha a la comunidad de Corinto ante el abuso que suponía hacer de menos a los pobres en las reuniones fraternas: “Examínese cada uno a sí mismo y entonces coma del pan y beba del cáliz” (1 Cor 11,28).

43. Para que la Eucaristía sea verdaderamente el centro de nuestra vida cristiana, es necesario acoger también la llamada del Señor a la conversión y reconocer el

propio pecado (cf. 1 Jn 1, 8-10) en el sacramento instituido precisamente como medio eficaz del perdón de Dios⁷⁷. Esta necesidad es aún mayor cuando se tiene conciencia de pecado grave, que separa al creyente de la vida divina y lo excluye de la santidad a la que está llamado. Acercarse al ministerio de la Iglesia para convertirse más eficazmente y especialmente para recuperar la gracia de la justificación, significa ser reintegrados en la plena comunión eclesial, es decir, en la vida de la unión con toda la Trinidad, que tiene su realización más cumplida en el misterio eucarístico⁷⁸.

44. Al recordar esta doctrina queremos llamar la atención de aquellos fieles cristianos que no tienen inconveniente en comulgar con relativa frecuencia y, sin embargo, no suelen acercarse al sacramento de la Penitencia. Hubo un tiempo en que muchas personas creían necesario confesarse cada vez que iban a comulgar. Hoy resulta especialmente llamativo el fenómeno contrario, que no podemos menos de advertir con preocupación todos los pastores. La Eucaristía es ciertamente la cima de la reconciliación con Dios y con la Iglesia que se efectúa en el sacramento de la Penitencia. Por eso no basta de suyo la participación eucarística para recibir el perdón de los pecados, salvo cuando éstos son veniales⁷⁹.

45. No obstante, como decíamos en la Instrucción pastoral sobre el sacramento de la Penitencia: “Dejaos reconciliar con Dios: “La Iglesia enseña que la perfecta contrición justifica plenamente antes de recibir la absolución sacramental, aunque no sin relación a ella. Por esto, cuando los cristianos en pecado grave tienen urgencia de comulgar y no tienen oportunidad de confesarse previamente, pueden acercarse a la comunión previo el acto de contrición perfecto y con la obligación de confesar los pecados graves en la próxima confesión... El pecado es perdonado por la perfecta contrición que incluye el propósito de la Penitencia sacramental y, por ello, la mediación de la Iglesia, necesaria, por voluntad de Cristo, para conseguir cualquier gracia. De ahí la obligación de confesar después los pecados mortales”⁸⁰. No es por tanto suficiente el arrepentimiento de los pecados si se excluye o falta culpablemente el propósito de acudir a la Penitencia. Por eso la ausencia de este propósito invalida la absolución impartida de modo general incluso en los casos en los que esté permitida⁸¹.

De la Eucaristía a la Penitencia

46. Pero la misma participación en la Eucaristía contiene también una invitación a volver a la Penitencia. “En efecto, cuando nos damos cuenta de quién es el que recibimos en la comunión eucarística, nace en nosotros casi espontáneamente un sentido de indignidad, junto con el dolor de nuestros pecados y con la necesidad interior de purificación”⁸². El sacramento de la Penitencia en todo caso está situado en el marco de la orientación a Dios de toda nuestra vida, ya que la conversión es

una actitud permanente hacia Él. En este sentido “sin ese constante y siempre renovado esfuerzo por la conversión, la participación en la Eucaristía estaría privada de su plena eficacia redentora, disminuiría o, de todos modos, estaría debilitada en ella la disponibilidad especial para ofrecer a Dios el sacrificio espiritual, en el que se expresa de manera esencial y universal nuestra participación en el sacerdocio de Cristo”⁸³.

La indulgencia jubilar

47. En este contexto de la reconciliación con Dios y con la Iglesia que se produce en el sacramento de la Penitencia y que culmina en la Eucaristía en la que está presente Cristo Salvador, nuestra paz y nuestra reconciliación, se enmarca también el don de la Indulgencia jubilar. Las características y condiciones de esta indulgencia son explicadas en la Bula “Incarnationis Mysterium” del Papa Juan Pablo II y en el Documento anexo de la Penitenciaría Apostólica: “En la indulgencia se manifiesta la plenitud de la misericordia del padre, que sale al encuentro de todos con su amor, manifestado en primer lugar con el perdón de las culpas”⁸⁴. Por eso todo el camino jubilar, preparado por la peregrinación, tienen como momentos culminantes la celebración de los sacramentos de la Penitencia y de la Eucaristía, encuentro transformador que abre al don de la indulgencia para uno mismo y para los demás.

48. La indulgencia jubilar reviste en esta ocasión algunas novedades en cuanto a la amplitud de modos como los fieles pueden beneficiarse de ella en Roma y en las Iglesias particulares, supuestas las condiciones generales establecidas por la Iglesia⁸⁵. Pero queremos recordaros también que la peregrinación al sepulcro del Apóstol Santiago, en el Año Jubilar Compostelana, goza de este singular don con el que la Iglesia quiere acudir en ayuda de cada cristiano en la satisfacción de la pena debida por los pecados de impulsarlo a hacer obras de justicia y caridad, entre las que se encuentra la aplicación de esta misma gracia a los difuntos⁸⁶. El don de la indulgencia jubilar es un gesto airoso de la Iglesia en favor de sus hijos, al disponer de los méritos de Jesucristo y de los santos, interpretando así el misterio del amor inmenso del padre, “que se inclina sobre toda debilidad humana para acogerla en el abrazo de su misericordia”⁸⁷.

Obras de misericordia y de caridad

49. No queremos dejar de aludir también a lo que constituye una consecuencia espontánea de haber encontrado el abrazo misericordioso del Padre en los sacramentos de la Penitencia y de la Eucaristía. Nos referimos a la práctica de la justicia y de la caridad como fruto y compromiso al mismo tiempo de cuanto hemos vivido y realizado. En la Penitencia tenemos acceso mediante la humilde

confesión de nuestro pecado (cf. Lc 15,21), a la misericordia del Padre en la que se pone de manifiesto un amor que rebasa las exigencias de la justicia⁸⁸. En la Eucaristía ocurre algo semejante, ya que en el Sacrificio eucarístico Cristo actualiza la población de su vida movido por su amor “hasta el extremo” (Jn 13,1; Gál 2,20). Y si Él, por voluntad del Padre, “dio la vida por nosotros, nosotros debemos darla por nuestros hermanos” (1 Jn 3,16).

50. El Padre, en efecto, “no nos trata como merecen nuestros pecados ni nos paga según nuestras culpas” (Sal 103 [102], 10). Tales serían las exigencias de la justicia, puesto que todo pecado aun contra el hombre contiene siempre una ofensa a Dios. Sin embargo el Padre no puede dejar de serlo y de manifestar su amor devolviendo al hijo arrepentido la dignidad perdida. El amor del Padre Dios “no lleva cuentas del mal..., disculpa sin límites, cree sin límites, espera sin límites, aguanta sin límites” (1 Cor 13, 5.7). De la misma manera debemos nosotros comportarnos con nuestros semejantes ofreciendo la paz y el perdón⁸⁹. Con la mirada puesta en el futuro y confiando en la fuerza infinita el amor del Padre “derramado en nuestros corazones con el Espíritu Santo que se nos ha dado” (Rm 5,5), deseamos que todos crean en la fuerza transformadora del amor cristiano y se dispongan a hacerlo efectivo en todas las relaciones humanas.

III.- PARA CELEBRAR EL GRAN JUBILEO EN CLAVE EUCARÍSTICA

“Un año intensamente eucarístico”

51. Al proponer la celebración del Gran Jubileo como “un año intensamente eucarístico”, el Papa Juan Pablo II ha querido no solamente resaltar la continuidad histórica del acontecimiento de la encarnación en el misterio eucarístico⁹⁰, sino también mostrar la íntima conexión entre el “año jubilar” y el “año litúrgico”⁹¹. Esto significa que toda programación jubilar ha de contar necesariamente con el despliegue del misterio de Jesucristo en el curso del año, tal como este misterio es evocado y celebrado por la Iglesia en los diferentes tiempos, solemnidades, fiestas y memorias. Junto a este sagrado recuerdo de la obra de salvación realizada por el Hijo de Dios hecho hombre, la Iglesia venera también la memoria de la Santísima Virgen María y de los Santos -en especial de los mártires- y otros acontecimientos de la vida de las Iglesias locales⁹².

52. Guía de todo este desarrollo es el propio calendario universal de la Iglesia con el que será necesario contar para toda programación pastoral orientada a la celebración del Gran Jubileo. Con este fin el “Calendario del Año Santo 2000” se ofrece como un instrumento modélico y pedagógico⁹³. Ahora bien, el conjunto de celebraciones litúrgicas, jubilares y eclesiales, tanto de ámbito universal como de ámbito local, ha de tener como referencia básica, reclamada por la fidelidad a los

finés queridos por el Papa, el Leccionario de la Palabra de Dios de la Misa, especialmente de los domingos y solemnidades. El Leccionario es expresión auténtica de los contenidos de salvación que la Iglesia quiere recordar y actualizar en cada momento deada la íntima conexión y “la articulación de la fe cristiana en palabra y sacramento”⁹⁴.

53. En esta “línea central” del itinerario cristológico-trinitario de la celebración jubilar destaca obviamente el Evangelio de cada día, en el que se proclaman “las palabras y las obras” de la actividad de Jesús que hacen del tiempo litúrgico, y por tanto jubilar, verdadero “año de gracia del Señor”⁹⁵. Las celebraciones de los sacramentos y de los sacramentales y cualquier otra celebración, deberán estar impregnadas del sentido que les confieren los diferentes tiempos litúrgicos y tener su centro y cima en el misterio eucarístico.

Insistencia en la revalorización del domingo

54. La todavía reciente Carta Apostólica *Dies Domini* del Papa Juan Pablo II nos exhorta a los obispos a que nos preocupemos “de que el domingo sea reconocido por todos los fieles, santificado y celebrado como verdadero ‘día del Señor’, en el que la Iglesia se reúne para renovar el recuerdo de su misterio pascual con la escucha de la Palabra de Dios, la ofrenda del sacrificio del Señor, la santificación del día mediante la oración, las obras de caridad y la abstención del trabajo”⁹⁶. Cuanto insistamos en estos aspectos será poco en comparación de los grandes bienes que se derivan del domingo para “el fortalecimiento de la fe y del testimonio de los cristianos”, objetivo esencial de la celebración del Gran Jubileo⁹⁷. El domingo es un itinerario de formación cristiana permanente, insustituible en las condiciones de la sociedad actual. Por esto, al tiempo que os recomendamos la lectura de la Carta Apostólica del Papa, os invitamos a tomar de nuevo en las manos nuestra Instrucción pastoral “Sentido evangelizador del domingo y de las fiestas” y a poner en práctica las sugerencias que allí se hace, especialmente de cara a la asamblea eucarística dominical⁹⁸.

Catequesis sobre la Eucaristía

55. Es imprescindible también ayudar a los fieles a vivir el misterio eucarístico mediante una oportuna catequesis “la cual debe iniciarse por los misterios del año litúrgico y por los ritos y oraciones de la celebración, para esclarecer el significado de los mismos, sobre todo el de la gran oración eucarística, y conducir (a los fieles) a la percepción íntima del misterio que tales ritos significan y realizan”⁹⁹. Obviamente esta catequesis debe ser acomodada a la cultura y a la índole de los destinatarios, y ha de comprender los principales contenidos de la doctrina de la fe en torno a tan gran Sacramento¹⁰⁰, e inducir no sólo a celebrar la

Eucaristía sino también a extender a otros momentos del día, mediante a adoración eucarística las actitudes que se han vivido en la Santa Misa. La celebración de congresos eucarísticos a nivel diocesano o de una vicaría o zona pastoral con ocasión del Congreso Eucarístico Internacional de Roma en el 2000, pueden ser también un momento especialmente apto para realizar esta catequesis de manera más profunda y completa.

Iniciación de los niños y de los jóvenes

56. Mención particular merece la preparación de los niños a la primera participación eucarística. Es preparación, que ha de ir precedida de la necesaria catequesis de la Iniciación cristiana, consiste en una verdadera introducción y en un cierto hábito de asistencia a la celebración eucarística sobre todo del domingo, como hemos recordado en nuestras “Reflexiones y Orientaciones” sobre la “Iniciación cristiana” aprobadas en nuestra Asamblea Plenaria de noviembre de 1998¹⁰¹. En efecto, “la catequesis sobre la Eucaristía, bien adaptada a la edad y a la capacidad de los niños, debe tender a que conozcan la significación de la Misa por medio de los ritos principales y por las oraciones, incluso en lo que atañe a la participación en la vida de la Iglesia”¹⁰².

57. Unida a la catequesis sobre la Eucaristía ha de estar presente también la explicación y la conveniente iniciación en el sacramento de la Penitencia, “ya que la experiencia espiritual de la misericordia del Padre forma parte de los elementos gozosos de la preparación de los niños a la primera comunión”¹⁰³. Cuando se trata de adolescentes que van a recibir el sacramento de la Confirmación, “junto al interés por la adecuada formación catequética, es preciso cuidar también que estén incorporados a la vida de la comunidad cristiana, en primer lugar por la participación en la asamblea eucarística dominical de manera habitual”¹⁰⁴. A todos los fieles en general se les debe recordar la íntima relación entre la Eucaristía y la Penitencia, que se ha expuesto más arriba, especialmente en lo referente a las disposiciones para acceder a la mesa eucarística¹⁰⁵.

Condiciones para una buena celebración de la Eucaristía

58. Sin duda, la mejor “catequesis mistagógica” de la Eucaristía es siempre una buena celebración, en la que las palabras, los gestos y los signos lleven “de lo visible a lo invisible, del signo a lo significado, de los ‘sacramentos’ a los ‘misterios’¹⁰⁶. Se trata, por tanto, de entrar en el misterio a través del rito eucarístico realizado de acuerdo con las condiciones que aseguran no sólo la celebración válida y lícita sino también la participación plena y fructuosa de todos los que asisten a ella. La celebración no es sólo acción, sino acción de vida, comunicación y expresión humana en la que se encarna el hacer de Dios por la virtud del Espíritu Santo, esto es, el acontecimiento de la Pascua redentora de Cristo.

59. Ningún elemento carece de significado, ni está meramente yuxtapuesto. Todo tiene una admirable unidad y deja entrever la “mistagogia” de la Madre Iglesia, aludida antes, en la que encuentran adecuado equilibrio la actuación de los ministros y las intervenciones del pueblo, las lecturas y el canto, la oración común y el silencio¹⁰⁷. La celebración, especialmente el domingo, ha de ser gozosa y atrayente. Por ello se debe favorecer, entre otros elementos, la calidad de los cantos, “tanto por lo que se refiere a los textos como a la melodía, para que lo que se propone hoy como nuevo y creativo sea conforme con las disposiciones litúrgicas y digno de la tradición eclesial que tiene, en materia de música sacra, un patrimonio de valor inestimable”¹⁰⁸.

El culto de la Eucaristía fuera de la Misa

60. La Eucaristía no se agota en las celebraciones de la Misa. Es sacramento permanente siempre dispuesto para los enfermos y sobre todo para los moribundos. A partir de la práctica antiquísima de conservar la Eucaristía, la fe de la Iglesia y la devoción de los fieles y de los pastores han desarrollado diversas formas de culto eucarístico fuera de la Misa que todos están llamados a cultivar y a vivir: la adoración pública y la oración personal silenciosa, la exposición prolongada o breve, las procesiones eucarísticas especialmente la que está ligada a la solemnidad del Santísimo Cuerpo y Sangre de Cristo y los congresos eucarísticos¹⁰⁹.

61. “La piedad que impulsa a los fieles a acercarse a la sagrada comunión los lleva a participar más plenamente en el misterio pascual... Permaneciendo ante Cristo, el Señor, disfrutan de su trato íntimo, le abren su corazón pidiendo por sí mismos y por todos los suyos y ruegan por la paz y la salvación del mundo. Ofreciendo con Cristo toda su vida al Padre en el Espíritu Santo, sacan de este trato admirable un aumento de su fe, esperanza y caridad”¹¹⁰. Es preciso fomentar este culto en todas las comunidades observando cuidadosamente tanto las orientaciones para la participación de los fieles, como lecturas, cantos y silencio, como los signos de adoración y respeto al Sacramento: los gestos corporales, entre los que sobresalen la genuflexión y el permanecer de rodillas cuando así lo establece la liturgia, el incienso, el velo humeral, etc.¹¹¹ En la adoración eucarística coinciden por completo realidad interna y forma externa, de manera que la actitud de reconocimiento de la presencia del Señor, verdadera alma de todo acto de culto, debe proyectarse también sobre cualquier celebración litúrgica.

Predicación y catequesis sobre la Penitencia

62. Si queremos que este año dedicado al Padre de las misericordias sea verdaderamente un año de conversión y de retorno a la casa paterna, es absolutamente necesario hacer en todas las comunidades eclesiales un amplio

y generoso esfuerzo de predicación y de catequesis sobre el misterio de la reconciliación y el sacramento de la Penitencia. Es cierto que el problema de la desafección actual hacia este sacramento tiene raíces más profundas, ya que tiene mucho que ver con la pérdida del sentido del pecado en su dimensión religiosa, y con las dificultades que entraña hoy la formación de la conciencia en una sociedad secularizada y dominada por el relativismo y el subjetivismo moral y que parece haber abandonado la idea de una verdad fundamental sobre el bien accesible a la razón humana¹¹².

63. Sin embargo esta predicación y catequesis, reclamadas una y otra vez después del Sínodo de los Obispos de 1983 como condición indispensable para una renovación pastoral de la práctica penitencial en la Iglesia, siguen siendo necesarias y han de destacar, entre otros aspectos, “la iniciativa y el don de Dios, su juicio y su misericordia” y que “la reconciliación entre Dios y los Hombres es una acción realizada en el marco de la historia de la salvación el amor de Dios, irrevocablemente dado en su Hijo por su Espíritu; que Cristo, en su misterio pascual, es ese centro y lugar irrevocable de la reconciliación; que ésta se actualiza en y por la Iglesia en cada celebración y mediante una acción institucional, que se concreta en el ministerio del sacramento”¹¹³.

Condiciones para celebrar bien la reconciliación

64. Junto a esta predicación y catequesis, insistente y gradual, orientada a niños, a jóvenes y a adultos, es preciso fomentar las condiciones que permitan ante todo la recuperación práctica de la importancia y del valor del sacramento de la Penitencia en la conciencia de todos los fieles. La celebración mejorará con la utilización inteligente del Ritual de la Penitencia y con ayuda de subsidios que faciliten especialmente el desarrollo del Rito de la reconciliación de un solo penitente. Esta forma ordinaria, en la que ha de consistir la oferta permanente de la reconciliación en todas las comunidades, debe articularse convenientemente con la Reconciliación e varios penitentes con confesión y absolución individual con ocasión de los tiempos litúrgicos y en la preparación de acontecimientos especiales de la vida de una comunidad como, por ejemplo, la celebración de la Confirmación, la Visita pastoral, etc. Una vez más recordamos que “en el conjunto del territorio de la Conferencia Episcopal Española, no existen casos generales y previsibles en los que se puede recurrir a la absolución general (c. 961, § 1 2º)”¹¹⁴

65. La celebración sacramental de la Penitencia no debe ser un hecho aislado u ocasional en la vida de los cristianos, sino que ha de constituir el momento más significativo de una actitud permanente de conversión y de búsqueda de una conducta moral cada día más coherente con las exigencias del Bautismo,

fundamento de toda la existencia cristiana con este espíritu se deben vivir los tiempos penitenciales, es decir los viernes de cada semana y especialmente la Cuaresma y se debe realizar el acto penitencial del comienzo de la Misa. “La penitencia cristiana ha de presentarse en su dimensión de ‘sacrificio espiritual’, esto es, en su dimensión de adoración a Dios y de ‘confesión de fe’ en su misericordia. En este sentido, el mismo sacramento de la reconciliación habrá de aparecer... como un acto de culto... La confesión (‘exomologesis’) significa tanto reconocer la fragilidad y miseria propias como proclamar doxológicamente la santidad y la misericordia de Dios”¹¹⁵.

Disponibilidad para el ejercicio del ministerio de la reconciliación

66. Pero todas estas indicaciones servirán de muy poco si nosotros, los ministros del sacramento de la Penitencia, no asumimos cordial y generosamente las actitudes de Cristo ante los pecadores y le imitamos en la búsqueda y en la acogida que debemos dispensarles. Si queremos que el sacramento de la Penitencia sea vivido por los fieles como un encuentro de reconciliación y de gracia con el Padre de las misericordias que sale a su encuentro, es preciso que nosotros mismos tratemos de encarnar a través de nuestras cualidades humanas y sobre todo en la caridad pastoral el abrazo paterno del perdón y de incorporación a la comunión de la Iglesia o a una más profunda y rica renovación de dicha comunión. Por ello invitamos a nuestros hermanos presbíteros a leer y a meditar cualquiera de las numerosas exhortaciones del Papa Juan Pablo II a ejercer este ministerio como signos vivos de la presencia del Señor y a dedicarle el tiempo y las energías necesarias ¹¹⁶. Con el mismo interés por el ministerio y las personas de nuestros presbíteros les exhortamos a tener una experiencia viva, ejemplar y frecuente del sacramento de la Penitencia¹¹⁷.

Gestos de reconciliación

67. Con actitudes y sentimientos de conversión al Padre y de reconciliación fraterna queremos que nuestras Iglesias se preparen para vivir el Gran Julieo del Nacimiento del Señor asumiendo también “con una conciencia más viva el pecado de sus hijos recordando todas las circunstancias en las que, a lo largo de la historia, se han alejado del espíritu de Cristo y de Evangelio”¹¹⁸. En el “Plan de acción pastoral de la Conferencia Episcopal Española para el cuatrienio 1997-2000” hemos realizado una “mirada agradecida y crítica a nuestro tiempo” en el ámbito de la Iglesia en España¹¹⁹. Sería conveniente que en las comunidades locales, con ocasión de algunos tiempos litúrgicos o en la preparación de una peregrinación, se organizaran celebraciones penitenciales no sacramentales para escuchar la Palabra de Dios y purificar bajo su luz la memoria de los aspectos más oscuros de la vida y del testimonio de las Iglesias y de los pecados de los cristianos.

68. La plegaria común podría ir acompañada de algún gesto de los que la Iglesia propone para expresar las actitudes de conversión y de reconciliación ¹²⁰. En esta misma perspectiva se pueden llevar a cabo algunos gestos de carácter social que expresen la caridad que brota el misterio eucarístico. También se podrán organizar encuentros de oración ecuménica con las Iglesias y comunidades eclesiales no católicas, siguiendo la indicación del Papa: “Hay que proseguir en el diálogo doctrinal, pero sobre todo esforzarse más en la ‘oración ecuménica’”¹²¹.

Caridad y testimonio de vida

69. Celebrar la Penitencia y partir el Pan de la vida conduce a hacer realidad una serie de compromisos prácticos de conducta, personales y comunitarios, comenzando por el servicio a los pobres y el testimonio de la caridad fraterna, la promoción y la defensa de la vida humana, el cuidado de los enfermos y de los ancianos, la acogida de los marginados y de los inmigrantes; la cercanía hacia las víctimas de la violencia, el rechazo de toda forma de malos tratos contra las personas y de atentados contra los bienes de uso social; el respeto de los derechos humanos¹²², la creación de empleo, la paz. Estos compromisos son inseparables de la exigencia misionera y apostólica que surge también de la comunión eucarística: ayudar a quien no conoce a Jesucristo a encontrarse con Él y a abrirse al don de la fe, e invitar a quien se ha alejado de la comunidad cristiana a redescubrir de nuevo la alegría de compartir los bienes de la fe y del amor fraterno.

Compromiso en favor de la justicia social

70. El Gran Jubileo tiene como una de sus dimensiones más importantes la de ser un tiempo de “restablecimiento de la justicia social. Así pues, en la tradición del año jubilar encuentra una de sus raíces la doctrina social de la Iglesia, que ha tenido siempre un lugar en la enseñanza eclesial y se ha desarrollado particularmente en el último siglo, sobre todo a partir de la encíclica “*Rerum novarum*”¹²³. En este sentido es necesario también que en nuestras Iglesias se realicen gestos concretos y palpables de compromiso por la justicia social y por la paz, de acuerdo con las circunstancias de cada comunidad, ya en este año dedicado al Padre y a la virtud de la caridad ¹²⁴.

71. En efecto, recordando que Jesús vino a “evangelizar a los pobres” (Mt 11,5; Lc 7,22), invitamos a nuestras comunidades a prestar una atención mayor a los más necesitados espiritual y materialmente y a trabajar en favor de los pobres para que esta línea de acción pastoral signifique cada vez más un encuentro con Cristo presente en ellos (cf. Mt 25, 35-45). Por este motivo nos unimos a la petición del Papa y últimamente del Sínodo de América en favor de una notable reducción, si

fuera posible, de la condonación total de la deuda internacional que grava sobre el destino de muchas naciones¹²⁵.

CONCLUSIÓN: “JESUCRISTO, EL MISMO AYER, HOY Y SIEMPRE”.

Hacia el Gran Jubileo del 2000

72. La celebración el Congreso Eucarístico en el marco del Año Jubilar Compostelano, ha de ser un acontecimiento de gracia que nos disponga para hacer el Gran Jubileo “una gran plegaria de alabanza y de acción de gracias sobre todo por el don de la Encarnación del Hijo de Dios y de la Redención realizada por Él”¹²⁶. “Lo que hemos visto y oído os lo anunciamos para que estéis unidos con nosotros en esa unión que tenemos con el Padre y con su Hijo Jesucristo” (1 Jn 1,3). Al enviar esta Instrucción pastoral a todo el pueblo de Dios, centrada en la Eucaristía “alimento del pueblo peregrino”, los obispos de la Conferencia Episcopal Española queremos estrechar los vínculos de la comunión de todas nuestras Iglesias entre sí y con la Iglesia Santa y Católica presidida en la fe y en la caridad por el Papa Juan Pablo II, “para que el mundo crea” (Jn 17,21) y para que Jesucristo, “el mismo ayer, hoy y siempre” (Hb 13,8), sea reconocido y aclamado por todos los pueblos como el Hijo de Dios, el Salvador y el Señor de la historia¹²⁷.

El testimonio del Apóstol Santiago

73. Deseamos asimismo que este Año Jubilar Compostelano sea ocasión no sólo de celebrar la gloriosa memoria del Apóstol Santiago, sino sobre todo de imitar su testimonio de fe y de obediencia a Dios antes que a los hombres (cf. Hch 5,29-32). Él supo cumplir alientemente la palabra dada al Señor junto con su hermano Juan, el Evangelista, en aquel diálogo sobre los primeros puestos en el Reino, siguiendo a Cristo en la vocación de servicio y de entrega de la propia vida (cf. Mt 20, 20-28). Este testimonio de fe y de obediencia a Dios es lo que han buscado y siguen buscando con su actitud humilde y penitente los millares de peregrinos que llegan a Santiago de Compostela.

Invitación a construir una nueva sociedad europea

74. A todos los que peregrinen a Santiago de Compostela les invitamos con el Papa Juan Pablo II a construir una nueva sociedad europea fundamentada en la verdad, sobre la base de las raíces cristianas y de los valores espirituales y morales “que hicieron gloriosa la historia de Europa y benéfica su presencia en los demás continentes”¹²⁸. Confiamos este mensaje especialmente a los jóvenes que vendrán en los próximos meses y con ocasión de la Peregrinación y Encuentro Europeo que culminarán en Compostela del 4 al 8 de agosto de 1999, les decimos que confiamos

en ellos y en su generosidad y capacidad para construir la nueva civilización del amor. El lema “En tu palabra...podemos” (mt 20,22), será el exponente de esa actitud.

A la escucha del Espíritu

75. Así pues, con ánimo de conversión sincera y con la esperanza puesta en la bondad y en la misericordia del Padre, continuamente ofrecida por su Hijo Jesucristo en el Espíritu Santo, exhortamos a nuestros hermanos presbíteros y diáconos, a los demás ministros, a los religiosos y religiosas y a los fieles laicos, hombres y mujeres, a ponerse con nosotros a la escucha atenta y humilde de lo que el Espíritu Santo quiera decir a las Iglesias (cf. Ap 1,7) en la hora actual, a pocos meses ya de la apertura de la puerta santa que dará paso a un nuevo milenio de la misión de la iglesia. Animados por el ejemplo de los “hombres y mujeres de tantas lenguas y razas que han seguido a Cristo en las distintas formas de la vocación cristiana”. Llegando incluso al martirio para dar testimonio de la verdad del Evangelio¹²⁹, invocamos sobre todo el pueblo de Dios que nos ha sido confiado la bendición del padre y del Hijo y del Espíritu Santo, encomendándolo a la intercesión de la Santísima Virgen María y a la del Apóstol Santiago, Patrono de España y “Amigo del Señor”.

Madrid, 4 de marzo de 1999

NOTAS FINALES

1. Comité para el Jubileo del año 2000 (ed.), Jesucristo, La buena Noticia. Congreso de Pastoral evangelizadora, Madrid 1997.
2. Comité para el Jubileo del año 2000 (ed.), María, Evangelio vivido. Congresos Mariano y Mariológico, Madrid 1999.
3. Misal Romano: Plegaria eucarística I o Canon Romano.
4. Juan Pablo II, Carta Apostólica "Tertio Millennio Adveniente" (=TMA), 49.
5. Cf. Mons. Julián Barrio, Arzobispo de Santiago de Compostela, "Peregrinar en Epíscritu y en verdad". Carta pastoral en el Año Jubilar Compostelano 1999, cap. III.
6. Misal Romano: Prefacio de la solemnidad de Santiago Apóstol, Patronato de España (Propio de España; cf. Mt 20,22; Hch 12,2).
7. Cf. Missal Romano: Prefacio de la solemnidad del Apóstol Santiago: cit.
8. Cf. "La visita del Papa y el servicio a la fe de nuestro pueblo". Madrid 1983; "Anunciar a Jesucristo en nuestro mundo con obras y palabras" (1987-1990), Madrid 1987; "Impulsar una nueva evangelización" (1990-1993), Madrid 1990; "Para que el mundo crea" (1994-1997), Madrid 1994; "Proclamar el año de gracia del Señor" (1997-2000), Madrid 1997.
9. Conferencia Episcopal Española, "Proclamar el año de gracia del Señor" cit., 27.
10. TMA 55.
11. Ib 55.
- 12 f. ib. 3-4.
13. Cistológico-trinitario (cf. TMA40) pneumatológico (cf. 44), de alabanza al Padre (cf. 49), antropológico (cf. 4 y 59), social (cf. 22): mariano (cf. 43), eucarístico (cf. 55), ecuménico (cf. 41; etc.), escatológico (cf. 46); etc. El Jubileo tiene además una dimensión liberadora integral del hombre, tanto en el plano humano social (cf. TMA 13) como en el plano espiritual, o sea, como remisión de los pecados y de las penas debidas por ellos (cf. TMA 14). En este sentido el Jubileo es tiempo de conversión y de alegría y júbilo (cf. TMA 12; 16; 32).
14. En esto consiste precisamente la "plenitud de los tiempos" (cf. TMA 11).
15. En efecto, la Iglesia, respetando las medidas del tiempo de los hombres (horas, días, meses, años, etc.), "camina al paso de cada hombre, haciendo que todos comprendan cómo cada una de esas medidas está impregnada de la presencia de Dios y de su acción salvífica": TMA 16.
16. Misal Romano: colecta de la tercera misa de Navidad: cf. San León Magno, Hom. de Navidad 4,1-3: M. Garrido (ed.), San León Magno, Homilías sobre el año litúrgico, BAC 291, Madrid 1969, 84-87. Véase también el prefacio III de Navidad.
17. Missal Romano: Posacomunión del domingo 27 del T. durante el año; cf. San León Magno, Hom. de la Pasión 12,7: M. Garrido (ed.), San León Magno, Homilías sobre el año litúrgico, ccit, 262.
18. "Convenía que la carne mortal se hiciera partícipe de la virtud vivificadora de Dios. Pero la virtud vivificadora del Dios y Padre es el Verbo Unigénito. A éste nos envió como salvador y redentor, y se hizo carne, sin sufrir mudanza o cambio hacia lo que no era y sin dejar de ser el Verbo... Por lo tanto, uniéndose a sí la carne

sujeta a la muerte, el Verbo, que es Dios y vida, rechazó vivamente su corrupción y, además, la hizo vivificadora”: S.Cirilo de Alejandría, Comm. in Lc 22,19: J.Solano, Textos eucarísticos primitivos 2 BAC 118, Madrid 19545, 611.

19. Cf. 1 Cor 12,12-13; 2 Cor 6,16;Ef 1,10.14; 2,21-22; etc.

20. Cf. Catechismus Catholicae Ecclesiae, Libreria Editrice Vaticana 1997; edición española, Asociación de Editores del Catecismo 1992 (=CCE), 1097.

21. LG 4; cf. Misal Romano: Prefacio dominical del T. durante el año.

22. TMA 44; cf. Juan Pablo II, Carta encíclica “Dominum et Vivificantem”, de 18-V-1986, 50-51.

23. Cf. 2 Cor 6, 2; Lc 4,21.

24. CCE 112; cf. CCE 1091-1109; 1375.

25. CCE 1099; cf. Jn 14,25-267; 16,12-15.

26. Cf. CCE 1101; Lc 24,45.

27. Cf. CCE 1085; 1104; 1340.

28. Misal Romano: Plegaria eucarística III: epiclesis segunda; cf. DS 1642; CCE 1105-1109; 1375-1376.

29. Cf. SC 7; Pablo VI, Carta encíclica “Mysterium fidei”, de 3-IX-1965, en AAS 57 (1965), 762-764; Congregación de Ritos, Instrucción “Eucharisticum Mysterium”, de -V-1967,9.30.

30. Cf. DS 1541; 1651; CCE 1374-1381; Pablo VI, Carta encíclica “Mysterium fidei”, cit., 764.

31. Cf. TMA 9-10.

32. Santa Teresa de Jesús, Vida 22,6.

33. TMA 55; cf. TMA 39-55.

34. TM 31.

35. Liturgia de las Horas: Solemnidad del Santísimo Cuerpo y Sangre de Cristo, Ant. del Magnificat de las II Vísperas.

36. Cf. Jn 6,27.35.57-59.

37. Cf. Hn 6,40.44.55; 1 Cor 15,42-44.

38. Juan Pablo II, Homilía en la Misa de clausura del XLV Congreso Eucarístico Internacional de Sevilla: “Ecclesia” 2637/2638 (1993), 934; cf. Juan Pablo II, Carta Apostólica “Dominicae Coenae”, de 24-II-1980, 5-6.

39. Cf. Lc 15,7.10.23-24.32.

40. Cf. Si 24,19-21; Is 55,1-3; Mt 22,2-10.

41. Cf. Juan Pablo II, Encíclica “Dives in misericordia”, de 30-XI-1980, 6[40].

42. Cf. Rm 16,25-26; Ef 3,5-9.

43. Cf. Jn 3,16-17; Rm 5,8-11.

44. Cf. 1 Cor 10,3-4; Jn 6,48-59-63.

45. Cf. Mt 26,28 y par.; Hb 8,6 ss.

46. Cf. Juan Pablo II, Exhortación postsinodal Christifideles laici, de 30-XII-1988, 18-20.

47. CCE 1332.

48. Cf. ib, 32.

49. Cf. Jn 20,17-18; Juan Pablo II, Carta Apostólica “Dies Domini”, de 31-V-1998, 45.

50. Cf. LG 33; PO 5; AA 3; CCR 1397.
51. Sc 10; cf. 61.
52. Cf. Lc 4,18; Is 61,1-2.
53. TMA 10; cf. SC 102; CCE 1168-1171.
54. Cf. Rm 12,1; Pe 2,5; Misal Romano: Plegaria Eucarística III: Intercesiones.
55. SC 6; cf SC 102; 106; CCE 1167.
56. Juan Pablo II, Carta Apostólica “Dies Domini”, cit., 34; cf. 32-36.
57. Instrucción pastoral de la Conferencia Episcopal Española, Sentido evangelizador de l domingo y de las fiestas, de 22-V-1992,7; 14 y 28.
58. PO 5; cf. LG 11; SC 48; CCE 1368; 2031; etc..
59. Cf. DV 21; SC48; CCE 1346; Juan Pablo II, Carta Apostólica “Dies Domini”, cit., 39-44.
60. PO 5; cf. LG SC 10; 41; etc.
61. CF. LG 26; SC 41; Juan Pablo II, Encíclica “Redemptor Hominis”, de 4-III-1979, 20 [84-85]; CCE 832 ss.; 1324-1327.
62. Cf. 1 Cor 12,12-13; Gál 3,28.
63. Cf. 1 Cor 12,4-11.28-30; Ef 4,11-12.
64. Cf. SC 41; LG 26; PO 6; CCE 1140-1141; 1348.
65. Cf. Congregación de Ritos, Instrucción “Eucharisticum Mysterium”, cit., III parte (nn. 59-67); Ritual de la sagrada Comunión y del Culto a la Eucaristía fuera de la Misa, Coeditores litúrgicos 1974.
66. Cf. LG 3; 11; Ur 2; 4; 8; CCE 1325: 1396: 1398-1401.
67. SC. 8; cf. LG 50; CCE 1090: 1137-1139.
68. Cf. LG 49-50; CCE 1030; 2032; Ritual de Exequias, Coeditores litúrgicos 1989, Praennotanda, 1; Orientaciones del Episcopado Español, 40.
69. Cf. SC 7; 83; CCE 1088-1089.
70. Conferencia Episcopal Española, “Dios es amor”. Instrucción pastoral en los umbrales del Tercer Milenio, EDICE, Madrid 1998,31.
71. Cd. TMA 50.
72. Consejo Pontificio para la Pastoral de los Emigrantes e Itinerantes. La peregrinación en el Gran Jubileo del año 2000, de 25-IV-1998,36.
73. Juan Pablo II, Encíclica “Redemptor Hominis, cit., 20[88].
74. Juan Pablo II, Buyla “Incarnationis Mysterium” de convocación del Gran Jubileo del año 2000, de 29-I-1998-6.
75. Ib. n. 8, cf. TMA. 33.
76. Misal Romano: oración sobre las ofrendas del domingo XTT del T. durante el año. cf. Rm 5,10; 2 Cor 5,18-19; DS 1740.
77. Cf. Jn 20,22; Mt 18,18; CCE 1441; 1444-1446.
78. CF. LG 3; 26; SC 47; PO 5; CCE 1391; 1396.
79. Cf. DS 1638; CCE 1394. No obstante, “para progresar cada día con mayor fervor en el camino de la virtud, queremos recomendar con mucho encarecimiento el piadoso uso de la confesión frecuente, introducido por la Iglesia no sin una Inspiración del Espíritu Santo”: Pío XII, En cíclica “Mystici Corporis”, de 29-VI-1943; cf. CCE 1458.

80. Conferencia Episcopal Española, Instrucción pastoral sobre el sacramento de la Penitencia: "Dejaos reconciliar con Dios", de abril de 1989, 61; cf. DS 1647; 1661; Congregación de Ritos, Instrucción "Eucharisticum Mysterium", cit., 35; CCE 1385; 1457; Código de Derecho Canónico, c. 916.

81. Cf. ib, n. 63; Código de Derecho Canónico, c. 963.

82. Juan Pablo II, Carta Apostólica "Dominicae Coenae". cit., 7.

83. Juan Pablo II, Encíclica "Redemptor Hominis", cit., 20 [86].

84. Juan Pablo II, Bula "Incarnationis Mysterium", cit.,9; cf. 9-11.

85. Cf. Decreto de la Penitenciaría Apostólica, de 29-XI-1998. Las condiciones mínimas son la confesión sacramental individual e íntegra y la participación en la Eucaristía, así como el testimonio de comunión con la Iglesia manifestado en la oración por las intenciones del Papa y en obras de caridad y de penitencia. Estas obras se sitúan en el camino que parte de los sacramentos como expresión de la conversión y del cambio de vida, y que tiene en ellos su "fuente y su culmen".

86. Cf. CCE 1478-1479.

87. Cf. Juan Pablo II Bula "Incarnationis Mysterium", cit., 10.

88. En efecto, "la relación de la justicia con el amor, que se manifiesta como misericordia, está inscrita con gran precisión en el contenido de la parábola evangélica": Juan Pablo II, Encíclica "Dives in misericordia". cit., 5 [37].

89. Cf. Ef 4,32; Hb 12,14.

90. Cf. TMA 55.

91. Cf. TMA 10; 14; 15; 16.

92. Cf. SC 102-105 y 107-110; Pablo VI, Motu proprio "Mysterii Paschalis", de 14-II-1969, en el Misal Romano; CCE [1168-1173].

93. Comité Central para el Gran Jubileo, Calendario del Año Santo 2000, de 21-V-1998: "Ecclesia" 2898 *(1988), 941-946.

94. TMA. 31.

95. Cf. TMA 11-12; 14; 32; etc.

96. Cf. Juan Pablo II, Carta Apostólica "Dies Domini" cit., 48.

97. Cf. TMA 42.

98. C. Conferencia Episcopal Española, "Sentido evangelizador del domingo y de las fiestas", cit., 32-38. Véase también nuestra Nota: "Domingo y Sociedad", de 28-VI-1995: "Ecclesia" 2735 (1995), 650-653.

99. Congregación de Ritos, Instrucción "Eucharisticum Mysterium", cit., 15.

100. Cf. ib., 5-15; Juan Pablo II, Carta Apostólica "Dominicae Coenae", cit., 8-12.

101. Cf. Conferencia de Ritos, Instrucción "Eucharisticum Mysterium", cit., 14.

103. Conferencia Episcopal Española, La Iniciación cristiana, cit., 60; cf. 107-110ç

104ç Ib., 93.

105. Cf. supra, nn. 41-46.

106. CCE 1073; cf. Conferencia Episcopal Española, La Iniciación cristiana, cit., 29-30; 49.

107. La mistagogia es ante todo el modo permanente y progresivo que tiene la

Iglesia de alimentar la fe y la vida divina por medio de la liturgia en los bautizados. De ella hemos hablado en el documento sobre la Iniciación cristiana, ct., 29-30; 123;132.

108. Juan Pablo II, Carta Apostólica “Dies Domini” cit., 50.

109. Cf. Congregación de Ritos, Instrucción “Eucharisticum Mysterium”, cit., 49-67; Ritual de la Sagrada Comunión y del culto a la Eucaristía fuera de la Misa, cit.: Orientaciones generales y de cada capítulo; Código de Derecho Canónico, c.944&1.

110. Congregación de Ritos, Instrucción “Eucharisticum Mysterium”, cit. 50.

111. Cf. CCE 1378; 2628.

112. Véase Conferencia Episcopal Española, Instrucción pastoral “La verdad o s hará libres”, de 20-XI-1990, 21-23; Juan Pablo II, Encíclica “Veritatis Splendor”, de 6-VIII-1993, 84 ss.; Encíclica “Fides et Ratio”, de 14-IX-1998,98.

113. Conferencia Episcopal Española, Instrucción pastoral “Dejaos reconciliar con ios” cit., 68; cf Juan pablo II, Exhortación postsinodal “Reconciliatio et Paenitentia”, cit., 26.

114. Conferencia Episcopal Española, Criterios acordados para la absolución sacramental colectiva a tenor del canon 961, 2, de 18-XI-1988; en Instrucción pastoral “Dejaos reconciliar con Dios” cit., pág. 111.

115. Conferencia Episcopal Española, Instrucción pastoral

“Dejaos reconciliar con Dios”, cit., 70. “Procamar doxológicamente la santidad y la misericordia de Dios” quiere decir alabarle y ensalzarle por estas perfecciones.

116. Cf. Juan Pablo II, Carta a los sacerdotes para el Jueves Santo de 1983, de 27-III-1983,3; Exhortación Apostólica “Reconciliatio et Paenitentia”, cit., 31 [VI]; Carta a los sacerdotes para el Jueves Santo de 1986, de 16-III-1986,7; Exhortación Apostólica “Pastores Debo Vobis”, de 25-III-1992,36; etc.

117. Cf. Conferencia Episcopal Española, Instrucción pastoral “Dejaos reconciliar con Dios”, cit., 82; veáse también ongregación para el Clero, Directorio para el ministerio y la vida de los presbíteros, de 31-I-1994, 51-54.

118. TMA. 33, cf. 34-36.

119. Cf, Conferencia Episcopal Espalola, “Proclamar el año de gracia del Señor”, cit., 32-104.

120. Por ejemplo, la aspersion con el agua recordando el Bautismo, la recitación de la confesión general profundamente inclinados, el intercambio de gesto de la paz. etc.

121. TMA. 34; cf. el “Directorio para la aplicación de los principios y normas sobre el Ecumenismo” del Pontificio Consejo para la Promoción de la Unidad de los Cristianos, de 25-III-1993, 108-115.

122. Cf. Comisión Episcopal de Pastoral Social, La Declaración universal de los Derechos Humanos, un signo del Espíritu en nuestro tiempo, de 26-IX-1998.

123. TMA. 13.

124. Cf. ib. 51.

125. Cf. TMA 51; Juan Pablo II, Exhortación postsinodal “Ecclesia in America”, de 22-I-1999, nn. 22 y 59.

126. TMA. 32.

127. Cf. TMA, 4 ss.; 36;56; Juan Pablo II Bula “Internationis Mysterium”, cit., 1; 3.

128. Cf. Juan Pablo II, La renovación espiritual y humana de Europa. Discurso en el acto europeísta en la catedral de Santiago el 9-XI-1982, n. 4. Véase también la construcción de Europa, un quehacer de todos. Declaración de la LVII Asamblea Plenaria de la CEE, de 15/20-II-1993, Madrid 1993.

129. Cf. TMA 37.

EL PAN DEL CAMINO

Mensaje de la Conferencia Episcopal a la Iglesia que peregrina en España

Junto al sepulcro del Apóstol Santiago, nos hemos reunido los Obispos en Asamblea extraordinaria, dentro del Año Santo compostelano y con motivo del Congreso Eucarístico Nacional.

Con los fieles de nuestras diócesis que han peregrinado hasta Compostela, afirmamos nuestra fe en la presencia real de Jesucristo en la Eucaristía. Como los Apóstoles, *“testigos... que hemos comido y bebido con Él después de su resurrección”* (Hech 10,41), *“os lo anunciamos para que estéis en comunión con nosotros... y os escribimos esto para que nuestro gozo sea completo”* (1 Jn 1, 3-4).

Al ver a tantos peregrinos que llegan hasta la “casa del Señor Santiago”, hemos recordado que todos los cristianos caminamos hacia la casa del Padre; que Jesucristo, el Camino (Jn 14,6) es a la vez compañero y alimento para nuestro caminar. Él orienta nuestros pasos con la verdad de sus palabras (cf Jn 14,6), aviva nuestra esperanza y nos pone en ascuas el corazón (cf Lc 24, 13-35). Con su Cuerpo, que es pan de la vida, recibimos el vigor para cultivar la fe y la semilla de la vida eterna (cf 6, 32-58).

En la adoración del Santísimo Sacramento hemos contemplado a nuestro único Maestro que, hoy como ayer, continúa acompañándonos para ofrecer la gracia y la misericordia de Dios Padre a todas las gentes, ofreciéndose Él a sí mismo como alimento para que *“no desfallezcan por el camino”* (Mt. 15, 32).

Acogiendo el mandato que dio a los apóstoles: *“Haced esto en conmemoración mía”* (1 Cor 11,24), hemos celebrado el memorial de su pasión con sus mismas palabras: *“Tomad y comed, esto es mi cuerpo entregado por vosotros”, “Tomad y bebed, ésta es mi sangre... derramada por vosotros y por todos los hombres para el perdón de los pecados”*. Y por la comunión eucarística hemos sido incorporados a su Muerte y Resurrección, junto a tantos cristianos que han participado con nosotros en la Santa Misa

“Señor, danos siempre de ese pan”

Movidos por la fe, en nuestra peregrinación por esta vida, pedimos el alimento de la Eucaristía que necesitamos para caminar hasta la Vida eterna.

Como el Pueblo de Dios por el desierto (cf Ex 16) necesitamos del “maná que ha bajado del cielo” (Jn 6,58) para superar las tentaciones de volver a la esclavitud, de sumergirnos en el consumismo, de ceder ante lo fácil, y de adorar y servir a otros poderes que nos separan de Dios.

Como el profeta Elías, ante el peso y la fatiga de la misión evangelizadora, escuchamos también la invitación del Señor que nos regala el alimento: “*Levántate y come, porque el camino es demasiado largo para ti*” (1 Re 19,7). En el sacramento de la Eucaristía recuperamos las fuerzas para seguir luchando, con el profeta, contra cualquier tipo de idolatría (cf 1 Re 18) y de injusticia (cf 1 Re 21).

Como los discípulos de Emaús (cf Lc 24, 13-35), cuando atardece y se oscurece la fe, hemos reconocido al Señor en la intimidad serena de la casa acogedora de la Iglesia y en la fracción del pan. En la Eucaristía se nos abren los ojos del corazón para reconocerlo como el compañero que se une a nuestro camino cuando sentimos desesperanza o dudas de fe. Necesitamos la Eucaristía para reintegrarnos a la comunidad y salir nuevamente a la evangelización, con el testimonio de nuestro encuentro con Jesucristo Resucitado.

Como los apóstoles, y entre ellos Santiago, el primero que dio la vida por Cristo, también nosotros escuchamos la voz amiga del Señor que nos ha preparado la lumbré y nos invita: “*Venid a comer*” (Jn 21q,12). Él conoce nuestros trabajos y las dificultades de la tarea apostólica. Necesitamos reforzar la fe, y creer más en su Palabra y en su presencia que en nuestras competencias y habilidades. Él puede perdonarnos las debilidades y negaciones, nos acerca a su amor, nos confirma otra vez la misión en medio del mundo y nos invita de nuevo a su seguimiento.

Necesitamos, pues, de la Eucaristía para seguir caminando y por eso le pedimos: (Jn 6,34).

“Tomad y comed, porque esto es mi Cuerpo” Jesucristo, que como el padre de familia presidía la mesa de los discípulos y les partía el pan, lo hizo de una manera nueva y singular en su última Cena, la primera Eucaristía. El pan que ahora daba, ya no era pan, sino su propio Cuerpo y el vino que ofrecía era su propia Sangre. Así instituyó la Eucaristía.

La Eucaristía es, por tanto, el Cuerpo entregado y la Sangre derramada de Jesucristo. Él se entregó por nosotros hasta la muerte y ahora se nos da como fuen-

tede vida. Él es el Cordero del sacrificio de la Pascua, al que Dios Padre no sustituyó, pues para liberar al esclavo, entregó al Hijo que quita el pecado del mundo (Cf Jn 1,29). En la cruz derramó la sangre de la Nueva Alianza su sacrificio se perpetúa en la Cena Eucarística para la salvación de la humanidad. Jesucristo, herido por nuestras heridas (cf Is 53, 4-7) y roto por nuestras rupturas, por la fuerza del Espíritu Santo restaura la amistad con Dios Padre, regenera la fraternidad entre los hermanos y nos devuelve la propia dignidad perdida.

En el Cuerpo entregado del Señor se nos brinda el amor y la ternura del Padre misericordioso, a quien se le parte el corazón por las miserias de los hijos pródigos. Este amor del Padre ha de provocar en nosotros una llamada continua a la conversión y a volver a la casa paterna, donde hay pan en abundancia, cuando bajo el señuelo de libertad tantas veces nos estamos muriendo de soledad y de hambre (cf Lc 15, 17-20).

El abrazo reconciliador del Padre nos remite a la mesa festiva del banquete. El Señor también regaló a su Iglesia el don de poder perdonar los pecados, a través de la mediación de los Apóstoles y de sus sucesores, cuando dijo: *“Recibid el Espíritu Santo. A quienes perdonéis los pecados les quedan perdonados”* (Jn 20, 22-23). En el sacramento de la Penitencia se imparte el perdón antes de partir y de repartir el Pan de la Eucaristía. Los Sacramentos de la Reconciliación y de la Eucaristía se reclaman mutuamente como signos eficaces de un Dios pródigo en amor a todos sus hijos. Son las señales del Pastor herido por salvar la oveja perdida y las del Cordero sacrificado por nuestra verdadera libertad, Os exhortamos a celebrar el sacramento de la Penitencia y el de la Eucaristía, como signos de correspondencia a su amor. También en esto los Obispos con la gracia de Dios, queremos ser ejemplo para vosotros.

La Eucaristía es, además, Pan repartido. Sin Eucaristía no hay Iglesia y sin sacerdotes no hay Eucaristía. Por eso, junto al altar de la “confesión” del apóstol Santiago, sentimos la responsabilidad de agradecer a Dios el regalo de los sacerdotes y de comprometernos todos en una constante, confiada y gozosa pastoral de las vocaciones para el sacerdocio ministerial. De nuestros niños y jóvenes, con una adecuada iniciación cristiana y bien acompañados en su proceso de fe, podrán germinar los sacerdotes del futuro que sigan repartiendo, en el ejercicio de la caridad pastoral, el don del perdón y el Pan de la Palabra y de la Eucaristía.

Por el sacerdocio ministerial Jesucristo prolonga su acción salvadora en la historia y se hace contemporáneo a cada generación. Así ha sido a lo largo de los dos milenios de cristianismo y así continuará siendo, por su misericordia, porque Él nos ha prometido: *“Yo estoy con vosotros todos los días hasta el fin del mundo”* (Mt 28.20).

La Eucaristía es también Pan compartido. Compartir supone, para los peregrinos, hacer un alto para descansar y gozar del encuentro amistoso. Así es la Eucaristía para los hermanos. Es la comunión que crea comunión: con el Señor, cuyo cuerpo sacramental se nos da, y con los hermanos convocados a la comunión eclesial. Somos compañeros, es decir, los que comen el pan juntos, pues *“aún siendo muchos, somos un solo pan y un solo cuerpo, pues todos participamos de un solo pan”* (1 Cor 10,17). La Iglesia hace la Eucaristía y la Eucaristía hace a la Iglesia. Ella es sacramento de salvación y signo de unidad. La comunión eucarística es fuente de comunión eclesial y fermento de unidad y de pacificación humana. Los cristianos, por tanto, tenemos que empeñarnos en construir la paz en nuestra sociedad.

La Eucaristía es la fuente y la cumbre de la Iglesia y de toda la evangelización (SC 10; PO 5), la *“acción de gracias”* a Dios Padre, en la unidad del Espíritu Santo, en la que Cristo, a la vez sacerdote, víctima y altar, se entrega para la Vida del mundo.

Por eso, desde los primeros tiempos los cristianos dieron tanta importancia a la reunión para escuchar a los apóstoles, participar en la fracción del pan, orar juntos y vivir la comunión (Hech 2,42). Y particularmente en el Domingo, el día de la Resurrección del Señor, el día de la Iglesia y de los hermanos, el día del descanso y de la libertad. Por eso, con el Papa Juan Pablo II os exhortamos a vivir con gozo el Día del Señor participando en la Misa dominical. Es tiempo de compartir y alegrarse juntos, de descansar y recobrar fuerzas, tiempo imprescindible para todo caminante.

De la experiencia profunda de comunión nace, como difusión espontánea del amor, la necesidad de darse a los demás personalmente en entrega y servicio. Y la llamada a la comunicación de bienes y a compartirlos con los pobres. De ahí la vinculación de la ofrenda de dones con la Eucaristía. Esa fue la disposición de aquella viuda de Sarepta y su hijo, que tan sólo disponían de una puñado de harina y, al entregarlo generosamente al profeta, no se les agotó sino que se les multiplicó (cf 1 Re 17, 17-16). Así hicieron los apóstoles, que pusieron los panes y peces de un joven (Jn 6,9) delante del Señor, para que salieran multiplicados de sus manos en favor de la muchedumbre necesitada.

El encargo de Jesús, *“Dadles vosotros de comer”* (Mt 14,16) es apremiante también hoy. No podemos permanecer impasibles ante el sufrimiento de nuestros hermanos. Consecuencia de unas celebraciones eucarísticas vivas es el compromiso personal y comunitario con los pobres. Participar en la Eucaristía comporta implicarnos en una mejor distribución de los bienes de la tierra y de los bienes espirituales, haciendo presente y adelantando el Reino de Dios ya aquí y ahora. Por eso la Eucaristía también significa la caridad de la Iglesia por construir el mundo según los planes de Dios, en la defensa de la paz y de los derechos humanos y ayudando al

hombre a que se realice en plenitud. Así la Eucaristía es además anuncio profético y semilla del “hombre nuevo” y del Reino que ha comenzado ya con la venida de Jesucristo, hace dos mil años, y que se consumará cuando Él vuelva gloriosamente para recapitular todas las cosas (Cf Ef 1,10).

“E-ultr-eia”, “E-sus-eia”

Al dirigir este mensaje desde el “finis terrae”, en la conclusión del Congreso Eucarístico Nacional, al Pueblo de Dios que peregrina en cada una de nuestras diócesis, damos gracias a Dios porque, en la tradición que nos entronca con los primeros momentos de la evangelización, la Eucaristía siempre ha caracterizado nuestra genuina identidad: la fe de nuestros concilios, la piedad de la liturgia hispano-mozárabe, el fervor de las procesiones del “Corpus Christi”, la filigrana de nuestras custodias, la expresividad de la música sacra, la catequesis de los autos sacramentales, la Adoración eucarística de muchos institutos de vida consagrada, de cofradías y asociaciones, la inocencia de las Primeras Comuniones y la esperanza serena del viático, la contemplación mística de nuestros santos y el testimonio de nuestros mártires por la Eucaristía.

En la parábola de la levadura (cf Mt 13,33) Jesucristo evoca lo que había visto desde niño en Nazaret cuando su Madre preparaba el pan para el hogar. A María acudimos también nosotros como hijos para que nos enseñe a desear y saborear el Pan de la Vida que ha bajado del cielo y que se encarnó en Ella. La Madre de Jesús mantuvo unidos a los discípulos en la oración y en la espera de Pentecostés. Según la venerable tradición del Pilar de Zaragoza, la virgen animó al apóstol Santiago a seguir el camino evangelizador en nuestra tierra. Que Santa María interceda por nosotros para que no desfallezcamos en el camino.

A vosotros, jóvenes, que “sois valientes” (Cf 1 Jn 2,14) y tenéis espíritu de caminantes, los Obispos os invitamos a participar en el encuentro europeo que tendrá lugar aquí mismo el próximo mes de agosto, como aquella histórica Jornada Mundial de la Juventud con el Papa en el Monte del Gozo. Que esta peregrinación sea un nuevo estímulo para vivir mejor la Eucaristía: participad cristianamente en la celebración del Domingo, comulgad bien preparados por el sacramento de la Reconciliación, experimentad la cercanía y amistad de Jesús en la oración ante el Sagrario, y sed signos del amor de Cristo en el compromiso con los necesitados.

Todos, como pueblo de Dios, alimentados con el Pan de la vida eterna, con la misión de ser nuevos evangelizadores en el umbral del tercer milenio, continuemos proclamando con esperanza, como los peregrinos a Santiago: “*Más allá, más arriba*”, “*E-ultr-eia, E-sus-eia*”.

Conferencia Episcopal Española
Asamblea extraordinaria.
Santiago de Compostela, 29 de mayo de 1999.

COMISIÓN EPISCOPAL DE PASTORAL SOCIAL SÉ SOLIDARIO. TU SOLIDARIDAD ES SU VOZ COMUNICADO PARA EL DÍA DE CARIDAD EN LA FESTIVIDAD DEL CORPUS CHRISTI

El día del Corpus Christi celebramos el gran sacramento que Cristo dejó a su Iglesia como signo de su presencia entre nosotros, de su amor obediente al Padre y de su amor entregado por nosotros. La Eucaristía es la síntesis del misterio de Cristo en su totalidad: lo que vino a decir y a hacer, lo que es visible a través de su manifestación histórica, culminada en la cruz y resurrección y lo que, en definitiva, es la motivación invisible de toda su vida, el Espíritu Santo, el Amor del Padre: *“Tanto amó Dios al mundo, que dió a su Hijo único, para que todo el que cree en él no muera, sino que tenga vida eterna Porque Dios no envió a su Hijo al mundo para condenar al mundo, sino para salvarlo”*. (Jn 3, 16-17). Cristo, presidiendo la mesa eucarística como el que sirve, se coloca a la cabecera de la humanidad, de la historia y del universo, encabezando esa largo éxodo de amor hacia la fraternidad universal.

El Señor, para entregarnos su amor, ha querido tomar el signo más elocuente para todos los hombres de todos los los tiempos: la mesa compartida. La mesa donde se reúne la familia, la mesa que preside el padre en cuyas rodillas se sientan los hijos más pequeños y débiles, la mesa donde se hace el corro de los hermanos, la mesa donde se inicia el compartir, la mesa donde hay un largo diálogo que antecede y sigue a la entrega. La Eucaristía es una experiencia de familia: se experimenta el amor del Padre, que para ser nuestro Padre nos entrega a su Hijo Primogénito: se experimenta el amor del Hijo, que para hacernos sus hermanos no sólo se ha hecho hombre como nosotros sino que comparte con nosotros su vida divina, eterna: el Espíritu Santo; en la mesa familiar de la Eucaristía, se experimenta, también, el calor y el amor de los hermanos, dispersos por el mundo, pero congregados para partir y compartir el mismo pan.

Jesús, crucificado y resucitado, se hace presente en la Eucaristía con toda la fuerza vivificadora del Espíritu para transformar la comunidad humana en Iglesia, cuerpo de Cristo; en comunidad eucarística que, desde la fragilidad humana, hace visible siempre y en todo lugar la ofrenda, la entrega, el servicio, en una palabra, el Amor de Jesucristo. Esta comunidad incesantemente renovada por el Espíritu, va configurándose como comunidad fraternal, donde el otro siempre es cordialmente acogido, en sus aciertos y fracasos, donde se comparten la vida y los bienes, siempre con la puerta abierta a los otros, a quienes todavía no se sientan a la misma mesa, saliendo a los caminos del mundo para reunir a los hombres en familia de hijos y de hermanos, sin discriminaciones y sin marginaciones.

La Eucaristía no sólo congrega a los hermanos dispersos, también es levadura para fermentar la comunidad en la tierra entera, convirtiéndola en casa común y mesa compartida, donde los excluidos, los marginados, los despreciados, los

desamparados tienen un sitio, haciendo así memoria de la práctica de Jesús y de la primera comunidad de sus discípulos: *“Todos los publicanos y pecadores se acercaban a Jesús para oírlo. Los fariseos y los maestros de la ley murmuraban: Éste anda con pecadoras y como con ellos”* (Lc. 15, 1-2). De este modo, la Eucaristía se convierte en ese gran movimiento de reconciliación con Dios, entre los hombres y desde los últimos, y también con todas las cosas con el fin de que sean fraternalmente compartidas.

La materia de la Eucaristía es el pan y el vino: expresión de los bienes de la tierra y del trabajo de los hombres: símbolos de la economía, de la técnica, de la máquina, de la energía, clamor silencioso de todos aquellos bienes que deberían servir para reunir a los hombres en familia de hermanos, hijos de Dios Padre y, que en cambio con frecuencia, se han convertido en causa de divisiones y enfrentamientos, en origen de profundas desigualdades entre los hombres, en raíz de la no-fraternidad, en instrumentos de violencia y de muerte. Sobre estos bienes, que están gimiendo como con dolores de parto, en espera de ser liberados (Tom. 8, 21-22), se pronuncia la acción de gracias al Padre. Y, al pronunciar la acción de gracias sobre el pan y el vino, se reconoce que todo es don del amor generoso de Dios y, por tanto, queda liberado, desvinculado de la posesión egoísta de unos pocos, para que tenga un destino universal, ya que éste es el sentido original, bíblico, de los bienes de la tierra: *El cielo pertenece al Señor; la tierra se la ha dado a los hombres* (Sal 115). Así la Eucaristía libera a la creación del acaparamiento egoísta por parte de una minoría, para que se convierta en don para todos.

Al reconocer y acoger, en la Eucaristía, el gran Amor con el que todos somos amados, los cristianos deben salir de la Eucaristía dispuestos a compartir este Amor con la misma generosidad del Padre, de su Hijo Eterno y del Espíritu Santo: Amor sacrificado y universal que no excluye ni margina a nadie. La abundancia está dada en la creación. Basta liberarla de la apropiación egoísta e individualista, para que vuelva a ser don abundante y generoso de Dios a la humanidad. Pero, para ello, hay que romper las cadenas de las estructuras injustas, socioeconómicas, políticas, culturales, religiosas, y derribar los muros que nos separan: la idolatría del dinero, el afán de dominar, toda forma de egoísmo, todo pecado que, en su raíz, nos deshumaniza.

Celebrar la Eucaristía es compartir el mismo estilo de vida que llevó Jesús, asumir su causa y su misión: transformar el mundo en un hogar de hermanos y colocar la mesa compartida en medio del mundo, en el corazón de la historia, en las realidades económicas, sociales, políticas, culturales, en el trabajo, en la vida cotidiana, a fin de que estas mismas realidades, sin dejar de ser ellas mismas, se conviertan en signos de la justicia y del amor entrañable de Dios Padre en favor de todos los hijos, de todos los hombres.

La Eucaristía es signo, cumplimiento y profecía de la misión de la comunidad: ser comunidad eucarística: signo del sentido de los bienes de este mundo: ser

sacramento de la ternura de Dios y de los hermanos: y anuncio del sentido de la historia: ser camino hacia una humanidad nueva, hacia unos cielos nuevos y una tierra nueva donde reine la justicia y la plena reconciliación con Dios y con todos los hombres.

Este sentido eucarístico se concreta en el lema del día de la Caridad: “**Sé solidario. Tu solidaridad es su voz**”, expresión de la fidelidad a Cristo y su causa. De esta comunión con Él, brotan las siguientes exigencias fundamentales:

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a vivir, como Él, desde el amor fiel a un Dios Padre, que crea a los hombres libres y quiere hacer llegar a todos su amor y su liberación.

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a vivir como Él, desde los otros y para los otros. Esto no es posible si, desde la luz de la oración, no vemos a los otros como verdaderos hermanos nuestros, hijos del mismo Padre; si no existe, por tanto, una preocupación real por conocer la situación en que viven nuestros hermanos, viviéndola como propia y sintiéndonos responsables de ella.

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete también a trabajar, como Él, por la construcción del proyecto de Dios sobre este mundo. Esto nos exige, por una parte, enunciar y combatir todo sistema basado en la acumulación de dinero, en la opresión y en la dominación. Pero, por otra parte, nos impulsa a colaborar en la creación de una sociedad nueva, donde los hombres puedan ser cada día más libres, más responsables, más hermanos, más felices.

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a trabajar, como Él, por construir la unidad en un mundo dividido, enfrentado, con la esperanza de que un día todos los hombres puedan reunirse y sentarse como hermanos en torno a la misma mesa bajo la mirada paternal de Dios. Pero la construcción de esta unidad en la diversidad e igualdad sólo será posible, si, como Jesús, nos convertimos a la causa de los pobres y desde los últimos y a su paso, caminamos hacia dicha unidad querida por Dios.

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a abandonar las actitudes y prácticas de explotación, de acumulación y disfrute egoísta de bienes y de servicios, de dominio e imposición sobre los demás, de desprecio a los otros. Porque estas actitudes y prácticas enfrentan brutalmente a los hombres y pueblos, unos contra otros. En una situación así se oscurece y se oculta la percepción de la existencia de un Dios Padre de todos los hombres.

* **Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a vivir, como Él, desde el amor, que nos lleva a acoger a los otros, a respetar su libertad, a compartir con ellos

los bienes, a poner el bien común por encima del bien particular. De este modo, Dios es reconocido y afirmado real y objetivamente como Padre de todos, en el reconocimiento del otro como hermano.

*** Nuestra solidaridad con Cristo** nos compromete a afrontar el futuro con esperanza. El testimonio de Jesús, avalado por su resurrección, nos da pie para creer que la opresión, la injusticia, los dioses de la muerte y la misma muerte no tienen la última palabra sobre la humanidad y el cosmos, sino que la tiene Dios, que es una palabra de vida total y plena. Para los hombres, que vivimos en esta sociedad que orilla la fe, que olvida a menudo los derechos de los pequeños y de los pobres, que es portadora de una cultura de muerte, se nos hace cada vez más urgente el desafío de anunciar el Amor de Dios, el Dios de la Vida, de un Dios Padre que se ha comprometido definitivamente con la humanidad.

Madrid, 21 de mayo de 1999.

**COMUNICADO DE LA C.E. DE APOSTOLADO SEGLAR
TU COMPROMISO SOCIO-POLÍTICO,
EXPRESIÓN DE LA CARIDAD**

23 de mayo de 1999

Día de la Acción Católica y del Apostolado Secular

Queridos hermanos:

La Iglesia Universal y nuestras Iglesias Particulares celebran siempre con gozo el día de Pentecostés. En la fiesta del Espíritu; el día por excelencia de la Iglesia, de la comunión; es la celebración, el recuerdo de aquel día en el que la primera comunidad cristiana salió a las calles de Jerusalén. Por eso, desde hace muchos años unimos al recuerdo de este acontecimiento salvador la celebración del día de la Acción Católica y del Apostolado Secular.

Os escribimos esta carta de Pentecostés, en camino hacia la celebración del Jubileo del año 2000. Aunque la Carta lo es para toda la Iglesia que peregrina en España, va dirigida con un calor especial a todos los cristianos laicos, que en parroquias, comunidades o movimientos peregrináis por este mundo tratando de convertir en una gran familia, en camino a la casa del Padre.

La llamada que os hacemos al compromiso socio-político, y que refleja el lema escogido para este día "Tu compromiso Socio-Político, expresión de la Caridad", cobra mayor urgencia a la vista de algunos de los acontecimientos que estamos viviendo o vamos a vivir en fechas muy cercanas. Recordamos por su particular significación: el grave conflicto bélico que se está desarrollando en el corazón de

Europa y que cuestiona las instituciones políticas creadas para la resolución pacífica de los conflictos internacionales (la ONU); y precisamente en las fechas del 50 aniversario de la creación de una Alianza Militar (la OTAN) que está interviniendo decisivamente en esta guerra; en un momento de crisis de la Unión Europea. Y, a pocas fechas de unas elecciones Municipales y Europeas en España.

TODO COMPROMISO CRISTIANO NACE DEL AMOR

El Evangelio y las Cartas de San Juan nos muestran de modo especial el gran amor del Padre manifestado en Jesús, y su repercusión en nosotros que nos hace capaces de construir fraternidad: **“Tanto amó Dios al mundo que entregó a su Hijo único para que todo el que cree en Él no perezca sino que tenga vida eterna”** (Jn 3,16). Será la 1ª carta de Juan (3, 14.16.18) la que nos indique en qué consiste el amor, y de que modo hemos de vivirlo los cristianos: **“Nosotros sabemos que hemos pasado de la muerte a la vida porque amamos a nuestros hermanos. El que no ama permanece en la muerte. En esto hemos conocido lo que es el amor: en que Él ha dado su vida por nosotros. También nosotros debemos dar la vida por nuestros hermanos... Hijos míos, no amemos de palabra ni con la boca, sino con hechos y de verdad”**. En Jesús de Nazaret, en la inseparable conexión del amor a Dios y al prójimo. No es pues de extrañar que la Iglesia haya querido en este tercer año de preparación al Jubileo unir la reflexión teológica sobre el Padre con la necesidad de avivar en nosotros la virtud teologal de la Caridad. **“La caridad, en su doble faceta de amor a Dios y a los hermanos, es la síntesis de la vida moral del creyente. Ella tiene en Dios su fuente y su meta”** (TMA 50). Amor de Dios que es universal, desde la clara predilección por los pobres, los pequeños y los marginados (Lc 4, 16-21). Pero como ese amor ha de ser con hechos y de verdad, el Papa ha querido que la Iglesia se comprometa en una acción colectiva como es la condonación o alivio de la Deuda Externa de los países del tercer mundo. De esta manera el anuncio del Amor del Padre se ve acompañado por un gesto de solidaridad que lo haga creíble a los ojos de nuestro mundo (TMA 51). Todo este proceso de preparación al Jubileo del año 2000, lo hemos de vivir cada cristiano y la Iglesia en su conjunto con un espíritu de auténtica conversión y penitencia, pues hemos de reconocer humildemente que todos hemos caído en ese pecado, de la insolidaridad y desentendimiento de los graves problemas de nuestro mundo.

EVANGELIZACIÓN, CARIDAD Y COMPROMISO SOCIO-POLÍTICO.

Todos reconocemos, con actitud comprensiva, que los católicos españoles han estado marcados por una espiritualidad individualista y por tanto por una moral que únicamente insitía en las dimensiones personales del pecado. Ciertamente, que junto a esa mayoría de cristianos fervorosos y de una caridad asistencial, siempre han

coexistido personas y movimientos católicos con una clara conciencia de la dimensión comunitaria de la fe, y por tanto, de una moral personal y social. La larga trayectoria de las Encíclicas Sociales, y lo que es más significativo, la frecuente práctica cristiana de la vida de muchos, ha ido creando conciencia de la necesaria dimensión social y política de la fe. Los propios obispos españoles, en el documento de abril de 1986 “Los católicos en la vida pública”, acuñamos el término feliz de “caridad política” que exponíamos así en los números 60 y 61 **“La vida teologal del cristiano tiene una dimensión social y aun política que nace de la fe en el Dios verdadero, creador y salvador del hombre y de la creación entera. Esta dimensión afecta al ejercicio de las virtudes cristianas, lo que es lo mismo, al dinamismo entero de la vida cristiana.**

Desde esta perspectiva adquiere toda su nobleza y dignidad la dimensión social y política de la caridad. Se trata del amor eficaz a las personas, que se actualiza en la prosecución del bien común de la sociedad.

Con lo que entendemos por “caridad política” no se trata sólo ni principalmente de suplir las deficiencias de la justicia, aunque en ocasiones sea necesario hacerlo. Ni mucho menos se trata de encubrir con una supuesta caridad las injusticias de un orden establecido y asentado en profundas raíces de dominación o explotación. Se trata más bien de un compromiso activo y operante, fruto del amor cristiano a los demás hombres, considerados como hermanos, en favor de un mundo justo y más fraterno, con especial atención a las necesidades de los más pobres”.

Es cierto, que esta práctica del amor cristiano así entendido, requiere comprender y asumir la doctrina del Vaticano II sobre la misión de la Iglesia, descrita entre otros en los Documentos AA 20 y LG 33, 34, 35 y 36. **“Cristo, el gran Profeta, que proclamó el reino del Padre con el testimonio de la vida y con el poder de la palabra, cumple su misión profética..., no sólo a través de la Jerarquía..., sino también por medio de los laicos..., para que la virtud del Evangelio brille en la vida diaria, familiar y social”.** Concepto de misión, que pocos años más tarde explicará con proverbial sencillez y con una gran rigor teológico el Papa Pablo VI, en la Encíclica **“la Evangelización del mundo contemporáneo”.** Misión única para toda la Iglesia (Jerarquía, religiosos y laicos) aunque ejercida de modo peculiar y complementario por sus distintos miembros (Vid. CVP nº 95-97). Es misión por tanto de toda la Iglesia **“impregnar todas las realidades del Espíritu del Evangelio”** (EN nº 17-24, 31 y 36). A vosotros, laicos cristianos os corresponde de modo “peculiar” y “propio”, vivir ese compromiso en medio de la realidad social, política económica etc... (cf. también, *Christifideles laici*, nos. 41-42).

Desde esta perspectiva, como dice la reflexión que la Secretaría General de la Acción Católica ha preparado para esta jornada **“El compromiso social y político del cristiano no es algo opcional, es una dimensión de la Evangelización y concreción necesaria de la caridad, a la que toda la Iglesia y todos los**

miembros de la Iglesia estamos llamados según nuestras posibilidades y nuestra vocación”.

“De esta forma, todo cristiano debe sentirse afectado por la política. Siempre que pueda, debe ser un ciudadano activo y nunca debe minimizar los resultados de su acción. En las sociedades actuales, se multiplican los “lugares” en los que se está jugando el futuro: se puede actuar a nivel de empresa, de taller, de región, de municipio, de barrio a través de un Sindicato, de un Partido, de una Asociación, de una Comisión de Padres de Alumnos, de una Asociación de Consumidores. Esta existencia es tanto más imperiosa cuanto que el campo de la política se amplía cada vez más. Toda la vida cotidiana (trabajo, “hábitat”, tiempo libres, etc.) de cada uno depende de las decisiones del Poder económico, cultural, estatal. Las opciones políticas tienen consecuencias no sólo a corto plazo, y las decisiones políticas (incluidas las económicas y sociales comprometen a las generaciones posteriores” (Conferencia Episcopal Francesa “*Política Iglesia y Fe*”, 1972, apartado 6).

ACOMPañAMIENTO ECLESIAL EN EL COMPROMISO SOCIO-POLÍTICO

Como invitación ferviente a superar los recelos en este compromiso y lugar donde encontrar medios para su adecuado acompañamiento eclesial os recomendamos que leáis los nos. 172-178 de Los Católicos en la Vida Pública. Transcribimos alguno de los párrafos de los nos. 172 y 173: “**El compromiso en la vida pública, si es asumido con verdadero espíritu de servicio, ofrece grandes posibilidades de ejercer la virtud cristiana de la caridad. Pero la vida política es dura y exigente y está salpicada de dolorosas tensiones y dificultades. Lo que debería ser campo fecundo para el crecimiento y profundización en la vida cristiana se convierte, a veces, en fuente de escepticismo, de ambición o de escándalo. La intensa ideologización de la actividad política, los fuertes conflictos de intereses y la tentación del pragmatismo pueden llegar a comprometer la misma fe y la práctica integral de la vida cristiana.**

Por ello los cristianos que deciden dedicarse a la vida pública y política tienen necesidad y derecho de ser ayudados y acompañados por la misma Iglesia que urge su compromiso”.

Queremos recordar de nuevo algunos de los modos de acompañamiento, que no debemos olvidar:

. La orientación moral del Ministerio Pastoral (Encíclicas Sociales, Cartas y Reflexiones sobre situaciones culturales-económicas y políticas concretas, etc).

. La vida litúrgico-celebrativa de todas las comunidades cristianas, que a la luz de la Palabra y con la fuerza salvadora de los sacramentos alienta, orienta y corrige el quehacer cotidiano de todos los fieles.

. El acompañamiento personal de los sacerdotes.

. La ayuda y apoyo de los movimientos y asociaciones apostólicas que **“han de permitir a los cristianos valorar con lucidez las consecuencias inherentes a los compromisos que puedan contraer; y ayudarles también a asumir desde su fe, los sufrimientos inseparables de un compromiso serio en el esfuerzo común por la purificación y la transformación de las estructuras y de las instituciones. El cristiano ha de llegar a descubrir que, sólo en el misterio de Cristo muerto y resucitado alcanzará su pleno sentido el sacrificio de quienes son bienaventurados en la lucha por la justicia”** (*Orientaciones pastorales del Episcopado español sobre apostolado seglar* de 1972, nº 14).

La creación de espacios de recogimiento y reflexión donde pequeños grupos de cristianos de diferentes adscripciones sociales y políticas confronten soluciones y prácticas político-sociales diferentes, y en muchos casos contrapuestas. Y todo ello a la luz del evangelio y dese la una auténtica caridad cristiana (Vid. Documento citado de los Obispos Franceses, apartado “¿Es paralizante la confrontación?”).

EL SERVICIO DE LA ACCIÓN CATÓLICA

Los Obispos hemos pedido de modo peculiar a la Nueva Acción Católica, en esta hora de renovación y puesta en marcha de la “Nueva Evangelización”, que sea un instrumento humilde y servicial para procurar en cada parroquia y diócesis la necesaria formación social de la conciencia de los laicos cristianos, fermento de unidad entre los diversos movimientos e impulsora de la tarea misionera de toda la Iglesia. (*“La Acción Católica, hoy”*, págs. 22-23).

UNAS PALARAS DE GRATITUD Y ESPERANZA

No podemos finalizar esta carta de Pentcostés sin daros las gracias de corazón a todos los cristianos niños y jóvenes, hombres y mujeres, sacerdotes y religiosos que desde vuestras parroquias, movimientos y asociaciones seglares hacéis un esfuerzo ilusionado y generoso para construir, desde el Amor, el Reino de Dios, procurando la permanente renovación de valores, instituciones y proyectos educativos, culturales y político-sociales inspirándoos y sosteniéndoos en el Amor desbordante de Dios nuestro Padre. Así mismo reconocemos con gratitud el esfuerzo de quienes habiendo adquirido compromisos políticos ocupan cargos públicos estais trabajando en la dura tarea de ordenar la vida pública hacia el bien común a veces con el olvido, la incomprensión e incluso con la crítica desproporcionada de vuestros compañeros de partido y vuestras propias comunidades cristianas. Como los primeros discípulos, vivid unidos en la fe y sostenidos por la esperanza, fiados en las palabras y gestos de Jesús Resucitado: **“Después de hablarles, el Señor Jesús fue elevado al cielo y se sentó a la diestra de Dios. Ellos**

salieron a predicar por todas partes y el Señor cooperaba con ellos, confirmando la palabra con las señales que la acompañaban” (Mc 16,19-20).

Que la Santísima Virgen acompañe vuestro caminar apostólico e interceda ante el Padre por todo el laicado cristiano.

COMISSIÓ MIXTA DE BISBES I SUPERIORS MAJORS DIA PRO ORANTIBUS (30 de maig de 1999)

Ante ti, por todos.

Es el lema de la Jornada Pro Orantibus de este año dedicado al Padre. Se inspira en estas palabras que dejó escritas Santa Teresa Benedicta de la Cruz (Edith Stein), monja carmelita descalza: “nuestra vocación es interceder por todos antes Dios... Si no puedo compartir el destino de mis hermanos y hermanas, mi vida, en cierto sentido, queda destruida”.

Ante ti.

Es la única tarea de la Iglesia celestial, abismada en la posesión y contemplación de Dios. Es, por tanto, la actitud de quienes, dedicados a Dios en la vida del claustro, en la contemplación, en el sacrificio y en el trabajo humilde, reflejan y anticipan la vida de aquella Iglesia:

- viviendo de Dios y para Dios proclaman el poder reconciliador de la gracia:
- formando comunidad ponen de manifiesto que la participación en la comunión trinitaria puede transformar las relaciones humanas.

- acogiendo la palabra de Dios, como María, manifiestan y participan en la fecundidad espiritual de la Iglesia. Esposa del Señor.

Por todos.

A causa del ofrecimiento total de sus vidas por la salvación del mundo:

- en el sacrificio y en la expiación, privilegiando es testimonio de la sangre que con el agua y el Espíritu, hacen presente en el mundo y realizan por Cristo esa salvación:

- en la plegaria: rogando al Padre junto con Cristo, por aquellos que son del padre para que los santifique en la verdad y por cuantos crean por medio de su palabra:

- en la acción de gracias al Padre continuamente y por todo, en nombre de nuestro Señor Jesucristo.

Ante ti, por todos.

Así están, eso hacen nuestros queridos hermanos en la Iglesia, los monjes y monjas de los monasterios.

CONVENI GENERAL DE COL.LABORACIÓ ENTRE EL CONSELL INSULAR DE MENORCA I LA DIÒCESI DE MENORCA SOBRE EL PATRIMONI HISTÒRIC, ARTÍSTIC I DOCUMENTAL DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA.

D'una part, el president del Cosell Insular de Menorca, Cristòfol Triay Humbert.

I de l'altra, el bisbe de Menorca, Francesc Xavier Ciuraneta Aymí.

Ambdues parts es reuneixen i declaren:

I. El Patrimoni hisòric, artístic i documental és el principal exponent de la contribució dels pobles a la cultura humana i testimoni de la seva capacitat creadora. És un bé que els poders públics han de conservar, protegir, enriquir i posar al servei de la societat, a fi que pugui ser objecte de contemplació, ús, i estudi per la seva part.

II. Per al compliment d'aquest funció social del patrimoni històric, artístic i documental, la Constitució Espanyola estableix en el seu article 46 que "els poders públics garantiran la conservació i promouran l'erniquiment del Patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren, sigui quin sigui el règim jurídic i la seva titularitat".

III.- Que l'Església Catòlica és titular d'una part d'aquest patrimoni històric, artístic i documental situat a l'illa de Menorca.

Aquest patrimoni ha nascut de la fe catòlica, ha marcat la nostra història i segueix essent avui un referent important per a una gran majoria dels nostres pobles i de la nostra gent. Aquest patrimoni, testimoni sempre viu de la consciència religiosa d'aquest poble, amb la seva finalitat primàriament religiosa pastoral, realitza el més eminent servei a la comunitat ciutadana mitjançant el compliment de la finalitat que li és pròpia, que ha de ser degudament preservada i promoguda com li correspon al dret fonamental de la llibertat religiosa del ques nodreix.

IV. Que la conservació i protecció del Patrimoni històric, artístic i documental de que és titular l'Església Catòlica s'ha de fer, per tant, de comú acord entre les administracions públiques i l'Egléia Catòlica, en conformitat amb el que segons llei hi ha establert a partir de l'article 16.3 de la Constitució Espannyola en relació al reconeixement de les creences religioses i les consegüents relacions de cooperació amb l'Església Catòlica. Més en particular, fem referència a l'Acord sobre Ensenyament i Assumptes Culturals entre l'Estat Espanyol i la Santa Seu del dia de gener de 1979 que, en el seu article 15 estableix que l'Església Catòlica

reitera la seva voluntat de continuar posant al servei de la societat el seu Patrimoni històric, artístic i documental, i concertarà amb l'Estat les bases per a fer efectius l'interès comú i la col.laboració i de les dues parts amb el fi de preservar, donar a conèixer i catalogar aquest patrimoni cultural en possessió de l'Església, de facilitar la seva contemplació i estudi, d'assolir la seva millor conservació i impedir qualsevol classe de pèrdua, en el mar de l'article 46 de la Constitució."

V.- Que el Consell Insular de Menorca té atribuïdes, a través de la Llei 6/1994, de 13 de desembre, dintre del seu àmbit territorial i amb el caràcter de pròpies, les competències en matèria de patrimoni històric que abans assumia la CAIB.

VI.- El present conveni, que s'estipula amb el fi i amb la intenció per ambdues parts d'incrementar la col.laboració en la conservació, la promoció, l'ús i el millorament del Patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica en l'àmbit territorial del Consell Insular de Menorca, i d'assolir inversions necessàries per això, en res s'oposa ni dificulta la necessitat i la conveniència de la realització de projectes i programes d'inversions conjuntes per part del Bisbat de Menorca i les administracions locals, per a la conservació i restauració dels Béns d'Interés Cultural (BIC) o d'altres béns que formen part del Patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica.

Amb aquestes premisses, i dintre del marc jurídic de la normativa indicada, subscriurien aquest conveni d'acord amb les següents clàusules:

PRIMERA.- És objecte del present conveni l'establiment d'un règim bàsic de col.laboració recíproca entre les parts per a la protecció conservació, millora i divulgació del Patrimoni històric, artístic i documental situat a Menorca, la titularitat del qual correspon a l'Església Catòlica o a alguna de les seves persones jurídiques, respectant les competències que, sobre els seus béns, els reconeix el Dret Canònic, així com els fins propis d'aquests mateixos béns.

SEGONA.- Als efectes d'aquest conveni, s'entendrà per Patrimoni històric, artístic i documental de Patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica en Menorca el conjunt de béns immobles i objectes mobles d'interès artístic, històric, documental, bibliogràfic, arqueològic, arquitectònic, paleontològic i etnogràfic, la titularitat del qual correspon a l'Església Catòlica o a alguna de les seves persones jurídiques.

TERCERA.- El Consell Insular de Menorca, amb aquesta ocasió, reitera a l'Església Catòlica el reconeixement de la propietat dels béns que integren el seu Patrimoni històric artístic i documental, i valora la tasca realitzada per la mateixa en la seva creació i conservació fins als nostres dies. Igualment reconeix que aquests

béns de l'Eglésia tenen, d'acord amb les normes canòniques, naturalesa i finalitat religiosa i pastoral, i es compromet a respectar en tot cas l'ús religiós i pastoral dels mateixos.

QUARTA.- El Bisbat de Menorca, per la seva banda, reconeix la funció social del Patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica i es compromet a conservar-lo i millorar-lo i sense perjudici de la seva finalitat religiosa i pastoral, catalogar-lo, donar-lo a conèixer i facilitar la seva contemplació i estudi. Igualment reconeix l'ajuda prestada pel Consell Insular de Menorca per a la conservació enriquiment i divulgació de bens integrants d'aquest Patrimoni de l'Església.

CINQUENA.- La conservació del Patrimoni històric, artístic i documental de l'Església Catòlica és un interès important recongut per ambdues parts, que es comprometen a procurar-la de la millor manera possible, en el marc de la normativa aplicable i de l'establert en aquest conveni.

SISENA.- Tota decisió sobre la conservació i l'ús dels béns objecte d'aquest conveni quedarà subjecta als criteris bàsics següents:

a) Queda garantit el respecte a la finalitat i a l'ús primari dels béns i la seva utilització pels titulars legítims, d'acord amb la seva naturalesa i els seus fins propis.

b) L'estudi científic dels béns que l'Església es compromet a facilitar respectarà aquest ús primari i la seva finalitat prevalent.

c) Les visites per facilitar el coneixement i la contemplació d'aquests béns de la forma més ample possible seran regulades per l'Església, amb les consultes pertinents, de manera que el seu ús religiós i pastoral, i el seu estudi científic, tinguin caràcter prioritari respecte de les visites públiques.

SETENA.- La declaració d'un bé el titular del qual sigui l'Església Catòlica com a "bé d'interès cultural" o amb qualsevol altre qualificatiu que, d'alguna manera afecti a la seva propietat, a la seva possessió o al seu ús, s'acordarà prèviament per les dues parts conforme ve disposat en Dret.

VUITENA.- Com a instrument adequat per la col.laboració entre el Consell Insular de Menorca i la Diòcesi de Menorca en relació amb els béns de titularitat patrimonial eclesiàtica localitzables en el territori del Consell Insular de Menorca i d'acord amb allò que estableix l'article 4.2 de la Llei 12/1998, es constitueix una Comissió Mixta paritària.

La Comissió Mixta estarà integrada pels membres següents: en representació de l'Església, el vicari general de la Diòcesi, el president de la Comissió de Patrimoni de la Diòcesi de Menorca i l'arquitecte que designi el bisbe: en representació del

CIM, el conseller delegat de Cultura, l'arqueòloga del CIM i l'arquitecte designat pel CIM.

NOVENA.- Aquesta Comissió Mixta es reunirà, almanco, un cop l'any a fi d'elaborar el programa anual d'actuacions sobre el Patrimoni històric, artístic i documental de titularitat eclesiàstica, acompanyat del respectiu pressupost per atendre les peticions d'ajuda econòmica i tècnica que sobre el Patrimoni eclesiàstic es presentin. Aquesta Comissió queda habilitada, previs el tràmits escaients, per elaborar els convenis específics calguin per assolir els fins establert per ambdues parts.

DESENA.- Aquest conveni tindrà efetes des del mateix moment de la seva signatura i restarà vigent mentre no sigui denunciat per una de les parts, amb el preavís de sis mesos.

Ciutadella de Menorca, 28 de maig de 1999

El president del Consell Insular de Menorca,

El bisbe de Menorca,

Cristóbal Triay Humbert.

Francesc Xavier Ciuraneta Aymí

